

2009

årsredovisning

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

INNEHÅLL

Riksåklagaren har ordet	3
Året i sammanfattning	4
Åklagarmyndighetens organisation	6
Från brottsanmälan till lagföring och domstolsförhandling	8
1. Måluppfyllelseanalys	10
2. Verksamhetens resultat	13
2.1 Inkomna och avslutade ärenden och brottsmisstankar	13
2.2 Ärenden under handläggning	15
2.3 Lagföring	16
2.4 Åtgärder för en enhetlig rättstillämpning	24
2.5 Genomströmningstider	25
2.6 Kvalitet och effektivitet i brottsutredning och processföring	28
2.7 Bekämpning av grov organiserad brottslighet	29
2.8 Bekämpning av mängdbrott	29
2.9 Bekämpning av vålds- och sexualbrott mot kvinnor	31
2.10 Bekämpning av vålds- och sexualbrott mot barn	32
2.11 Bekämpning av ungdomsbrottslighet	35
2.12 Underrättelser om hemliga tvångsmedel	36
2.13 Antalet häktade personer samt häktade med restriktioner	36
2.14 Utveckling av det internationella samarbetet	37
2.15 Riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen	39
2.16 Principer för verksamhetsredovisningen	42
3. Kompetensförsörjning	44
3.1 Personalförsörjning och kompetens	44
3.2 Arbetsbelastning	45
3.3 Likabehandling	45
3.4 Arbetsmiljö och sjukfrånvaro	46
3.5 Personalstatistik	48
3.6 Utbildning	50

4. Ekonomiskt resultat	52
4.1 Anslag och anslagsutfall	52
4.2 Kostnader och intäkter	54
4.3 Kostnader och intäkter per brottsgrupp	55
5. Finansiell redovisning	57
5.1 Resultaträkning	57
5.2 Balansräkning	58
5.3 Anslagsredovisning	60
5.4 Tilläggsupplysningar och noter	61
6. Sammanställning av väsentliga uppgifter	67

Grafisk form och produktion: Svensk Information AB

Foto:	Thomas Carlgren, omslag, sid 3
	Åklagarmyndigheten, sid 13, 16, 24, 26, 44, 45, 51
	Tobias Fischer/Scanpix Bildhuset, sid 27
	Claudio Bresciani/Scanpix, sid 29
	Jimmy Gustafsson/Scanpix, sid 30
	Marja Airio/Scanpix, sid 31
	Maja Suslin/Scanpix, sid 33
	Patrick Persson/Scanpix, sid 35
	Björn Larsson Rosvall/Scanpix, sid 37
	Yves Herman/Reuters, sid 37
	Eurojust, sid 38
	Camilla Wallberg/Scanpix, sid 39
	Jurek Holzer/Scanpix, sid 41
	Henrik Witt/Scanpix, sid 46
	iStockPhoto, sid 47
	Robert Ekegren/Scanpix, sid 48
	Jocke Berglund/Scanpix, sid 52
	Lisa Hall/Hudiksvalls Tidning/Scanpix, sid 55

Riksåklagaren har ordet

Denna årsredovisning beskriver Åklagarmyndighetens verksamhet och resultat under 2009 utifrån det regelverk som gäller för myndigheters sätt att redovisa sin verksamhet till regeringen. Syftet med årsredovisningen är bl.a. att den ska kunna läggas till grund för en bedömning av myndighetens måluppfyllelse.

Åklagarmyndigheten redovisar förbättrade resultat och en god måluppfyllelse för år 2009. Antalet lagförda misstänkta har ökat och den genomsnittliga tiden för åklagarnas hantering av ärenden har minskat. Antalet brottsmisstankar som i genomsnitt avgjorts av varje åklagare har ökat väsentligt, vilket till stor del beror på hög kompetens och stor lojalitet hos samtliga medarbetare inom myndigheten. Särskilt tillfredsställande är att medarbetarnas upplevelse av arbetsmiljön samtidigt har förbättrats.

Resultaten från 2009 visar emellertid även att det finns områden där det föreligger behov av utveckling och förbättring. Detta gäller bland annat handläggningstiderna för ungdomsbrott och brott mot barn, där särskilda frister gäller. Särskild uppmärksamhet behöver också ägnas åt andelen brottsmisstankar som blir föremål för lagföring inom prioriterade områden såsom våld i nära relationer och sexualbrott, eftersom denna andel trots gjorda ansträngningar inte har ökat.

Inflödet av ärenden till myndigheten har ökat under hela decenniet, och även under 2009. För att möta denna utveckling har Åklagarmyndigheten tilldelats stora anslagstillskott under de senaste åren. Dessa har i huvudsak använts för personalförstärkningar av den operativa verksamheten. Antalet anställda har därför kunnat utökas kraftigt under 2009.

Parallellt med det operativa arbetet pågår kontinuerligt en utveckling av verksamheten och organisationen. År 2009 har de organisationsförändringar som beslutades i slutet av 2008 successivt genomförts. Bekämpningen

av ekonomiska brott har förstärkts och koncentrerats till sex orter och en ny riksenhet har bildats för bekämpningen av miljö- och arbetsmiljöbrott. Vidare har en förstärkning skett av den centrala styrningen och uppföljningen av verksamheten genom inrättandet av fyra befattningar som områdesansvariga överåklagare, varav en med ett särskilt ansvar för bekämpningen av grov och organiserad brottslighet. En viktig uppgift för de områdesansvariga överåklagarna är att åstadkomma en jämnare arbetsbörda mellan åklagarkammarna och främja mer enhetliga resultat i åklagarverksamheten över riket.

Förändringarna av organisationen tillsammans med vissa pensionsavgångar har lett till en stor rörlighet på chefsnivå inom myndigheten. Under 2009 har regeringen, förutom ny vice riksåklagare, förordnat sju nya överåklagare och vice överåklagare. Samtidigt har jag själv utnämnt ett stort antal nya chefer och vicechefer för åklagarkammare och andra enheter. Tillgången till kvalificerade och skickliga chefer är en viktig faktor för en fortsatt positiv utveckling av resultaten och måluppfyllelsen.

Samordningen mellan myndighetens tre utvecklingscentrum har utvecklats genom att ett gemensamt råd har inrättats. Utvecklingscentrumen har en viktig roll i den rättsliga styrningen och uppföljningen av åklagarverksamheten, och därmed för att åstadkomma en enhetlig rättstillämpning inom myndigheten. Genom att svara för tillsyn och överprövningar bidrar också utvecklingscentrumen till att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet i handläggningen av ärenden.

Sammantaget kan utvecklingen under det gångna året beskrivas som positiv vad gäller både myndigheten som sådan och verksamhetens resultat. Ett fortsatt aktivt arbete kommer att bedrivas för att nå uppställda mål samt för att ytterligare utveckla systemen för styrning och uppföljning av verksamheten. Jag bedömer att myndigheter står väl rustad inför framtiden.

Anders Perklev

Året i sammanfattning

Det mål som anges av regeringen för Åklagarmyndigheten 2009 är att lagföringen ska öka. Utvecklingsarbete ska bedrivas för att höja kvaliteten och effektiviteten i brottsutredningsverksamheten och processföringen.

Målet är uppfyllt i och med att samtliga övergripande mått på lagföring visar en ökning. De största antalsmässiga ökningarna har skett i ärenden som gäller så kallade ingripandebrott, framför allt bötesbrott. Det har under året skett en påtaglig ökning av lagföring i form av åklagares beslut om åtalsunderlåtelse, vilket är ett resultat av Åklagarmyndighetens styrning i riktning mot ett effektivt resursutnyttjande.

Verksamheten har präglats av den ekonomiska osäkerhet som rått under året. För att klara verksamhetsmålen samtidigt som myndigheten haft ett ökande inflöde av ärenden har resurserna koncentrerats på kärnverksamheten. Investeringar i form av utvecklingsarbete och utbildning har i vissa delar genomförts i en mer begränsad omfattning än planerat. Det resurstillskott i form av extra anslag som kom på hösten innebar att rekrytering av ett stort antal aspiranter kunnat påbörjas.

Ökat inflöde men minskade ärendebalanser

Antalet ärenden och brottsmisstankar som inkommit till Åklagarmyndigheten har fortsatt att öka. År 2009 inkom 211 000 ärenden och 624 000 brottsmisstankar vilket innebär en ökning med 4 respektive 6 procent. Den största volymökningen har skett för bötesbrotten. Antalet avslutade ärenden ökade med 5 procent och uppgick till 224 000, vilket lett till att balanserna i form av öppna ärenden minskat under året. Antalet brottsmisstankar som är under utredning eller där åklagare ska fatta beslut i åtalsfrågan har dock ökat eftersom det genomsnittliga antalet misstankar per ärende stigit.

Allt fler lagföringar

Under 2009 har antalet lagförda misstänkta personer ökat med 8 procent till 145 000. Antalet brottsmisstankar som avslutats med lagföring har ökat med 9 procent till 306 000. Störst ökning har skett av beslut om åtalsunderlåtelse, men även antalet åtal och strafförelägganden har ökat. Ökningen av antalet lagföringar har skett inom alla övergripande brottstyper utom ekobrott. För bötesbrott har antalet lagföringsbeslut ökat med nästan en femtedel. Lagföringen har ökat mer än de totala volymerna och därmed har även den totala lagföringsandelen stigit med en procentenhet.

Åter allt kortare genomströmningstider

Genomströmningstiderna uppvisar ett positivt trendbrott under 2009. Tiden från inkommen anmälan till beslut, inklusive utredningstid och eventuellt beslut i åtalsfrågan, har minskat från i genomsnitt 129 dagar år 2008 till 126 dagar år 2009. Även tiden från inkommet beslutsunderlag till beslut i åtalsfrågan har minskat med en dag och var i genomsnitt 33 dagar under året.

Förstärkt ledning och styrning

Styrningen och ledningen av Åklagarmyndigheten har förstärkts. Inom riksåklagarens kansli har en funktion inrättats i form av fyra områdesansvariga överåklagare med ansvar för styrning, ledning och uppföljning av åklagarkamrarnas verksamhet. Ansvaret för samordning av myndighetens övergripande planering och uppföljning har samlats och förstärkts i en planeringsavdelning. Vidare har en samordningsfunktion för de tre utvecklingscentrumens verksamhet skapats.

Bekämpning av miljöbrottslighet har fått förbättrade förutsättningar i och med att en riksenhet för miljö- och arbetsmiljöbrott inrättats. Arbetet med ekobrottsbekämpning har koncentrerats till sex åklagarkammare, vilket också detta ger bättre förutsättningar för ledning och styrning av verksamheten på området.

Kvalitet och utveckling – kontinuerligt arbete och speciella insatser

Viktiga delar i det löpande arbetet för en hög kvalitet är den verksamhet som pågår kontinuerligt inom och mellan åklagarkamrarna i form av rättsliga möten, aktiv styrning, nätverkssamverkan m.m. Utbildning av personalen, samverkan med Polisen och rättsligt tillsyns- och utvecklingsarbete är grundläggande förutsättningar i kvalitetsarbetet. Exempel på insatser som därutöver gjorts under året är arbete med att utveckla brottsbekämpningen inom områdena mängdbrott och grov organiserad brottslighet. Särskilda utvecklingsinsatser har även gjorts kring bland annat barn som misstänks vara utsatta för brott, mäns våld mot kvinnor och människohandel för sexuella ändamål.

Omfattande rekrytering

Tack vare en stor rekrytering, främst under andra halvan av året, kan konstateras att antalet anställda ökat med 100 personer på ett år. Vid årsskiftet 2009/2010 fanns 1 287 anställda inom Åklagarmyndigheten, varav 892 var åklagare. Det innebär att man kunnat ersätta de medarbetare som lämnade myndigheten under 2008 och 2009 och även utöka bemanningen för att möta det ökade inflödet av ärenden. Detta ställer dock stora krav på utbildningsorganisationen som redan under 2009 hade 221 personer i grundutbildning.

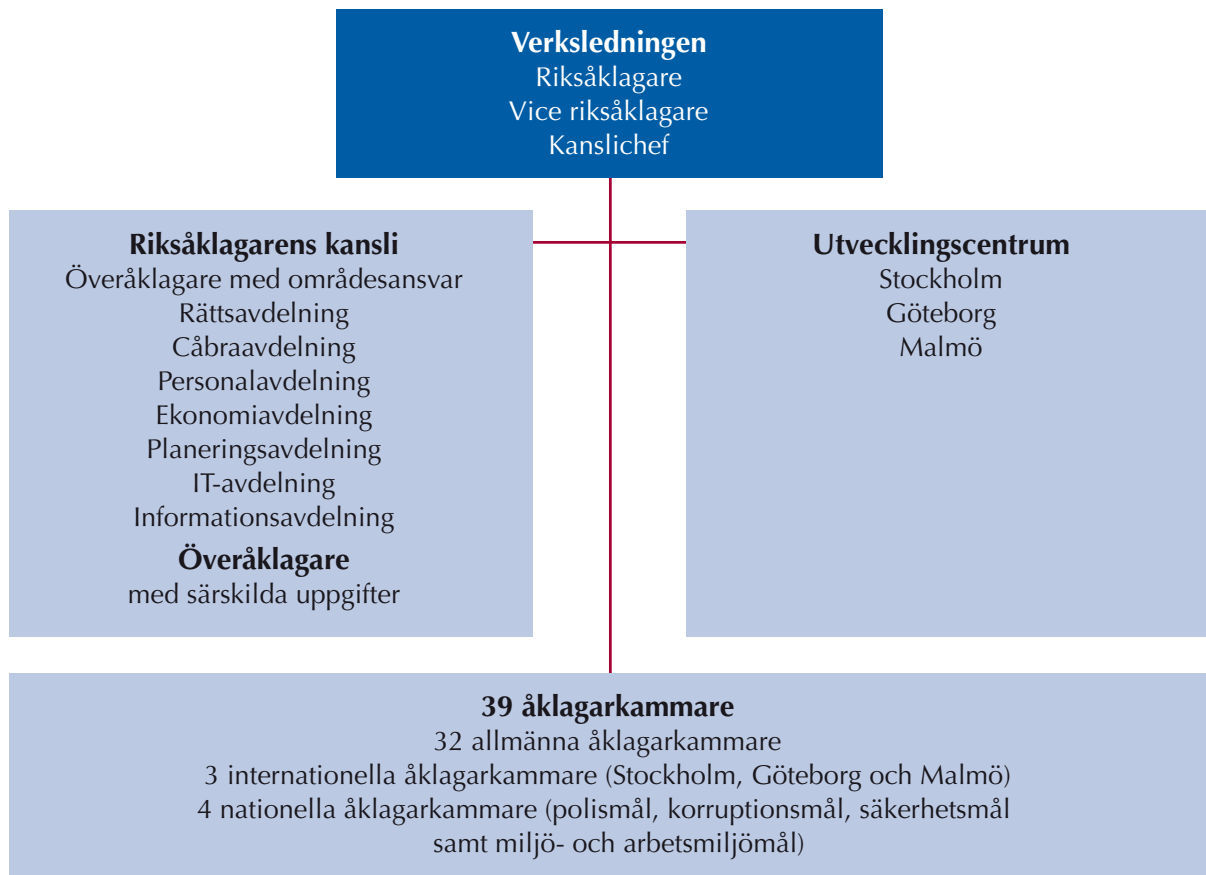
Låg sjukfrånvaro men hög arbetsbelastning

Medarbetarnas sjukfrånvaro har under 2009 minskat från en redan låg nivå och var i genomsnitt 2,5 procent. Den medarbetarundersökning som genomfördes i slutet av året visar goda och förbättrade resultat, där nöjd-medarbetar-index stigit från 58 till 64. Samtidigt har arbetsbelastningen varit hög och i vissa fall ojämnt fördelad. Knappt fyra av tio anställda anger att de hinner utföra sitt arbete på ordinarie arbetstid. Säkerhetsarbetet har haft fortsatt hög prioritet där både förebyggande åtgärder och krishantering utvecklats.

Begränsade investeringar i ett osäkert ekonomiskt läge

Planeringen för året präglades inledningsvis av den allmänna finansiella krisen som medförde en osäkerhet om regeringens tidigare utlovade satsningar på rättsväsendet skulle kunna genomföras. De investeringar i form av rekryteringar som myndigheten planerat för blev därför begränsade under början av året. Ett stort ärendeflöde innebar att många åklagare tvingades avstå från planerad utbildning. Också utvecklingsverksamheten har varit begränsad.

Åklagarmyndighetens organisation

Åklagarväsendet ska verka för en minskning av brottsligheten genom en rättssäker och effektiv lagföring av dem som har begått brott. Åklagarens huvuduppgifter är att leda brottsutredningar (förundersökningar), att besluta om åtal ska väckas och att föra talan vid domstol.

Åklagarväsendet består av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Riksåklagaren är landets högsta åklagare och har ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet. Riksåklagaren är också chef för Åklagarmyndigheten.

Åklagarmyndigheten består av **riksåklagarens kansli, tre utvecklingscentrum samt 39 åklagarkammare** som svarar för den operativa åklagarverksamheten.

Åklagarkammarna har vanligtvis ett geografiskt ansvarsområde motsvarande ett län. Det finns 32 sådana allmänna kammare. Tre kammare är internationella åklagarkammare för bekämpning av allvarlig, organiserad och/eller gränsöverskridande brottslighet och fyra är riktäckande åklagarkammare och enheter som handlägger polismål, korruptionsmål, säkerhetsmål och ärenden om miljöbrott.

De tre utvecklingscentrumen är lokaliserade till Stockholm, Malmö och Göteborg. Varje centrum leds av en överåklagare och har ett nationellt och funktionellt ansvarsområde. Inom ansvarsområdet svarar utvecklingscentrumet för främst rättslig tillsyn och kontroll, rättslig utveckling, metodutveckling, kunskapsuppbyggnad, information samt samverkan med andra myndigheter.

Ansvarsområdet för Utvecklingscentrum Stockholm omfattar bland annat övergripande frågor som rör bekämpning av organiserad brottslighet samt förmögensbrott (inklusive ekobrott), skattebrott, korruptionsbrott, IT-brott, narkotikabrott, penningtvätt, förverkandefrågor och generella påföljdsfrågor.

Ansvarsområdet för Utvecklingscentrum Göteborg är främst våldsbrott, fridskränkingsbrott, sexualbrott, brottsofferfrågor och kriminaltekniska frågor.

Ansvarsområdet för Utvecklingscentrum Malmö omfattar bland annat miljöbrott, arbetsmiljöbrott, trafikbrott, hatbrott, frågor om mänskliga rättigheter samt smugglingsbrott utom smuggling av narkotika och dopningsmedel. Vidare omfattas specialstraffrättslig lagstiftning som inte särskilt förts till ett annat utvecklingscentrum samt polismål och brott av åklagare och andra anställda inom åklagarväsendet.

Vid riksåklagarens kansli finns sju avdelningar som ansvarar för rättslig styrning och information, centrala internationella frågor, verksamheten i Högsta domstolen, planering, personal, ekonomi, IT samt information. Dessutom finns en funktion med fyra överåklagare som ansvarar för styrning och ledning av åklagarkamrarnas verksamhet. Vid kansliet finns också en överåklagare som direkt under riksåklagaren handlägger resningsärenden.

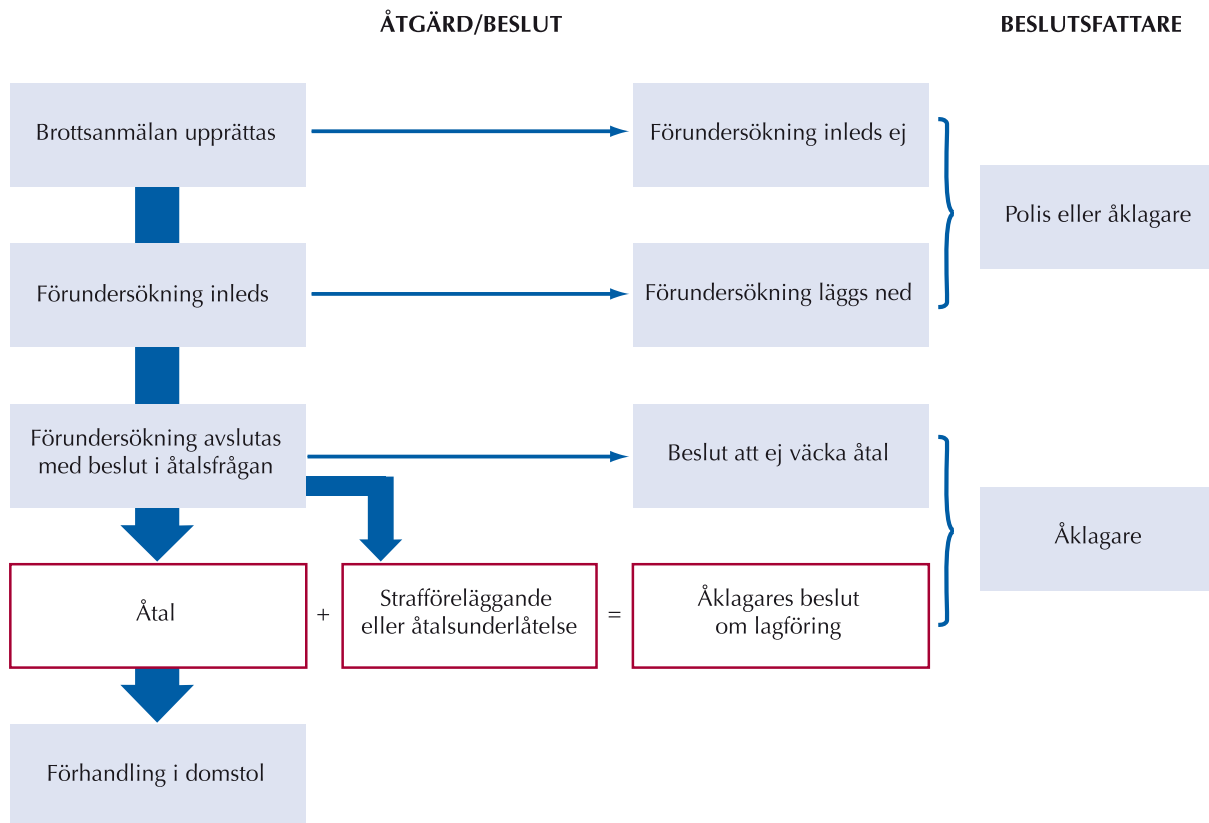
Åklagarmyndigheten hade vid utgången av 2009 nära 1 300 anställda, varav knappt 900 åklagare. Anslaget uppgick till 1 067 miljoner kronor.

Vid Åklagarmyndigheten fanns till och med utgången av 2009 en rådgivande nämnd, bestående av en ordförande och sex övriga ledamöter. Ledamöterna nomineras av respektive riksdagsparti och utses av regeringen. I frågor av större vikt eller principiell betydelse ska nämndens mening inhämtas. Ärenden om åklagaruppgiften eller tillsynsfrågor i enskilda fall behandlas inte i nämnden.

Ärenden som gäller ekonomisk brottslighet inom Stockholms, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands och Västra Götalands län handläggs vid Ekobrottsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten lämnar en egen årsredovisning.

Från brottanmälan till lagföring och domstolsförhandling

Detta är en översiktlig beskrivning av processen från brottanmälan fram till åklagarbeslut och förhandling i domstol. Verksamhetsstatistiken i årsredovisningen utgår från de olika åklagarbeslut som framgår av bilden nedan.

Åklagarmyndigheten är en länk i rättskedjan – polis, åklagare, domstol och kriminalvård. De olika myndigheterna är beroende av varandras verksamheter. Detta gäller inte minst åklagarna, som ligger mitt i rättskedjan och vars arbete både direkt påverkar och påverkas av främst Polisens och domstolarnas arbete.

Brott anmäls vanligen till Polisen, eller upptäcks av polis eller andra myndigheter. När ett brott kommer till polisens kännedom och det finns förutsättningar för att utreda brottet inleds en förundersökning. Det operativa utredningsarbetet görs av polisen – eller i vissa fall av andra utredande myndigheter som Skatteverket – och vid mindre allvarliga brott genomför polisen förundersökningen från början till slut. I utredningar om andra brott än de mindre allvarliga leder åklagare förundersökningen från det att en viss person skäligen kan misstänkas för brottet. Åklagaren beslutar dock inte om Polisens organisation eller resurser i förundersökningen.

Om åklagaren på objektiva grunder bedömer att det finns tillräckliga bevis för att den misstänkte har begått ett brott är åklagaren skyldig att väcka åtal.

Är brottet lindrigt, den misstänkte erkänner brottet och det är klart vad det ska bli för straff, kan åklagaren meddela så kallat strafföreläggande. Ett strafföreläggande har samma verkan som en dom. Skillnaden är att åklagaren inte väcker åtal och det därmed inte blir någon rättegång. Åklagaren kan också i vissa fall meddela åtalsunderlåtelse; det blir då varken åtal, rättegång eller straff. Däremot antecknas brottet i belastningsregistret. Åtalsunderlåtelse kan till exempel ges när en person nyligen fått ett straff för ett brott och det nya brottet inte skulle leda till att straffet skärptes. Åtalsunderlåtelse är också vanligt för ungdomar under 18 år.

Genom åtalsbeslutet och den beskrivning av brottet som åklagaren då gör, sätter åklagaren ramarna för brottmålsprocessen. Vid rättegången har åklagaren ställning som part i målet och har i uppgift att bevisa att brottet har begåtts av den misstänkte. Det är sedan domstolens uppgift att bedöma om bevisningen är tillräcklig. Åklagaren har en aktiv roll i domstolen.

1. Måluppfyllelseanalys

Åklagarmyndighetens sammantagna måluppfyllelseanalys utgår från

1. återrapportering i resultatredovisningen enligt regleringsbrevet för budgetåret 2009 och
2. interna mål i verksamhetsplanen för 2009.

Målen i verksamhetsplanen utgår från samtliga styrdokument för Åklagarmyndigheten. Måluppfyllelsen är därmed direkt sammanlänkad med de krav och intentioner som regleringsbrevet och andra styrdokument ger uttryck för.

I de fall ett mål inte har ett kvantifierbart mått grundas bedömningen på myndighetens egna utvärderingar och analyser. Vid bedömning av måluppfyllelsen använder Åklagarmyndigheten följande skala:

	Uppfyllt	Målet anses vara uppfyllt i samtliga delar
	Delvis uppfyllt	Målet anses vara uppfyllt i stora eller i vissa delar
	Ej uppfyllt	Målet anses inte vara uppfyllt

I **tabell 1.1** redovisas bedömningarna av de mål som finns i verksamhetsplanen för 2009.

Det finns tre avvikelser från mål och återrapporteringskrav.

- Den första avvikelsen utgår från regleringsbrevet och redovisas i avsnitt 2.13.

Det statistiska underlag som finns för att återrapportera om häktade varit ålagda restriktioner och hur länge detta skett håller inte tillräckligt hög kvalitet och ger därför inte en rättvisande bild. Ett tillsynsprojekt

har påbörjats med syfte att utvärdera hur restriktioner används vid åklagarkamrarna. Under 2010 genomförs en förstudie där bland annat statistiken över restriktioner kommer att tas fram. Regeringskansliet har informerats om detta i särskild ordning.

- Den andra avvikelsen gäller de särskilda verksamhetsmålen i verksamhetsplanen.

Samtliga allmänna kammare ska ha en särskild, både hållbar och kostnadseffektiv, organisation för handläggning av bötesärenden och polisledda förundersökningar. Förutsättningarna för verksamheten och kamrarnas storlek varierar. Det har inneburit att vissa kammare kunnat införa en särskild organisation för mängdbrotts- hanteringen medan andra kammare har behållit en väl fungerande verksamhet inom den ordinarie lokala organisationen. Några kammare kan dock utveckla sin organisation för mängdbrotts- hanteringen ytterligare. Denna del av de särskilda verksamhetsmålen bedöms därmed ha genomförts i vissa delar. Organisationen för mängdbrottsärendena är nu föremål för en översyn inom Åklagarmyndigheten.

Lagstadgade frister i ungdomsärenden ska hållas. Arbetet med unga lagöverträdare har under året främst inneburit att ta fram en åtgärdsplan för riktade insatser mot ungdomsbrott. Resultaten har förbättrats, men myndigheten håller fortfarande inte de lagstadgade fristerna. Denna del av de särskilda verksamhetsmålen är därför inte uppfyllt.

De övriga delarna under särskilda verksamhetsmål bedöms vara uppfyllda. Den sammantagna bedömningen av de särskilda verksamhetsmålen är att målet är delvis uppfyllt.

- Den tredje avvikelsen avser i vilken omfattning projekt i verksamhetsplanen genomförts.

Enligt myndighetens instruktion ska det på central nivå finnas utvecklingscentrum som inom särskilda områden ansvarar för kontroll, analys och utveckling av åklagarverksamheten. Arbetet bedrivs ofta i projektform. Av de utvecklingsprojekt som planerades för 2009 genomfördes endast ett begränsat antal i sin helhet. Den enskilt största förklaringen till detta är personalbrist, där det osäkra ekonomiska läget gjorde att ersättningsrekryteringar i huvudsak kunde göras först under andra halvåret. Omprioriteringar i verksamheten har därför varit nödvändiga. En annan förklaring är att

nyrekrytering av chefer till samtliga utvecklingscentrum gjordes under året vilket skapade vissa förseningar i det löpande arbetet. Av det stora antalet planerade aktiviteter genomfördes vissa. Andra påbörjades och förväntas kunna avslutas under 2010. Målet bedöms därför vara uppfyllt i vissa delar.

I relation till samtliga mål och återrapporteringskrav bedöms inte de tre avvikelserna vara av sådan art att myndigheten inte fullgjort sina uppgifter. Den sammantagna bedömningen är att Åklagarmyndigheten uppfyllt de övergripande målen.

TABELL 1.1 Sammanfattande bedömning av årets resultat

Mål i verksamhetsplanen 2009	Målopfyllelse
Verksamhetsmål	● ● ●
Lagföringen ska öka. Genomströmningstiderna ska vara korta. Åklagarbalansen ska vara låg. Produktionskvoten ska öka.	
Särskilda verksamhetsmål	● ●
Samtliga allmänna kammare ska under 2009 organisera sin verksamhet för handläggning av bötesärenden och polisleda förundersökningar. Fristerna i ungdomsärenden ska hållas. Den nya lagstiftningen om utvidgat förverkande av vinning av brott ska tillämpas i ökad utsträckning. De kammare som handlägger ekobrott ska säkerställa att tillräckliga resurser finns tillgängliga för sådana utredningar som initieras genom operativa rådet och de regionala underrättelsecentrumen.	
Mål för personal och arbetsmiljöutveckling	● ● ●
– Formerna för personalens delaktighet i verksamhetens styrning samt samverkan med personalorganisationerna ska utvecklas. – Andelen medarbetare som är långtidssjukskrivna ska vara fortsatt låg. – Myndighetens säkerhetsarbete ska vidareutvecklas. – Varje chef ska under året genomföra ett medarbetarsamtal med varje medarbetare. – Könsfördelningen bland Åklagarmyndighetens chefer ska bli jämnare. – Antalet anställda med annan etnisk eller kulturell bakgrund ska öka.	
Övergripande myndighetsutveckling	● ● ●
Systematisk ledarutveckling och ändrad rekrytering och kravprofil för chefer. Säkerhetsanalys och strategi. Utveckling av ärendehanteringssystemet Cåbra.	
Kontroll, analys och utveckling av åklagarverksamhet	● ●
Utvecklingsverksamheten – Regeringsuppdrag – Metod- och processfrågor – Prioriterade brottsområden – Övergripande myndighetsutveckling Tillsyn och uppföljning – Immaterialrättsliga brott – Tvångsmedelsanvändning och frister i relationsvålds- och sexualbrottsmål – Unga lagöverträdare – Samverkan på lokal nivå mellan åklagare och andra myndigheter – Utredning av bedrägerier – Handläggning av förskingringar – Människosmuggling	
Rättsutveckling för enhetlig straffrättstillämpning	● ● ●

2. Verksamhetens resultat

2.1 Inkomna och avslutade ärenden och brottsmisstankar

SAMMANFATTNING

Inflödet av ärenden har ökat med ca 4 procent mellan 2008 och 2009. Antalet avslutade ärenden har ökat med nära 5 procent under samma period. Antalet inkomna brottsmisstankar har mellan 2008 och 2009 ökat med nära 6 procent. Även antalet avslutade brottsmisstankar har ökat med 6 procent.

OM ÄRENDEN OCH BROTTSMISSTANKAR

Ärendebegreppet omfattar samtliga ärenden som förekommer på en åklagarkammare, även sådana som avser annat än ansvar för brott, t.ex. begäran om besöksförbud. Ett ärende kan omfatta en eller flera misstänkta personer, som var och en misstänks för ett eller flera brott.

En brottsmisstanke avser ett brott till vilket man kan knyta en misstänkt person.

När ett ärende omfattar flera brottsmisstankar gäller som princip att den brottsmisstanke som bedöms ta längst tid att handlägga ska styra valet av ärendetyp.

Åklagaren är i regel förundersökningsledare i alla utredningar som inte är av "enkel beskaffenhet". I övriga fall slutför polisen utredningen på egen hand, varefter åklagaren tar ställning till om åtal kan väckas. Dessa ärenden registreras hos åklagare först då den färdiga utredningen kommit från polisen. Vilka typer av ärenden detta gäller regleras efter en central överenskommelse med Rikspolisstyrelsen i föreskrifter och allmänna råd från Åklagarmyndigheten.

Uppgifterna i **tabell 2.1** avser samtliga inkomna och avslutade brottsmisstankar och ärenden de senaste tre åren, även sådana som avser annat än ansvar för brott, t.ex. begäran om besöksförbud, yttrande om rättspsykiatrisk vård samt internationella ärenden. Dessa utgjorde under 2009 ca 2 procent av alla inkomna ärenden.

Antalet polisanmälda brott har under 2009 ökat med 2 procent enligt preliminär statistik från Brottsförebyggande rådet. Siffrorna över anmälda brott

TABELL 2.1 Antalet inkomna respektive avslutade ärenden och brottsmisstankar 2007–2009

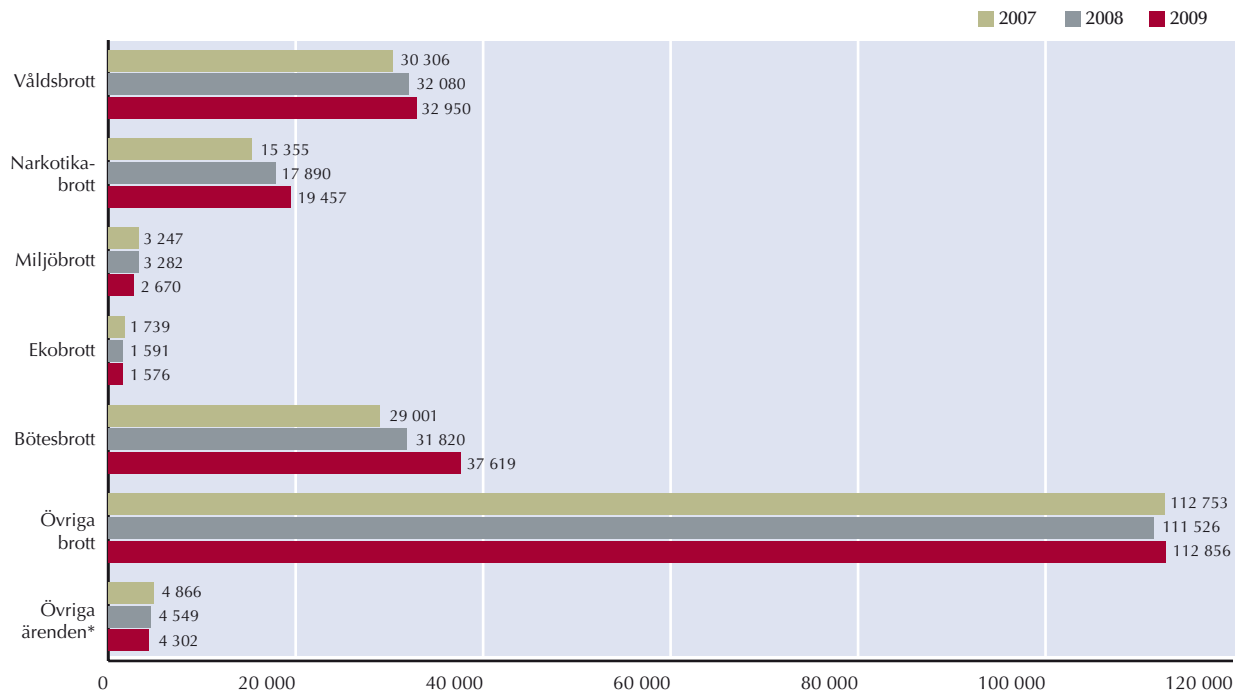
	2007	2008	2009
Inkomna brottsmisstankar	549 873	590 708	624 387
Avslutade brottsmisstankar	546 713	594 964	629 760
Inkomna ärenden	197 267	202 738	211 430
Avslutade ärenden	186 215	214 132	224 005

är dock inte direkt jämförbara med antalet brottsmisstankar, eftersom varje person som misstänks för ett brott genererar en brottsmisstanke. *Antalet inkomna brottsmisstankar* till Åklagarmyndigheten har ökat med ca 34 000 eller nära 6 procent under året. *Antalet inkomna ärenden* har ökat med ca 9 000 eller drygt 4 procent.

I **diagram 2.1** redovisas antalet inkomna ärenden uppdelade på ärendetyper.

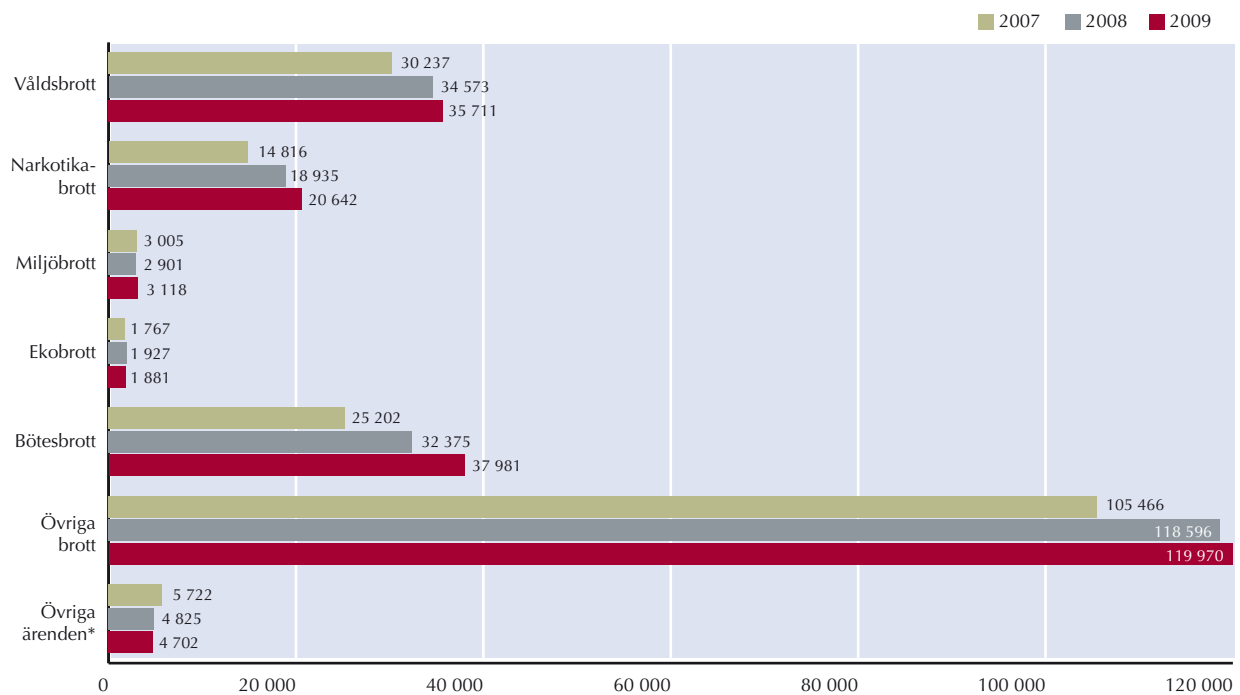
Antalet inkomna bötesärenden har ökat med 18 procent jämfört med 2008. Bötesbrott avser huvudsakligen brott mot trafikbrottslagen. Även antalet narkotikaärenden har ökat relativt mycket (9 procent). Merparten av ökningen avser innehav eller bruk av narkotika. Dessa brottstyper är s.k. ingripandebrott, som påverkas av omfattningen av polisens spanings- och övervakningsverksamhet.

DIAGRAM 2.1 Antalet inkomna ärenden 2007–2009, per ärendetyp

* Ärenden som inte rör ansvar för brott

DIAGRAM 2.2 Antalet avslutade ärenden 2007–2009, per ärendetyp

* Ärenden som inte rör ansvar för brott

Antalet avslutade ärenden har ökat med ca 10 000 mellan 2008 och 2009, vilket motsvarar 5 procent. Antalet avslutade brottsmisstankar har ökat med ca 35 000 eller 6 procent. Även antalet misstänkta personer som blivit föremål för avslutande beslut har ökat med nära 16 000 eller 7 procent och uppgår nu till ca 238 000.

Av **diagram 2.2** framgår antalet avslutade ärenden uppdelade på ärendetyper.

Som framgår av diagram 2.2 ökade antalet avslutade bötesbrott kraftigt under 2009. Ökningen av antalet avslutade narkotikabrottsärenden avsåg – liksom ökningen av inkomna ärenden – främst innehav och bruk av narkotika. Ökningen av dessa avslutade ärenden, som är av relativ enkel beskaffenhet, har relativt sett varit större än den totala ökningen av inkomna ärenden.

2.2 Ärenden under handläggning

SAMMANFATTNING

Det totala antalet öppna **brottsmisstankar** var vid utgången av år 2009 151 000. Ökningen var 13 000 eller 10 procent. Det totala antalet öppna **ärenden** hade däremot minskat med ca 5 000 under 2009 och var vid utgången av året drygt 69 000, eller ca 89 per årsarbetande åklagare vid åklagarkamrarna.

Som balanserade brottsmisstankar redovisas här brottsmisstankar där ett avslutande beslut ännu inte fattats. **Tabell 2.2** visar antalet balanserade brottsmisstankar

BALANSERADE BROTTSMISSTANKAR OCH ÄRENDE

Uttrycket "balans" innebär här brottsmisstankar och ärenden som på något sätt är under handläggning vid Åklagarmyndigheten. När brottsmisstankar eller ärenden registreras hos åklagare läggs de till balansen och när de avslutas räknas de bort. Tidigare avslutade brottsmisstankar och ärenden kan öppnas igen för kompletterande handläggning och återförs då till balansen.

De *balanserade ärendena* hos åklagare brukar delas in i tre grupper; polisbalans, åklagarbalans och domstolsbalans. De olika grupperna speglar de tre processstegen i åklagarverksamheten, nämligen förundersökningsledning, beslut i åtalsfrågan samt processföring i domstol. Till polisbalansen räknas ärenden där åklagaren är förundersökningsledare och förundersökningen ännu inte är avslutad. Med åklagarbalans avses ärenden där förundersökningen är redovisad till åklagare, men åklagaren ännu inte fattat beslut i åtalsfrågan. Med domstolsbalans avses i huvudsak ärenden där åtal väckts och som finns i domstol i avvaktan på huvudförhandling och laga kraftvunnen dom.

Som *balanserade brottsmisstankar* redovisas i verksamhetsstatistiken alla brottsmisstankar som saknar avslutande beslut. Det finns även uppgift om antalet balanserade brottsmisstankar i vilka förundersökningen har avslutats och som ligger hos åklagare för beslut. Antalet brottsmisstankar i domstolsbalans kan här inte särskiljas.

samt antalet sådana brottsmisstankar där förundersökningen hade avslutats vid respektive årsskifte. Antalet balanserade brottsmisstankar hade under 2009 ökat med 13 000 (10 procent) och antalet sådana brottsmisstankar där förundersökningen hade avslutats hade ökat med 8 500 (18 procent).

TABELL 2.2 Balanserade brottsmisstankar samt antalet sådana brottsmisstankar i vilka förundersökningen hade avslutats vid utgången av åren 2007–2009

	2007			2008			2009		
	Balanserade brottsmisstankar	varav med avslutad förundersökning		Balanserade brottsmisstankar	varav med avslutad förundersökning		Balanserade brottsmisstankar	varav med avslutad förundersökning	
		Antal	Andel		Antal	Andel		Antal	Andel
Våldsbrott	29 291	6 193	21%	31 171	7 156	23%	30 845	7 831	25%
Narkotikabrott	10 259	4 802	47%	14 719	7 132	48%	16 502	8 978	54%
Miljöbrott	2 605	86	3%	3 160	167	5%	2 600	188	7%
Ekobrott	8 562	1 561	18%	8 483	1 146	14%	9 534	1 102	12%
Bötesbrott	3 636	2 827	78%	4 418	3 008	68%	5 040	2 541	50%
Övriga brott	69 914	21 649	31%	75 796	29 245	39%	86 444	35 759	41%
Totalt	124 267	37 118	30%	137 747	47 854	35%	150 965	56 399	37%

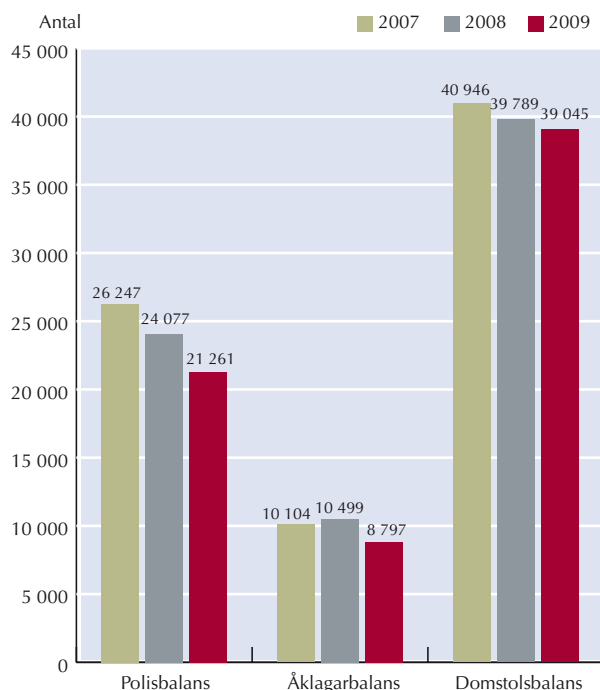
Samtidigt som antalet balanserade brottsmisstankar ökade, minskade ärendebalansen med drygt 5 000. Den totala ärendebalansen var därmed vid utgången av 2009 drygt 69 000. Balansen per årsarbetande åklagare vid åklagarkamrarna (genomsnitt under året) var totalt ca 89 ärenden. Anledningen till att antalet ärenden i balans minskade medan antalet brottsmisstankar ökade, var att ett ärende i genomsnitt omfattade fler brottsmisstankar under 2009 än under 2008.

Diagram 2.3 visar antalet öppna ärenden uppdelade på polisbalans, åklagarbalans och domstolsbalans vid utgången av åren 2007, 2008 och 2009 exklusive ärenden som inte rör ansvar för brott.

Antalet åklagarledda förundersökningar som ligger hos polisen för utredning var vid utgången av 2009 ca 21 000, vilket innebär en minskning med 12 procent sedan utgången av 2008.

Åklagarbalansen minskade med 16 procent under 2009, och omfattade vid årets slut knappt 9 000 ärenden. Detta motsvarar 4,2 procent av antalet inkomna ärenden under året, vilket innebär att Åklagarmyndighetens verksamhetsmål (max 5 procent) är uppnått.

DIAGRAM 2.3 Processuppdelade ärendebalanser vid utgången av åren 2007–2009

Den registrerade domstolsbalansen minskade med 2 procent mellan 2008 och 2009 till ca 39 000 ärenden.

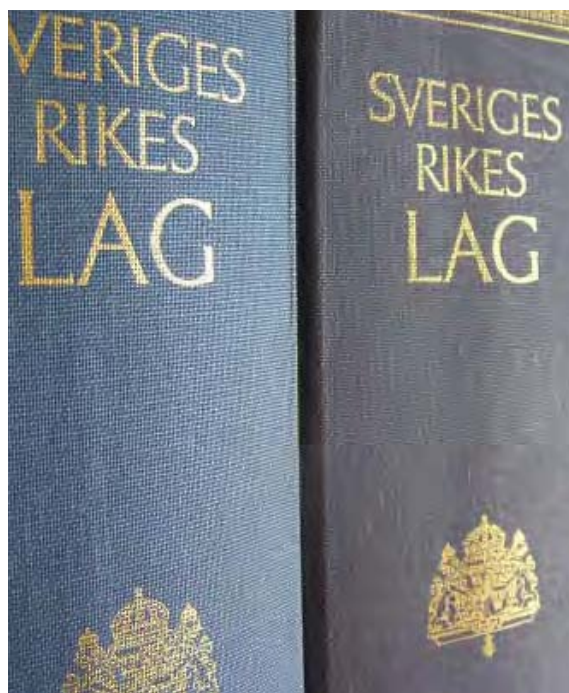
Åklagarmyndigheten följer också upp åldern på de öppna ärendena. 48 procent av den sammanlagda polis- och åklagarbalansen var vid utgången av 2009 yngre än tre månader och 66 procent yngre än sex månader. 15 procent av ärendena var äldre än ett år. Motsvarande siffror vid utgången av 2008 var 46, 63 respektive 17 procent.

2.3 Lagföring

SAMMANFATTNING

Totalt sett har antalet lagförda **misstänkta personer** ökat med drygt 11 000 eller ca 8 procent under 2009. Antalet **brottsmisstankar** som avslutats med lagföringsbeslut har ökat med ca 25 000 eller 9 procent. Antalet lagföringar har ökat mer än de totala volymerna. Därmed har även lagföringsandelen ökat med en procentenhet från 59 till 60 procent.

Åklagares beslut att inte inleda förundersökning har ökat med knappt 600 eller 3 procent jämfört med 2008. Antalet beslut att lägga ned förundersökningen har ökat med 8 500, vilket motsvarar 6 procent.

LAGFÖRING

I begreppet "lagföring" ingår här åklagares beslut om

- åtal,
- strafföreläggande och
- åtalsunderlåtelse.

För åtal krävs en bevisning som åklagaren bedömer kan leda till en fällande dom.

Strafföreläggande kan bara användas när gärningen är erkänd och påföljden för brottet är böter, villkorlig dom eller villkorlig dom i förening med böter.

Reglerna om åtalsunderlåtelse kan tillämpas när åklagaren anser att den misstänkte är skyldig till brottet, men ändå avstår från att väcka åtal. Anledningen kan t.ex. vara att den misstänkte åtalas för andra brott, att personen är ung eller att brottet är lindrigt.

Lagförda misstänkta personer

Under 2009 ökade *antalet* lagförda misstänkta personer vid 26 av de 32 allmänna åklagarkamrarna. Av **diagram 2.4** kan utläsas att ökningen totalt sett uppgick till nära 11 400 personer, vilket motsvarar ca 8 procent. (Antalet misstänkta personer ökade med ca 7 procent.) Ökningen skedde inom alla brottstyper utom ekobrott. Procentuellt mest ökade antalet lagförda personer för bötesbrott (19 procent). Även lagföringen för narkotikabrott har ökat, främst för innehav och bruk av narkotika. Under 2009 ökade även *andelen* lagförda misstänkta personer totalt sett från 59 till 60 procent.

Lagföringen av miljöbrott utgörs till allt större del av talan om företagsbot eller strafföreläggande med företagsbot. Denna lagföring kan inte redovisas med hjälp av ärendehanterings- och statistiksystemen och ingår därför inte i siffrorna som redovisas här. En manuell genomgång vid riksenheten för miljö- och arbetsmiljöbrott visar dock att lagföring genom företagsbot under 2009 varit nästan lika vanligt som traditionell lagföring genom åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse. Detta innebär att den totala lagföringen i miljömål i praktiken är dubbelt så stor som framgår av diagram 2.4.

Gällande ekobrotten har antalet lagföringar minskat under 2009 och genomströmningstiderna för åklagarens beslutsfattande har ökat, se nedan. Resultatutvecklingen hänger samman med den koncentration som gjorts av handläggningen av dessa ärenden. Resurser har initialt lagts på att arbeta av äldre balanser och en översyn av diarieföringen i öppna ärenden har gjorts för att skapa

VARIERANDE LAGFÖRING

Lagföringen varierar påtagligt mellan olika typer av ärenden. Detta är naturligt, bland annat eftersom upptäckt och inrapportering till åklagare sker på helt skilda sätt beroende på brottstyp.

Bötesbrott (ofta trafikbrott) och **narkotikabrott** upptäcks oftast av polisen genom övervaknings- och spårningsverksamhet, så kallade ingripandebrott. Därmed finns goda möjligheter till lagföring genom att bevisning vanligen kan säkras i samband med polisinsatser.

Våldsbrott är i allmänhet svåra att bevisa. Ofta görs anmälan i efterhand och många gånger saknas vittnesuppgifter eller annan stödbevisning.

Även **ekobrott** och **miljöbrott** är många gånger svåra att utreda och bevisa. De anmäls i de flesta fall direkt till åklagare, som i sin egenskap av förundersökningsledare fattar alla beslut, dvs. även samtliga beslut att inte inleda eller att lägga ner förundersökning.

Vid **övriga brott** är polisen ofta förundersökningsledare. Det innebär bland annat att polisen själv kan lägga ned utredningar utan att åklagare kopplas in.

Antalet lagförda personer och brottsmisstankar vid en åklagarkammare påverkas främst av kammarens storlek men också av ärendesammansättningen vid en enskild åklagarkammare. Ärendesammansättningen kan variera mellan olika år.

förutsättningar för enhetlighet. Detta innebär att eko-åklagarna nu har ett förbättrat utgångsläge inför det fortsatta arbetet med ekobrottsbekämpning.

Vid 25 av de 32 allmänna åklagarkamrarna var lagföringsandelen oförändrad eller högre jämfört med 2008. Lagföringsandelen varierade mellan 52 och 70 procent. Om hänsyn tas till att kamrarna har olika ärendesammansättning var variationen mindre. Efter justering för kamrarnas olika ärendesammansättning blir de lägsta respektive högsta lagföringssiffrorna 54 och 69 procent.

Det pågår ett ständigt arbete för att höja lagföringen, se särskilt avsnitt nedan. Utöver att höja den genomsnittliga lagföringen bör detta arbete också leda till att skillnaden mellan kamrarna minskar, dvs. till ökad enhetlighet. De kammare som har hög lagföringsandel utgör goda exempel för övriga kammare. Samtidigt är åklagarna i stor utsträckning beroende av Polisen för sina resultat. Det är naturligt att en polisorganisation med tillräckliga utredningsresurser som utför utredningar av

DIAGRAM 2.4 Antalet misstänkta personer som lagförts 2007–2009, per ärendetyp

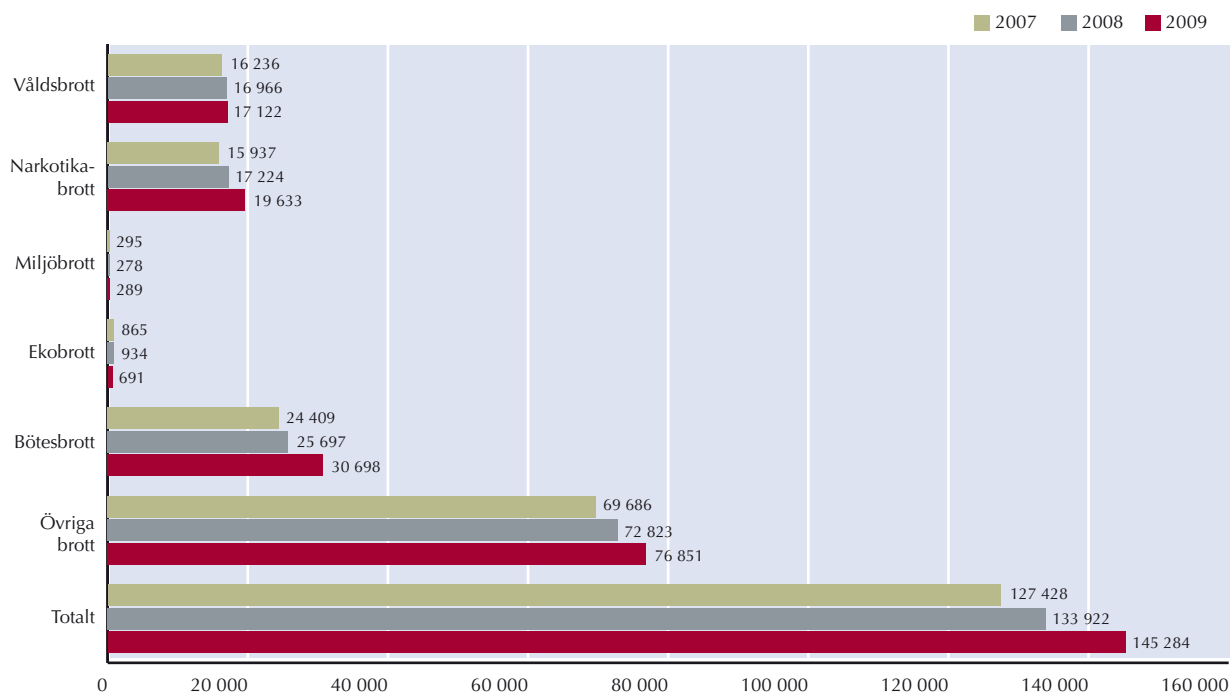
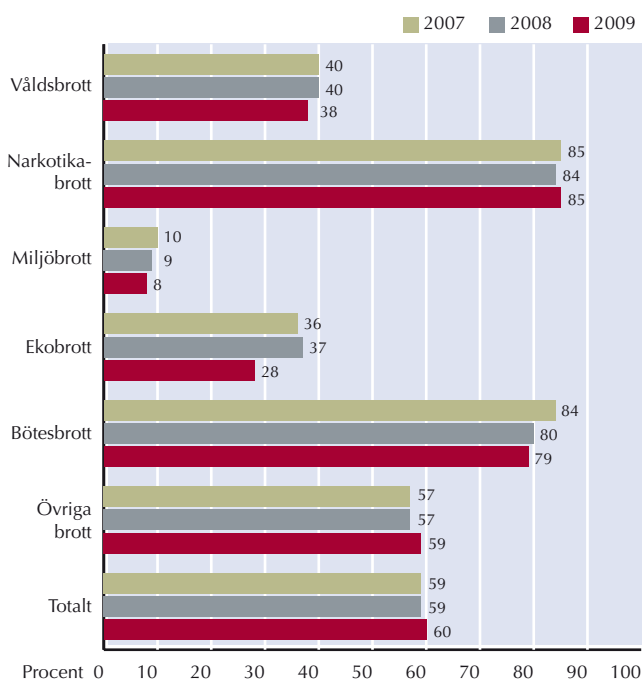

DIAGRAM 2.5 Andelen misstänkta personer som lagförts 2007–2009, per ärendetyp

hög kvalitet ger goda förutsättningar för åklagarna att nå en hög lagföring.

Brottsmisstankar som lett till lagföring

Antalet brottsmisstankar som avslutats med lagföring har ökat vid 25 av de 32 allmänna åklagarkamrarna under 2009. Totalt sett har antalet lagföringsbeslut ökat med 9 procent (25 000 brottsmisstankar) jämfört med 2008, vilket framgår av **diagram 2.6**. Bötesbrott och narkotikabrott står för en stor del av ökningen. Mer än hälften av ökningen av antalet brottsmisstankar som lett till lagföring består av en ökning av antalet beslut om åtalsunderlåtelse.

Liksom för antalet lagförda misstänkta uppvisar alla ärendetypen utom ekobrott en ökning av antalet lagförda brottsmisstankar. Som nämnts ovan i avsnittet om lagförda misstänkta gäller för miljöbrottsbekämpningen att det finns ett stort antal lagföringar i form av företagsbot som inte syns i denna statistik.

Andelen brottsmisstankar som avslutats med lagföring har ökat från 59 till 60 procent under 2009. Vid 25 av de 32 åklagarkamrarna var lagföringsandelen oför-

DIAGRAM 2.6 Antalet brottsmisstankar som avslutats med lagföring 2007–2009, per ärendetyp

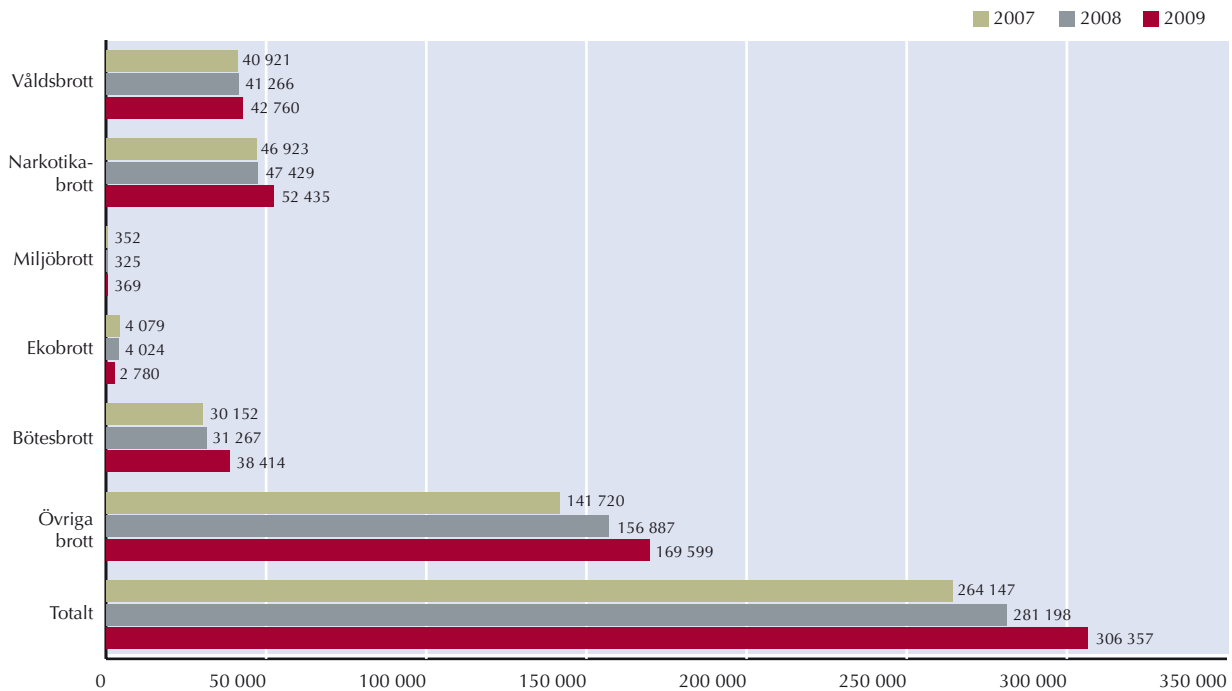
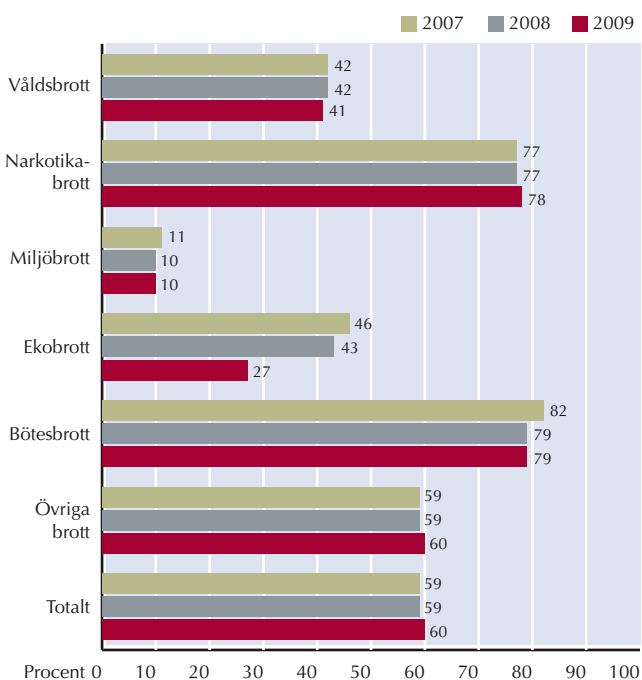

DIAGRAM 2.7 Andelen brottsmisstankar som avslutats med lagföring 2007–2009, per ärendetyp

ändrad eller högre jämfört med 2008. Lagföringsandelen varierade mellan 53 och 68 procent. Om hänsyn tas till skillnader i ärendestrukturen varierade den mellan 55 och 68 procent.

Fördelning av beslut i åtalsfrågan

BESLUT ATT INTE VÄCKA ÅTAL

När en förundersökning slutförts ska åklagaren besluta om åtal ska väckas. I de fall åtal inte väcks, alternativt strafföreläggande utfärdas eller åtalsunderlåtelse meddelas, bedömer åklagaren att bevisningen inte är tillräcklig för att han eller hon ska kunna förvänta sig en fällande dom. Övriga skäl till att inte väcka åtal kan t.ex. vara att gärningen inte hör under allmänt åtal, att brottet hunnit preskriberas eller att den misstänkte har avlidit.

Tabell 2.3 återger hur åklagarna har beslutat i åtalsfrågan, totalt och per brottstyp för åren 2007–2009. Det totala antalet beslut i åtalsfrågan ökade mellan 2008 och 2009 med 8 procent, vilket motsvarar en ökning med drygt 26 000 beslut. Andelen åtal av samtliga beslut

uppgick till 59 procent, vilket är en minskning med 3 procentenheter jämfört med 2008.

Antalet strafförelägganden ökade med 7 procent jämfört med 2008. Andelen strafförelägganden av alla beslut i åtalsfrågan är däremot oförändrad.

Antalet beslut om åtalsunderlåtelse har ökat med 42 procent sedan 2008, medan andelen åtalsunderlåtelser har ökat med 3 procentenheter. I bötesbrott har antalet åtalsunderlåtelser nästan fördubblats. Den huvudsakliga orsaken till den stora ökningen av antalet åtalsunderlåtelser torde vara de riktlinjer om förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse som riksåklagaren beslutade om i december 2008 och som fått genomslag i åklagarnas beslutsfattande under 2009. Riktlinjerna innebär att åklagarna, för att öka effektiviteten, ska utnyttja lagens möjligheter att meddela åtalsunderlåtelse och fatta beslut om förundersökningsbegränsning.

Antalet beslut att inte väcka åtal på grund av bevis-

problem har ökat med 2 procent jämfört med 2008. Andelsmässigt har de dock minskat med 1 procentenhet. Även antalet beslut att inte väcka åtal av övriga skäl har ökat, med 5 procent sedan 2008. Andelen sådana beslut är densamma som under 2008.

Beslut att inte inleda respektive att lägga ned en förundersökning

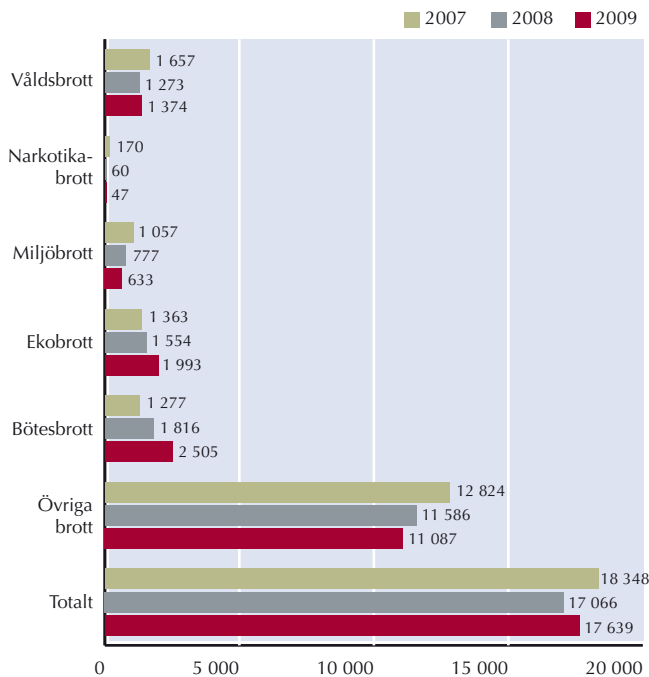
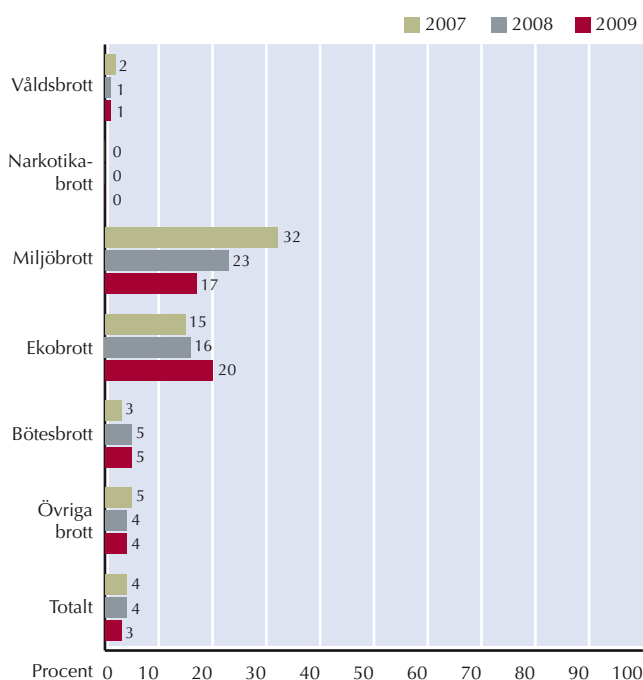
Antalet beslut att inte inleda förundersökning har totalt sett ökat med nära 600 (3 procent) sedan 2008, vilket framgår av **diagram 2.6**. Ökningen avser framför allt bötesärenden, men även i våldsärenden och ekoärenden ökade andelen beslut att inte inleda förundersökning jämfört med 2008.

Den vanligaste motiveringen att inte inleda förundersökning var även under 2009 att det anmälda brottet inte hörde under allmänt åtal.

Andelen beslut att inte inleda förundersökning av det

TABELL 2.3 Fördelning av samtliga beslut i åtalsfrågan 2007–2009, ärendetyp och typ av beslut

		LAGFÖRING:						EJ ÅTAL:				Summa	
		Åtal		Strafföreläggande		Åtalsunderlåtelse		Bevisproblem		Övriga skäl			
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Våldsbrott	2007	37 865	79%	1 062	2%	1 994	4%	5 764	12%	1 366	3%	48 051	100%
	2008	37 889	78%	1 166	2%	2 211	5%	5 807	12%	1 329	3%	48 402	100%
	2009	38 084	77%	1 172	2%	3 504	7%	5 718	11%	1 259	3%	49 737	100%
Narkotikabrott	2007	33 213	65%	6 741	13%	6 969	14%	3 020	6%	1 031	2%	50 974	100%
	2008	32 338	63%	7 624	15%	7 467	15%	3 033	6%	967	2%	51 429	100%
	2009	33 797	60%	8 291	15%	10 347	18%	3 199	6%	1 137	2%	56 771	100%
Miljöbrott	2007	161	37%	183	43%	8	2%	47	11%	31	7%	430	100%
	2008	173	37%	139	30%	13	3%	42	9%	97	21%	464	100%
	2009	206	37%	139	25%	24	4%	53	10%	135	24%	557	100%
Ekobrott	2007	3 645	83%	412	9%	22	0%	206	5%	127	3%	4 412	100%
	2008	3 506	79%	476	11%	42	1%	210	5%	193	4%	4 427	100%
	2009	2 256	67%	417	12%	107	3%	296	9%	307	9%	3 383	100%
Bötesbrott	2007	12 193	36%	16 115	48%	1 844	5%	2 890	9%	693	2%	33 735	100%
	2008	13 486	39%	15 785	45%	1 996	6%	2 930	8%	813	2%	35 010	100%
	2009	16 503	39%	17 937	42%	3 974	9%	3 486	8%	948	2%	42 848	100%
Övriga brott	2007	96 486	61%	26 348	17%	18 886	12%	13 401	8%	4 123	3%	159 244	100%
	2008	108 478	61%	26 252	15%	22 157	13%	15 090	9%	5 111	3%	177 088	100%
	2009	112 435	59%	26 989	14%	30 175	16%	14 912	8%	5 182	3%	189 693	100%
Totalt	2007	183 563	62%	50 861	17%	29 723	10%	25 328	9%	7 371	2%	296 846	100%
	2008	195 870	62%	51 442	16%	33 886	11%	27 112	9%	8 510	3%	316 820	100%
	2009	203 281	59%	54 945	16%	48 131	14%	27 664	8%	8 968	3%	342 989	100%

DIAGRAM 2.8 Antalet beslut att inte inleda förundersökning 2007–2009, per ärendetyp**DIAGRAM 2.9** Andelen beslut att inte inleda förundersökning i förhållande till samtliga avslutande beslut 2007–2009, per ärendetyp

Den vanligaste motiveringen till att förundersökning inte inleds är att det inte finns anledning att anta att något brott som hör under allmänt åtal har förövats.

Den vanligaste orsaken till att förundersökning läggs ned är att det inte går att bevisa att den eller de som varit misstänkta har gjort sig skyldiga till brott. Den näst vanligaste orsaken är förundersökningsbegränsning, vilket innebär att åklagaren i vissa fall får lägga ned en förundersökning om en brottsmisstanke även om utredningen kunde ha lett till ett lagföringsbeslut. Förundersökningsbegränsning används t.ex. när den misstänkte nyligen lagförts för andra brott och den nya brottsligheten inte bedöms påverka påföljden. Även när en brottsutredning omfattar många brottsmisstankar kan åklagaren begränsa förundersökningen till att avse några av dem.

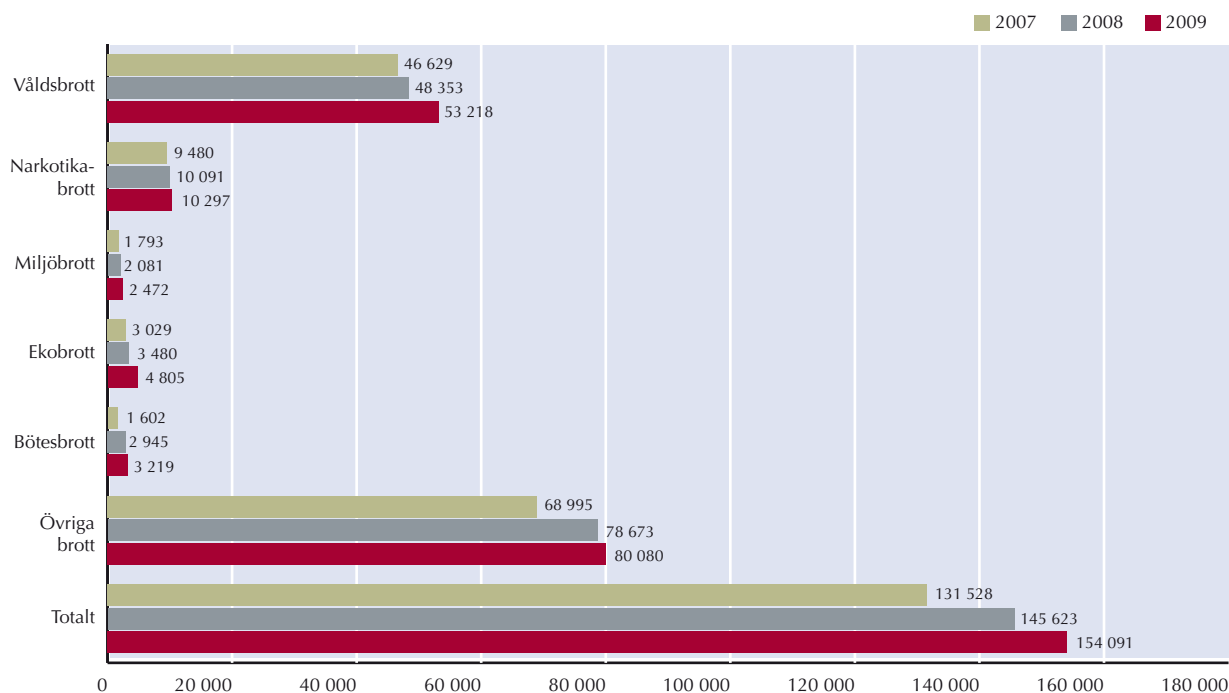
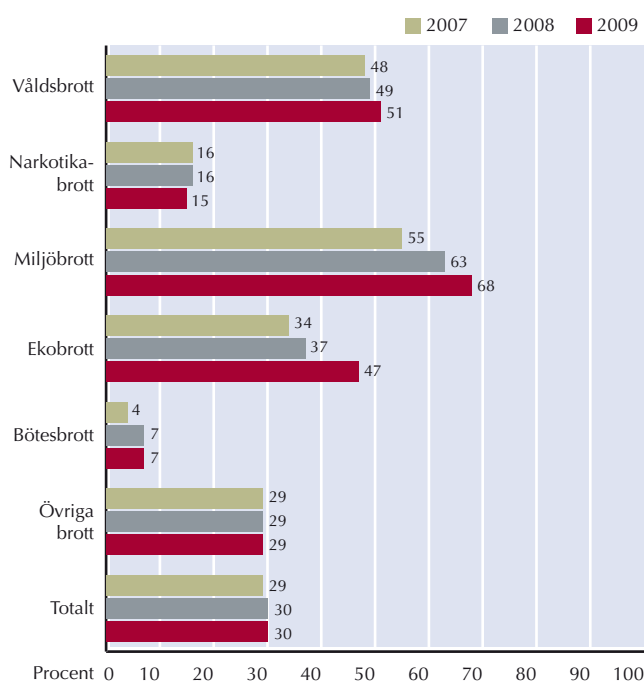
Reglerna om förundersökningsbegränsning är ett av skälen till att den totala andelen lagföringsbeslut inte kan uppgå till 100 procent.

totala antalet beslut har minskat med 1 procentenhet sedan 2008, vilket framgår av **diagram 2.9**. För samtliga brottstyper utom miljöbrott och ekobrott är andelen liten, högst 5 procent. Däremot är den relativt stor vad gäller miljöbrott och ekobrott. Anledningen till detta är att miljöbrotten och den övervägande delen av ekobrotten överlämnas direkt till åklagare utan att först ha inkommit till polisen. Det gör att åklagaren själv måste fatta beslut att inte inleda förundersökning, till skillnad från andra brottstyper där polisen kan fatta beslut om detta. I ekoärenden har andelen beslut att inte inleda förundersökning ökat med 4 procentenheter, medan den i miljöärenden har minskat med 6 procentenheter. I övriga ärendetyp är andelen beslut att inte inleda förundersökning oförändrad jämfört med 2008.

Diagram 2.10 visar att antalet beslut att lägga ned förundersökningen har ökat med nära 8 500 beslut, eller ca 6 procent. Antalsmässigt har nedläggningsbesluten i våldsärenden ökat mest. Procentuellt sett är ökningen störst i ekoärenden.

Andelen beslut att lägga ned förundersökning är densamma som 2008, vilket framgår av **diagram 2.11**. I alla ärendetyp utom narkotikabrott är andelen oförändrad eller högre jämfört med 2008.

Besluten att lägga ned förundersökningen på grund av förundersökningsbegränsning utgjorde 2009 ungefär en femtedel av samtliga beslut att lägga ned förundersökning. De allra flesta besluten att lägga ned för-

DIAGRAM 2.10 Antalet beslut, avseende brottsmisstankar, att lägga ned förundersökningen 2007–2009, per brottstyp**DIAGRAM 2.11** Andelen beslut att lägga ner förundersökning i förhållande till samtliga avslutande beslut 2007–2009, per ärendetyp

undersökning sker dock med motiveringen bevisproblem, dvs. att brott inte kan styrkas. De låga andelarna beslut att lägga ned förundersökning vid narkotika- och bötesbrott beror främst på att förundersökningar av dessa brott ofta är polisledda.

I tabell 2.4 sammanfattas de beslut som fattats om brottsmisstankar som avslutats av åklagare under 2009.

Åtgärder för en ökad lagföring

Lagföringen har under 2009 ökat med en procentenhet. Som redovisas nedan och som framgår av avsnitt 2.6 har en mängd åtgärder vidtagits för att uppnå detta mål. Det är dock svårt att identifiera vilka enskilda åtgärder som haft effekt på lagföringen.

De åtgärder som redovisas i avsnitt 2.6 syftar till en ökad lagföring genom en högre kvalitet i brottsutredningarna, vilket också är ett mål i regleringsbrevet. Det kan konstateras att åtgärderna för att öka lagföringen generellt sett måste ta sin utgångspunkt i de olika typerna av brott. Arbetet måste bedrivas långsiktigt och uthålligt för att få effekt på lagföringen.

Utvecklingscentrumen har under 2009 fortsatt att bedriva ett systematiskt arbete att inom olika brotts-

typer utveckla åklagarväsendets förmåga att effektivt bekämpa brott.

En hög och effektiv lagföring förutsätter en nära samverkan med Polisen, både i enskilda ärenden och generellt. Åklagarkammarna har även under 2009 genomfört en rad samverkansåtgärder. Exempel på detta är regelbunden återkoppling till Polisen om kvaliteten på de polisledda förundersökningarna.

Åklagarna har vidare deltagit i utbildning av polispersonal och som ett led i denna utbildning även tagit emot polisiära förundersökningsledare för praktiktjänstgöring. Åklagare har också medverkat i olika projekt tillsammans med Polisen och andra myndigheter och organisationer, t.ex. i Barnhusverksamhet på flera orter.

Åklagare har deltagit i styrgrupper i Polisens regionala underrättelsecentrum (RUC), i regionala operativa ledningsgrupper (ROLG) och i Operativa rådet (myndighetsövergripande samverkansorgan mot grov organiserad brottslighet). Ett multidisciplinärt underrättelsearbete beräknas gagna lagföringen.

Under 2009 genomfördes en organisationsförändring, där fyra områdesansvariga överåklagare inrättades. Överåklagarna har tillsammans med kammarledningarna gjort regelbundna uppföljningar och analyser av lagföringen. Konkreta överenskommelser om måluppfyllelse har preciserats.

Majoriteten av åklagarkammarna uppvisar en ökad lagföring under året, men några har en lägre lagföringsandel än under 2008. Detta beror bland annat på att arbetsbelastningen under året på dessa kammare varit mycket hög och att både polis och åklagare haft många ärenden i balans.

Den rättsliga uppföljningen och utvärderingen har en stor betydelse för lagföringen. Verksamheten beskrivs i avsnitt 2.4. Kompetensutvecklingen av åklagarna syftar bland annat till att öka lagföringen. Utbildningsverksamheten beskrivs i avsnitt 3.6.

I de avsnitt som behandlar bekämpningen av vissa prioriterade brottstyper (2.7–2.11) beskrivs närmare den verksamhet som bedrivits för att öka lagföringen.

TABELL 2.4 Fördelning av samtliga avslutande beslut* per ärendetyp och typ av beslut 2009

Bestlutstyp	Våldsbrott	Narkotikabrott	Miljöbrott	Ekobrott	Bötesbrott	Övriga brott	Totalt
Ej inleda förundersökning	1 374	47	633	1 993	2 505	11 087	17 639
Lägga ned förundersökning	53 218	10 297	2 472	4 805	3 219	80 080	154 091
Ej väcka åtal	6 977	4 336	188	603	4 434	20 094	36 632
Lagföring	42 760	52 435	369	2 780	38 414	169 599	306 357
Lagföring fördelad på Åtal	38 084	33 797	206	2 256	16 503	112 435	203 281
Strafföreläggande	1 172	8 291	139	417	17 937	26 989	54 945
Åtalsunderlåtelse	3 504	10 347	24	107	3 974	30 175	48 131
Totalt	104 329	67 115	3 662	10 181	48 572	280 860	514 719
Procentuell fördelning	Våldsbrott	Narkotikabrott	Miljöbrott	Ekobrott	Bötesbrott	Övriga brott	Totalt
Ej inleda förundersökning	1%	0%	17%	20%	5%	4%	3%
Lägga ned förundersökning	51%	15%	68%	47%	7%	29%	30%
Ej väcka åtal	7%	6%	5%	6%	9%	7%	7%
Lagföring	41%	78%	10%	27%	79%	60%	60%
Lagföring fördelad på Åtal	37%	50%	6%	22%	34%	40%	39%
Strafföreläggande	1%	12%	4%	4%	37%	10%	11%
Åtalsunderlåtelse	3%	15%	1%	1%	8%	11%	9%
Totalt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

* Exklusive beslut av administrativ karaktär, t.ex. överflyttning av ärenden mellan åklagarkammare

2.4 Åtgärder för en enhetlig rättstillämpning

En grundläggande uppgift för Åklagarmyndigheten är att verka för en enhetlig rättstillämpning. Detta sker genom att den externa styrningen i form av lagar, domstolarnas tillämpning av lagarna samt statsmakternas övriga styrning införlivas i den interna styrningen och utvecklingsverksamheten. Nedan beskrivs olika aspekter av arbetet för en enhetlig rättstillämpning.

Rättsutveckling i Högsta domstolen

Som ensam allmän åklagare i Högsta domstolen har riksåklagaren en central roll för rättsutvecklingen och rättsbildningen inom de straffrättsliga och straffprocessuella områdena. Utgångspunkten är att verksamheten ska koncentreras till frågor som har betydelse för det operativa åklagararbetet och som är viktiga för att utveckla straffrätten samt för att förverkliga de kriminalpolitiska mål och prioriteringar som statsmakterna lagt fast.

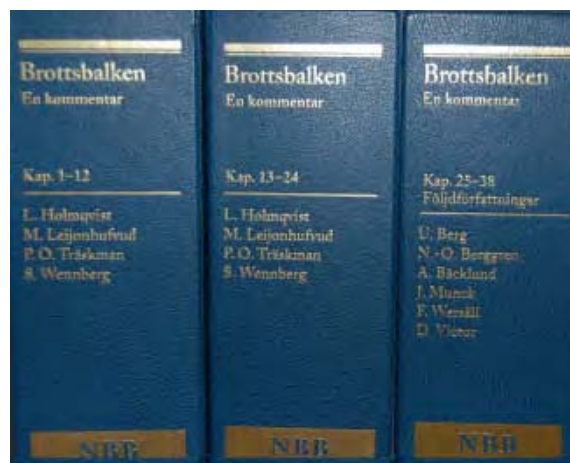
För att fånga upp viktiga prejudikatfrågor tar riksåklagaren i samverkan med Ekobrottsmyndigheten fram en rättsutvecklingsplan. Den innehåller rättsfrågor som ur åklagarsynpunkt är intressanta att få prövade av Högsta domstolen. För 2010 har en ny rättsutvecklingsplan tagits fram som en del av Åklagarmyndighetens gemensamma verksamhetsplan.

En närmare beskrivning av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen finns i avsnitt 2.15.

Styrning och utvecklingsarbete

För att stärka styrningen av åklagarverksamheten och därmed bland annat öka enhetligheten i rättstillämpningen tillsattes under 2009 fyra områdesansvariga överåklagare. De ansvarar var och en för styrning och ledning av ett antal åklagarkammare. Samordning av kammarnas resurser har varit en viktig del av överåklagarnas arbete under året. Den 1 januari 2009 inrättades också en riksenhet för miljö- och arbetsmiljöbrott och samtidigt koncentrerades handläggningen av ekobrott till sex åklagarkammare.

Det pågår ett kontinuerligt arbete för att stärka enhetligheten i rättstillämpningen. En grundläggande del i detta arbete är de återkommande rättsliga möten

som genomförs vid åklagarkammarna. De innehåller bland annat bevakning av ny lagstiftning och domar från Högsta domstolen, information om vägledande beslut från riksåklagaren samt generella praxisdiskussioner.

Många åklagarkammare har team för bekämpning av särskilda brottstyper vilket ökar kompetensen inom områdena. På mindre arbetsplatser finns ofta utpekade ansvariga personer som bevakar särskilda områden och sprider information inom kammaren.

Åklagarmyndigheten har under året gett ut två rättspromemorior till stöd för åklagarnas handläggning och rättstillämpning. De handlar dels om narkotikabrott med farlighetsbedömning och rekommendationer för straffvärdesbedömning, dels om revisorers ansvar vid medhjälp till bokföringsbrott.

Information och utbildning

Rättslig information sprids löpande via Åklagarmyndighetens intranät, där åklagarna snabbt kan tillgodogöra sig juridiska nyheter och relevant praxis.

För att öka kunskaperna och utbyta erfarenheter inom Åklagarmyndigheten och rättsväsendet i övrigt har åklagare deltagit i kurser, seminarier och konferenser som arrangerats av både Åklagarmyndigheten och andra myndigheter och organisationer, såväl inom som utom Sverige.

Åklagarmyndigheten har under året anordnat konferenser och erfarenhetsseminarier (se vidare avsnitt 2.6). Utbildningsverksamheten i övrigt beskrivs i avsnitt 3.7.

Överprövningsverksamheten

Överprövningsverksamheten har en viktig funktion när det gäller att främja en enhetlig rättstillämpning liksom rättstrygghet och rättssäkerhet. Verksamheten sker huvudsakligen vid utvecklingscentrumen.

Under året har drygt 2 100 åklagarbeslut begärts överprövade och cirka 1 750 har avgjorts. Det innebär att antalet inkomna beslut har ökat något sedan föregående år, samtidigt som antalet avgjorda minskat med 14 procent. Ändring av åklagarbeslut har skett i 214 fall, 12 procent av avgjorda överprövningar och mindre än en halv promille av samtliga åklagarbeslut under året. År 2007 och 2008 var antalet ändringar 228 respektive 220.

Ändringsfrekvensen varierar betydligt mellan olika typer av brott. Till exempel överprövades 117 beslut om förtal och förolämpning under 2009 varav endast ett innebar ändring av åklagarens beslut. I fall om bedrägeri och förskingring fattades 152 beslut varav 34 (22 procent) ledde till ändring.

Det finns en ytterligare möjlighet till överprövning hos riksåklagaren, men som huvudregel tar riksåklagaren inte upp ärenden till prövning när ett beslut har prövats vid ett utvecklingscentrum eller vid Ekobrottsmyndigheten. Under år 2009 inkom 219 ärenden till riksåklagaren med begäran om sådan överprövning. Av dessa togs två ärenden upp till prövning och besluten ändrades. Under 2008 togs nio ärenden upp till prövning, varav besluten ändrades i åtta ärenden. För 2007 var motsvarande siffra två ärenden, varav inget beslut ändrades.

Verksamhetsuppföljning

Uppföljning av rättstillämpningen kan bland annat ske genom verksamhetsstatistiken, som ger en bild av åklagarnas beslutsfattande på riks- och kammarnivå samt uppdelat på brottstyper. I avsnitt 2.3 redovisas hur besluten under åren 2007–2009 fördelat sig på olika slag av beslut för de olika brottstyperna. Detaljerad statistik har tagits fram för de prioriterade brottskategorierna våld mot kvinnor, våld mot barn, sexuella övergrepp mot barn, sexuella övergrepp mot kvinnor, hatbrott, ungdomsbrott, grova våldsbrott, narkotikabrott, ekonomisk brottslighet, miljöbrott, arbetsmiljöbrott och bidragsbrott.

De flesta av dessa brottskategorier uppvisar relativt stora kammarvariationer när det gäller lagföring. Detta gäller huvudsakligen de kategorier där relativt få ärenden handlagts och där ett fåtal ärenden med många brottsmisstankar kan påverka hela årets resultat.

2.5 Genomströmningstider

SAMMANFATTNING

Den genomsnittliga genomströmningstiden från inkommen brottsmisstanke till avslutande beslut av åklagare (i åklagarledda förundersökningar) har sedan 2008 minskat med 3 dagar till 126 dagar. Denna tid inkluderar polisens utredningstid.

Den genomsnittliga genomströmningstiden från inkommet beslutsunderlag till dess att åklagare fattar beslut i åtalsfrågan (beslut om åtal, straffreläggande, åtalsunderlåtelse eller beslut att inte väcka åtal) har sedan föregående år minskat med 1 dag till 33 dagar. Hälften av brottsmisstankarna avgörs inom 8 dagar.

FÖRUNDERSÖKNINGSLEDNING

Åklagare leder förundersökningen från det att en viss person skäligen kan misstänkas för brottet. Om brottet är av enkel beskaffenhet kan polisen i stället vara förundersökningsledare. När utredningen är färdig och ett beslutsunderlag i form av t.ex. ett förundersökningsprotokoll har sammanställts lämnas det till åklagare, som fattar beslut i åtalsfrågan.

Genomströmningstiden från det att en brottsanmälan kommer in till en åklagarkammare till dess att en åklagare beslutar i ärendet avser endast åklagarledda förundersökningar och inkluderar polisens utredningstid. Genomströmningstiden från det att ett färdigt beslutsunderlag kommer in från polisen till dess att en åklagare beslutar i åtalsfrågan avser däremot samtliga förundersökningar.

Åklagarmyndigheten har under många år bedrivit ett systematiskt utvecklingsarbete för att minska genomströmningstiderna. Efter att ha minskat kraftigt fram till 2002 var de påfallande stabila under flera år för att 2007 och 2008 åter öka. Under 2009 har trenden med stigande genomströmningstider hejdats och en liten minskning har skett.

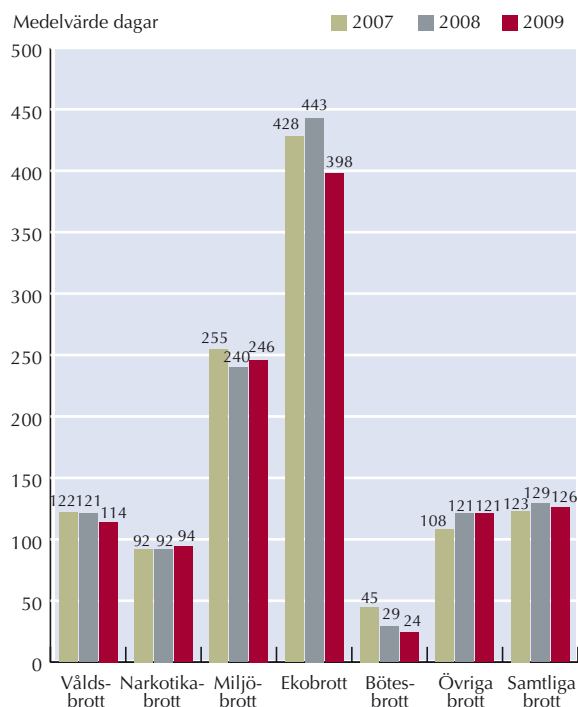

Genomströmningstider från inkommen anmälan till beslut av åklagare i åklagarledda förundersökningar

Diagram 2.12 visar den genomsnittliga genomströmningstiden från inkommen anmälan till åklagare till avslutande beslut av åklagare. Den var 126 dagar under 2009, dvs. en minskning med 3 dagar sedan 2008.

Medelvärden kan påverkas avsevärt av ett fåtal brottsmisstankar med mycket lång genomströmningstid. Detta blir särskilt påtagligt vid avarbetning av balanser,

DIAGRAM 2.12 Genomströmningstid i dagar (medelvärde) för brottsmisstankar från inkommen anmälan till beslut i åklagarledda förundersökningar 2007–2009, per ärendetyp

dvs. då åklagarkamrarna avslutat ett antal äldre ärenden. För att undvika denna påverkan av ett fåtal ärenden kan genomströmningstiden beräknas i form av medianvärdet, dvs. det mittersta värdet när tiden för samtliga brottsmisstankar ordnas efter antal dagar. Medianvärdet redovisas i **diagram 2.13**. Av diagrammet kan utläsas att hälften av alla brottsmisstankar har blivit föremål för beslut inom 54 dagar. Det innebär en minskning med 1 dag sedan 2008.

Genomströmningstiderna skiljer sig väsentligt mellan de allmänna åklagarkamrarna och varierar mellan 68 och 182 dagar. Faktorer som påverkar genomströmningstiderna vid enskilda åklagarkammare är ärendesammansättningen samt om en avarbetning av gamla ärendebalanser skett under året. Tillfälliga variationer i ärendetillströmning och övriga förutsättningar gör att resultaten kan variera kraftigt mellan åren för en och samma åklagarkammare.

En justering har gjorts av urvalsdefinitionen till detta mått och siffrorna för åren 2007–2008 har räknats om för att få jämförbarhet mellan åren.

DIAGRAM 2.13 Genomströmningstid i dagar (median) för brottsmisstankar från inkommen anmälan till beslut i åklagarledda förundersökningar 2007–2009, per ärendetyp

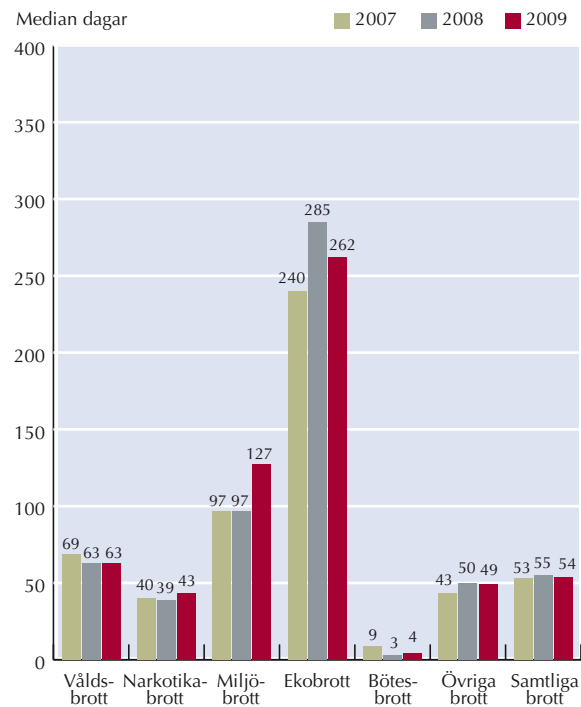

DIAGRAM 2.14 Genomströmningstid i dagar (medelvärde) för brottsmisstankar från inkommet beslutsunderlag till beslut i åtalsfrågan 2007–2009, per ärendetyp

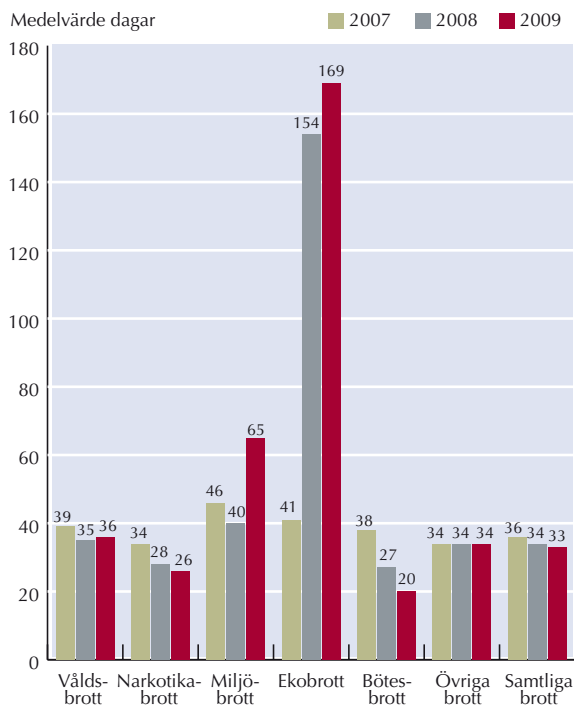
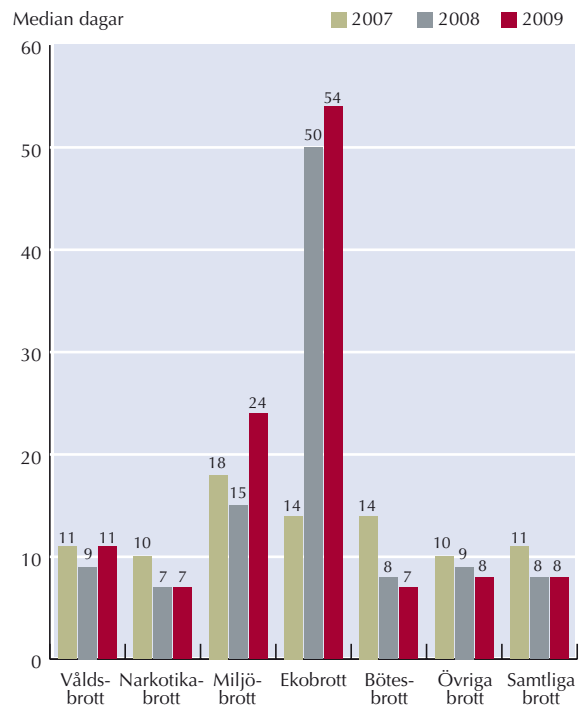

DIAGRAM 2.15 Genomströmningstid i dagar (median) för brottsmisstankar från inkommet beslutsunderlag till beslut 2007–2009, per ärendetyp

Genomströmningstider från inkommet beslutsunderlag till beslut i åtalsfrågan

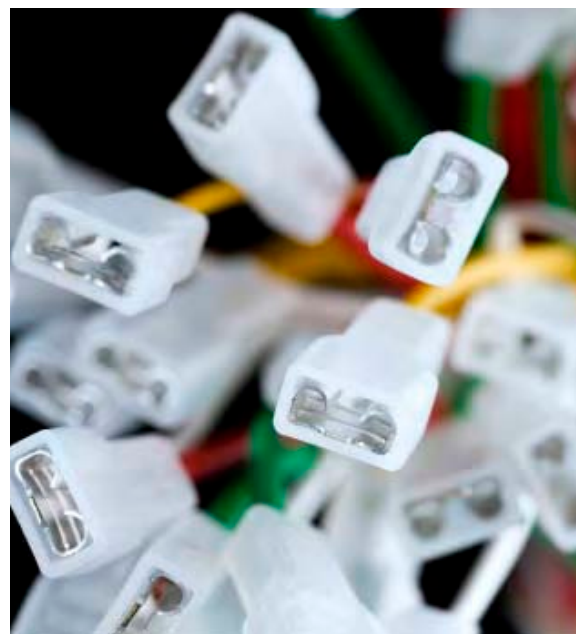
Genomströmningstiderna från anmälan till beslut omfattar enbart åklagarledda förundersökningar. Nedan redovisas också genomströmningstider för samtliga brottsmisstankar, alltså även de polisledda förundersökningarna. Den tid som kan mätas är då tiden från det att ett färdigt beslutsunderlag kommer in från polisen till dess att åklagare beslutar i åtalsfrågan.

Totalt sett uppgick den genomsnittliga genomströmningstiden till 33 dagar. De kraftiga variationerna för eko- och miljöbrott har delvis sin förklaring i att antalet brottsmisstankar är relativt få och att enstaka ärenden därmed kan få stort genomslag i statistiken.

Åtgärder för korta genomströmningstider

Genomströmningstiderna från anmälan till beslut har under 2009 minskat med tre dagar och tiden från färdigt förundersökningsprotokoll till beslut med en dag.

Den nya organisationen med områdesansvariga över-

Åklagarmyndigheten deltar i arbetet med ett ökat elektroniskt informationsflöde genom hela rättskedjan.

åklagarna har inneburit att ärenden har omfördelats mellan kammare i större utsträckning än tidigare, vilket förbättrat förutsättningarna för att hålla korta genomströmningstider.

På flera kammare har en utökad beredningsorganisation inneburit att genomströmningstiden för främst mängdbrott har minskat.

Åklagarmyndigheten har under året inom ramen för Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) arbetat med att skapa förutsättningar för ett utökat elektroniskt informationsflöde genom hela rättskedjan till den 1 januari 2012. Målet med det gemensamma arbetet är bl.a. att uppnå kortare genomströmningstider.

Åklagarmyndigheten har under året påbörjat arbetet med att ta fram en strategi för mängdbrottsbekämpning. Ett av syftena med strategin är att minska genomströmningstiderna, se vidare under avsnitt 2.8.

Det samarbete inom rättskedjan som redan pågår vid åklagarkamrarna för att få ned genomströmningstiderna har fortsatt. Exempel är familjevåldsenheter, lokala överenskommelser om så kallade snabbspår för mängdbrottsärenden, samarbete mellan ungdomsåklagare och Polisens ungdomsutredare, samarbete kring balansavveckling samt sessionsplanering med domstolarna.

2.6 Kvalitet och effektivitet i brottsutredning och processföring

De åtgärder som redovisats i avsnitten 2.3–2.5 syftar till en ökad kvalitet i form av ökad lagföring, snabbare handläggning och större enhetlighet. I detta avsnitt redovisas de ytterligare åtgärder som vidtagits under året för en ökad kvalitet i brottsutredning och processföring.

Utvecklingscentrumen har under 2009 bedrivit ett antal utvecklingsprojekt med syfte att öka kvaliteten i brottsutredning och processföring.

Åklagarmyndigheten har under 2009 både centralt och lokalt fortsatt samarbetet med Polisen för att förbättra kvaliteten i förundersökningarna, främst genom regelbundna möten. Även under 2009 har poliser fått utbildning, information och praktik vid ett flertal kammare. Vid en åklagarkammare har ett kvalitetssäkrings-system tagits fram.

De internationella åklagarkamrarna har under året inlett ett arbete för att både öka och fördjupa medarbetarnas kunskaper inom vissa områden, som investeringsbedrägerier och återvinning av utbyte av brott. Detta bedöms öka kvaliteten i utredningarna.

Åklagare deltar i styrgrupper i Polisens regionala underrättelsecentrum (RUC), i regionala operativa ledningsgrupper (ROLG) och i Operativa rådet. Ett av syftena med deltagandet är att höja kvaliteten i utredningarna. Åklagarna medverkar i ökad utsträckning i ett tidigt skede i utredningar av grov organiserad brottslighet. Detta medför att exempelvis rättsliga bedömningar kan göras och internationella frågor beaktas i en högre utsträckning.

Många av åklagarkamrarna har olika former för återkoppling från tingsrätterna om kvaliteten i åklagarnas processföring. Vidare sker möten med domstol och advokater för att diskutera övergripande processuella frågor, inte minst effekterna av de förändringar som genomförts genom reformen En modernare rättegång.

Reformen En modernare rättegång har inneburit effektivitetsvinster för åklagarna genom ett minskat resande till hovrättsförhandlingar och häktningsförhandlingar till följd av de utökade möjligheterna att närvara genom videokonferens eller telefon. Reformen har även inneburit att antalet förhandlingar i tingsrätt minskat genom möjligheten för tingsrätten att gå till avgörande utan huvudförhandling i brottmål, där påföljden enbart kommer att bli böter. Vidare har förhandlingstid i domstol kunnat utnyttjas mer effektivt genom att muntlighetsprincipen mjukats upp. Processmaterial kan, i såväl tingsrätt som hovrätt, i större utsträckning än tidigare presenteras genom hänvisning till handlingar. I hovrätten är det även möjligt att hänvisa till ett referat ur tingsrätts dom eller till en ljud- eller videoupptagning från tingsrätten.

Inom ekobrottsområdet sker en samverkan med Ekobrottsmyndigheten. Under 2009 har ett arbete påbörjats med att ta fram en rapport om den ekonomiska brottsligheten under åren 2007–2009. Rapporten kommer även att innehålla förslag till inriktning av myndighetssamverkan mot ekonomisk brottslighet under åren 2011–2013.

På arbetsmiljöområdet har Åklagarmyndigheten i samverkan med Rikspolisstyrelsen och Arbetsmiljöverket tagit fram en utbildning om utredning och lagföring av

arbetsmiljöbrott. I den första kursomgången deltog både poliser och åklagare.

2.7 Bekämpning av grov organiserad brottslighet

Under en följd av år har ett konsekvent arbete skett för att utveckla organisation och arbetsformer för att kunna möta en utveckling med allt grövre och mer välorganiserad brottslighet med gränsöverskridande inslag.

Som ett led i att ytterligare stärka myndighetens kapacitet på området samlades den 1 mars 2009 åklagarmyndighetens bekämpning av grov organiserad och gränsöverskridande brottslighet under en överåklagare som också har ett ansvar för ledning och styrning av de internationella åklagarkamrarna, Åklagarkammaren för säkerhetsmål samt riksenheterna. Det ger också en tydlig nationell ledningsfunktion, som kan företräda Åklagarmyndigheten i förhållande till samverkande myndigheter. En strategi mot organiserad brottslighet har tagits fram under 2009 och kommer att beslutas och implementeras under början av 2010.

Sedan 2009 deltar myndigheten i det myndighetsgemensamma arbetet i *Samverkansrådet mot grov organiserad brottslighet* och i *Samverkansrådet mot terrorism*.

Samtliga kammarchefer för de internationella kamrarna är sedan 2009 permanenta ledamöter i Operativa rådet. Det innebär en myndighetsgemensam syn på arbetet och möjliggör säkerställande av utredningsresurser och ett uthålligt arbete men också en ökad effektivitet genom snabbare insatser. Den brottslighet som åklagare vid de internationella åklagarkamrarna har utrett efter beslut av Operativa rådet omfattar bland annat grova våldsbrott av kriminella gäng och grova narkotikabrott. Annan tyngre brottslighet som har utretts vid de internationella åklagarkamrarna under året är grova rån, grov narkotikabrottslighet, investeringsbedrägerier, människohandel och organiserad brottslighet som gäller upphovsrättsintrång.

Flera åklagarkammare har under 2009 deltagit i styrgrupper till Polisens regionala underrättelsecentrum mot grov organiserad brottslighet. Samverkan har också skett framgångsrikt med Ekobrottsmyndigheten i enskilda ärenden. Internationella kontakter, både inom

En strategi mot organiserad brottslighet har tagits fram under 2009.

och utom Europa, har skett i operativa ärenden men också för att överföra erfarenheter och kunskaper, bl.a. om rutiner för bättre rättsligt samarbete och bekämpning av terrorism. Arbetet i Eurojust har utvecklats, se avsnitt 2.14.

2.8 Bekämpning av mängdbrott

Med mängdbrott avses enklare brott som utreds av Polisen under ledning av en polisiär förundersökningsledare. Snatterier, skadegörelser, mindre allvarlig misshandel och enklare förmögenhetsbrott är exempel på brott i de polisleda förundersökningarna. Även trafikbrott samt innehav och bruk av narkotika är vanligt förekommande brott i polisleda förundersökningar.

Resultat

Mängdbrotten utgör cirka 40 procent av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten. De har fortsatt att öka de senaste åren och år 2009 inkom nära 250 000 sådana brottsmisstankar. Även de avslutade misstankarna har ökat i antal. Lagföringsandelen har stigit en procentenhet, till 89 procent, sedan föregående år. Den genomsnittliga genomströmningstiden från det att en förundersökning om mängdbrott kommit in till

TABELL 2.5 Mängdbrott. Sammanfattande tabell 2007–2009

	2007	2008	2009
Inkomna brottsmisstankar	207 975	232 627	249 414
Avslutade brottsmisstankar	209 630	236 009	252 729
Lagförda brottsmisstankar	155 054	166 984	185 692
Andel av samtliga avslutade brottsmisstankar som lett till lagföring*	88%	88%	89%
Brottsmisstankar där beslut ännu inte fattats	18 225	24 925	27 653
Genomströmningstid (dagar) från fup till beslut			
Medelvärde	36	30	27
Medianvärde	13	9	8

* Exklusive beslut av administrativ karaktär, t.ex. överflyttning av ärenden mellan åklagarkammare

Åklagarmyndigheten till dess att åklagaren fattat beslut har fortsatt att minska och uppgick år 2009 till 27 dagar.

Åtgärder under 2009

Regeringen har under år 2009 givit Åklagarmyndigheten, Rikspolisstyrelsen och Domstolsverket ett gemensamt uppdrag att bl.a. vidta åtgärder för att säkerställa en effektiv samverkan och handläggning av mängdbrotten. En delredovisning av uppdraget gjordes i november 2009.

Åklagarmyndigheten har gjort en inventering av hur arbetet med mängdbrott bedrivs. Sammanfattningsvis är resultaten goda, men arbetet bedrivs inte på ett enhetligt sätt. Verksamhetsresultaten varierar dessutom betydligt mellan åklagarkammarna.

Ett förslag har tagits fram till en framtida strategi för Åklagarmyndighetens mängdbrottsbekämpning. I förslaget framhålls bland annat vikten av samverkan mellan rättskedjans aktörer, att åklagarna bör fokusera på sina kärnuppgifter, att verksamheten vid Åklagarmyndigheten ska bedrivas på ett enhetligare sätt, att arbetsmetoderna bör utvecklas och att de organisatoriska lösningarna bör ses över. Syftet med den förslagna strategin är att ytterligare effektivisera mängdbrottsbekämpningen vid Åklagarmyndigheten och att frigöra resurser som kan användas för att öka kvaliteten i de åklagarledda förundersökningarna.

En beräkning av åklagarkamrarnas kostnader för mängdbrottsshanteringen har gjorts. Kostnaderna för år 2009 har uppskattats till nära 60 mkr. Denna siffra omfattar endast direkt ärendehantering, beslutsfattande

Kostnaderna för att hantera mängdbrott uppgick till nära 60 miljoner kronor.

och administration. Den tid åklagare lägger på mängdbrott vid förhandling i domstol är svår att skilja ut från övrig tid och ingår därför inte i underlaget till kostnadsberäkningen. I uppskattningen ingår inte heller overheadkostnader, lokaler m.m. Eftersom den tidredovisning som tillämpas inom Åklagarmyndigheten inte särskiljer mängdbrott specifikt har siffran tagits fram utifrån bedömningar av tidsåtgång som gjorts vid samtliga kammare under en månad. Uppskattningen försvåras också av att kamrarnas mängdbrottsorganisation varierar. Den uppskattade kostnaden per brottsmisstanke varierar kraftigt mellan åklagarkammarna.

2.9 Bekämpning av vålds- och sexualbrott mot kvinnor

Statistiken över våld mot kvinnor definieras här som misshandel mot kvinnor över 15 år och innefattar även fall där gärningsmannen är obekant med offret samt brott som rubricerats som grov kvinnofridskränkning.

Statistiken i avsnittet om sexualbrott mot kvinnor omfattar sexualbrott mot personer 15 år eller äldre.

Det bör påpekas att verksamhetsstatistik över lagföring av våldsbrott i nära relationer och sexualbrott inte alltid speglar kvaliteten och effektiviteten i brottsbekämpningen. Förbättringar i organisationen – som att inrätta relationsvårdsteam – bättre utredningsmetoder och fördjupad samverkan med sociala myndigheter kan ge ett ökat inflöde av anmälningar, vilket i sig är positivt. En ökad anmälningsfrekvens medför dock också en ökning av anmälningar där händelserna ligger långt bak i tiden, där det saknas stödbevisning och där förutsättningarna för att utreda brottet redan från början är låga. Förbättringar i organisation och metodutveckling ger inte några omedelbara mätbara effekter på lagföringen. Verksamhetsresultaten för 2009 visar en del positiva tendenser, exempelvis har genomströmningstiderna minskat och antalet lagförda i absoluta tal har ökat. Åklagarkammare med goda resultat lyfter fram att Polisen har särskilda utredare med kompetens för uppgiften, bra samverkan med polis och andra myndigheter och organisationer samt att man vidtagit undervisnings- och informationsinsatser hos Polisen om vikten av bra förstahandsåtgärder.

Antalet brottsmisstankar om våld mot kvinnor har ökat de senaste åren.

Resultat

Våld mot kvinnor

Antalet inkomna brottsmisstankar har, som framgår av **tabell 2.6**, under det senaste året ökat med 6 procent och sedan 2007 med 10 procent. Även antalet brottsmisstankar som avslutats har ökat under 2009. Antalet beslut om lagföring har dock varit i princip oförändrat, vilket innebär att lagföringsandelen sjunkit med två procentenheter. Den genomsnittliga genomströmningstiden från det att en brottsanmälan kom in till dess att åklagaren fattade beslut har minskat med 13 dagar sedan föregående år. Medianen har minskat med en dag och uppgår till 57 dagar. Den sjunkande lagföringsandelen är oroande och utgör en anledning att bevaka utvecklingen i detta avseende framöver.

Variationen i lagföringsandelar mellan kamrarna har ökat något under 2009. Det kan i sin helhet hänföras till

TABELL 2.6 Våld mot kvinnor. Sammanfattande tabell 2007–2009

	2007	2008	2009
Inkomna brottsmisstankar	22 053	22 877	24 292
Avslutade brottsmisstankar	22 204	23 685	25 266
Lagförda brottsmisstankar	6 370	6 758	6 739
Andel av samtliga avslutade brottsmisstankar som lett till lagföring*	32%	32%	30%
Brottsmisstankar där beslut ännu inte fattats	6 250	6 033	6 297
Antal och andel av dessa där förundersökning avslutats	871 (14%)	795 (13%)	935 (15%)
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut			
Medelvärde	111	124	111
Medianvärde	58	58	57

* Exklusive beslut av administrativ karaktär, t.ex. överflyttning av ärenden mellan åklagarkammare

TABELL 2.7 Sexualbrott mot kvinnor. Sammanfattande tabell 2007–2009

	2007*	2008	2009
Inkomna brottsmisstankar	4 600	5 963	6 102
Avslutade brottsmisstankar	4 554	5 856	6 205
Lagförda brottsmisstankar	982	1 552	1 680
Andel av samtliga avslutade brottsmisstankar som lett till lagföring**	24%	30%	30%
Brottsmisstankar där beslut ännu inte fattats	1 318	1 568	1 514
Antal och andel av dessa där förundersökning avslutats	143 (11%)	142 (9%)	172 (11%)
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut			
Medelvärde	118	121	109
Medianvärde	55	55	56
* Uppgifterna avser sexualbrott mot både män och kvinnor till och med maj 2007			
** Exklusive beslut av administrativ karaktär, t.ex. överflyttning av ärenden mellan åklagarkammare			

en storstadskammare vilken under året har haft en särskilt besvärlig personalsituation. Den tidigare återkommande iakttagelsen att små till medelstora kammare utanför storstadsområdena uppvisar den högsta lagföringsnivån, medan den generellt ligger under genomsnittet i storstadsområdena, gäller även för 2009.

Sexualbrott mot kvinnor

Som framgår av tabell 2.7 har antalet avslutade brottsmisstankar ökat mer under året än antalet inkomna brottsmisstankar. Även antalet lagförda brottsmisstankar har ökat under 2009. Den genomsnittliga lagföringsandelen för riket ligger dock kvar på 2008 års nivå. Den genomsnittliga genomströmningstiden minskade under 2009 jämfört med 2008. Urvalsdefinitionen för statistiken har förändrats något. Även uppgifterna för 2007 och 2008 har justerats för att förbättra jämförbarheten mellan åren.

Åtgärder under 2009

Vid utgången av 2009 fanns relationsvåldsspecialister vid 30 av landets totalt 32 allmänna kammare. Relationsvåldsspecialisternas arbetsuppgifter är, utöver sedvanlig ärendehantering, att arbeta med metodutveckling lokalt. Det innebär att samordna och leda det operativa arbetet på kammaren inom området, i samverkan med Polisen och andra myndigheter utveckla arbetsformer och arbetsfördelning, kvalitetsbedöma utredningar samt svara för kvalitetsutveckling av förundersökningar. Syftet med satsningen på relationsvåldsspecialister är att

få bättre utredningar, fler åtal och fler fällande domar.

Utvecklingen mot att ärendetyperna handläggs av särskilt utsedda åklagare som arbetar i team har fortsatt, vilket under 2009 inneburit att allt fler åklagarkammare har särskilt utsedda åklagare som arbetar i team och handlägger dessa brottstyper.

Åklagarmyndigheten har lokalt deltagit i samverkan med andra myndigheter. En särskilt omfattande utbildningssatsning i samverkan med lokal polis har genomförts under året eller är under genomförande inom ramen för regeringsuppdraget Brott i nära relationer.

Under året har Åklagarmyndigheten granskat tvångsmedelsanvändningen och beslutsfrister vid sex av landets åklagarkammare. Granskningen visade att handläggningen varierade mellan kamrarna. Resultatet redovisas i en rapport som färdigställs i början av 2010.

2.10 Bekämpning av vålds- och sexualbrott mot barn

Statistiken över våld mot barn definieras här som misshandel och grov misshandel mot en person under 15 år och innefattar även fall där gärningsmannen är obekant med offret.

Sexualbrott mot barn omfattar i statistiken våldtäkt, grov våldtäkt, sexuellt tvång, sexuellt utnyttjande, sexuellt övergrepp mot barn och sexuellt ofredande mot person under 15 år.

Verksamhetsstatistiken är inget exakt mått för att

Våld- och sexualbrott mot barn är svårutredda, särskilt om brotten sker inom familjen.

bedöma kvalitet och effektivitet i brottsbekämpningen. Som exempel kan nämnas att åklagare som huvudregel är förundersökningsledare i ärenden där det finns misstanke om våld eller sexualbrott mot barn trots att det inte finns någon skäligen misstänkt. Avsaknad av skäligen misstänkt i utredningen kan innebära särskilda utredningssvårigheter och medföra långa handläggningstider. Ett annat exempel är att statistiken för våld mot

barn också omfattar sådana brott där barn begår brott mot varandra. Också vid dessa brott finns ofta stora utredningssvårigheter som direkt påverkar resultatet.

Resultat

Våld mot barn

Såväl antalet inkomna brottsmisstankar som antalet avslutade brottsmisstankar har ökat under 2009 jämfört med år 2008. Antalet inkomna brottsmisstankar har under 2009 ökat med 13 procent från 2008 och antalet avslutade brottsmisstankar har ökat med 18 procent under samma period.

Antalet brottsmisstankar som lett till lagföring har ökat med nära 250 stycken i absoluta tal jämfört med 2008, men lagföringsandelen är oförändrad, nämligen 21 procent. Lagföringsandelen vid enskilda kammare varierar relativt kraftigt över tid, vilket delvis kan förklaras med de förhållandevis små volymerna i denna brottskategori. Detta medför svårigheter att jämföra åklagarkamrarna med varandra.

Den genomsnittliga genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut av åklagare har minskat med 7 dagar jämfört med 2008.

Sexualbrott mot barn

Antalet inkomna brottsmisstankar har ökat med 3 procent mellan 2008 och 2009 medan antalet avslutade brottsmisstankar ökat med 17 procent. Balansen i form av brottsmisstankar under utredning samt brottsmisstankar där åklagare har fattat beslut om lagföring har minskat med 7 procent sedan föregående år.

TABELL 2.8 Våld mot barn. Sammanfattande tabell 2007–2009

	2007	2008	2009
Inkomna brottsmisstankar	6 537	7 208	8 177
Avslutade brottsmisstankar	6 562	6 983	8 220
Lagförda brottsmisstankar	1 204	1 339	1 587
Andel av samtliga avslutade brottsmisstankar som lett till lagföring*	20%	21%	21%
Brottsmisstankar där beslut ännu inte fattats	2 585	2 774	2 725
Antal och andel av dessa där förundersökning avslutats	200 (8%)	214 (8%)	233 (9%)
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut			
Medelvärde	140	137	130
Medianvärde	93	94	90
* Exklusive beslut av administrativ karaktär, t.ex. överflyttning av ärenden mellan åklagarkammare			

TABELL 2.9 Sexualbrott mot barn. Sammanfattande tabell 2007–2009

	2007	2008	2009
Inkomna brottsmisstankar	2 946	3 927	4 043
Avslutade brottsmisstankar	3 102	3 737	4 363
Lagförda brottsmisstankar	782	1 270	1 575
Andel av samtliga avslutade brottsmisstankar som lett till lagföring*	28%	40%	41%
Brottsmisstankar där beslut ännu inte fattats	1 025	1 127	1 049
Antal och andel av dessa där förundersökning avslutats	85 (8%)	91 (8%)	98 (9%)
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut			
Medelvärde	146	126	109
Medianvärde	77	57	48
* Exklusive beslut av administrativ karaktär, t.ex. överflyttning av ärenden mellan åklagarkammare			

Antalet brottsmisstankar som avslutats med lagföring har ökat med nästan en fjärdedel jämfört med 2008. Den genomsnittliga lagföringsandelen har ökat från 40 procent för år 2008 till 41 procent år 2009. Lagföringsandelen vid enskilda kammare varierar relativt kraftigt över tid, vilket delvis kan förklaras med de förhållandevis små volymerna i denna brottskategori. Detta medför svårigheter att jämföra åklagarkammarna med varandra.

Den genomsnittliga genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut för sexualbrott mot barn har jämfört med 2008 sjunkit med 17 dagar, till 109 dagar.

Åtgärder under 2009

Vålds- och sexualbrott mot barn är brott som är mycket svåra att utreda. Detta gäller särskilt om brotten skett inom familjen. Ärendena kräver åklagare med fallenhet och intresse för ärendetypen samt särskilda kunskaper om hur brott mot barn utreds.

Åklagarkammarna har under året parallellt med det löpande arbetet bedrivit utbildning för och samverkan med Polisen, om bevisvärdering, barnförhör och utredningsmetoder med mera. Syftet har varit att öka kvaliteten i utredningarna och öka enhetligheten i handläggningen, men också att öka anmälningsbenägenheten och förbättra anmälningsunderlaget. Åklagare har också utbildat och informerat bland andra sjukvårdspersonal, socialtjänst och brottsofferjouren i olika rättsfrågor och frågor om bemötande av brottsoffer under 18 år.

Flera åklagarkammare har förändrat sina arbetsformer för att möjliggöra att den lagstadgade tidsfristen i

barnärenden upprätthålls. Exempelvis har flera åklagarkammare tagit fram nya rutiner, som att upprätta loggar eller dela upp ärenden i olika kategorier för att kunna bevaka och upprätthålla tidsfrister i ärendena.

Vissa åklagarkammare har också genomfört analyser av förundersökningar i ärendena, för att göra rättstillämpningen mer enhetlig och undersöka möjligheten att öka lagföringen. Arbetet har bland annat resulterat i att handläggning av brott mot barn fått ett utökat administrativt stöd, för att öka åklagarens utrymme för förundersökningsledning.

Omkring två tredjedelar av landets åklagarkammare har nu tillgång till ett barnahus eller samverkar med andra myndigheter för att öppna barnahus under 2010. På orter där det inte finns barnahus har samrådsförfaranden liknande dem som tillämpas i barnahusen förekommit. Bedömningen på flera håll är att kvaliteten i utredningarna höjts och att barnperspektivet har fått en utökad plats i brottsutredningarna.

I oktober 2009 överlämnades en delrapport till regeringen om gemensamma nationella riktlinjer kring barn som misstänks vara utsatta för brott och kriterier för landets barnahus. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att samverkan vid utredningar kring barn sker på ett effektivt och rättssäkert sätt, med barnets bästa i fokus. De samverkande myndigheterna Rikspolisstyrelsen, Rättsmedicinalverket, Socialstyrelsen och Åklagarmyndigheten enades också om vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att samverkan som sker i gemensamma lokaler ska anses vara ett barnahus.

2.11 Bekämpning av ungdomsbrottslighet

Som ungdomsbrott räknas här brott begångna av ungdomar som är fyllda 15 men inte 18 år.

Resultat

Antalet inkomna brottsmisstankar ligger på samma nivå som för 2008. En ökning har skett av antalet avslutade brottsmisstankar med ca 2 500 (drygt 4 procent). Lagföringsandelen ligger på samma nivå som för 2008 med 58 procent samtidigt som antalet lagförda brottsmisstankar ökat med ca 1 200 (drygt 3 procent). Genomströmningstiden i dagar från det att anmälan inkom till åklagaren till avslutande beslut – dvs. inklusive polisens utredningstid – har minskat från 109 dagar till 108 dagar och medianvärdet har minskat från 80 dagar till 77. Det innebär att hälften av alla beslut som gäller ungdomar har fattats inom mindre än tre månader från inkommen anmälan.

Åtgärder under 2009

Särskilda insatser har gjorts under de två senaste åren för att åstadkomma en mer effektiv handläggning av ungdomsären. Detta arbete har främst koncentrerats till frågan om fristen i 4 § lagen (1964:167) om unga lagöverträdare (LUL) iakttas. Under 2009 har ett omfattande arbete skett vid åklagarkammarna för att fristen inte ska överskridas och för att öka kvaliteten i ärendena. Ett flertal åklagarkammare har under året infört särskilda rutiner för bevakning och uppföljning

Under året har en uppföljning gjorts av tidsfristerna i ungdomsären.

av fristären. En förstärkt lokal samverkan med polis och socialtjänst och interna organisationsförändringar, som t.ex. inrättande av särskilda ungdomsteam och ett utvecklat administrativt stöd är andra exempel på åtgärder som vidtagits.

Under 2009 har en uppföljning gjorts av frister i ungdomsären. Jämfört med 2008 har en viss förbättring skett vid flertalet åklagarkammare. Förutsättningar för detta har varit resursförstärkningar, ett bättre balansläge hos åklagare och polis samt ett målmedvetet arbete med att förkorta genomströmningstiderna till exempel genom inrättandet av fasta rutiner för bevakning av fristerna. På de kammare där fristerna överskridits i större omfattning än under 2008 är skälen bland annat tillfälligt minskade personalresurser och ett ökat arbetstryck.

Uppföljningen har legat till grund för det utvecklingsarbete som bedrivits och som syftat till att minska den sammanlagda handläggningstiden från brott till lagföring

TABELL 2.10 Ungdomsbrott. Sammanfattande tabell 2007–2009

	2007	2008	2009
Inkomna brottsmisstankar	46 121	55 366	55 217
Avslutade brottsmisstankar	48 144	54 292	56 947
Lagförda brottsmisstankar	26 853	29 011	30 276
Andel av samtliga avslutade brottsmisstankar som lett till lagföring*	60%	58%	58%
Brottsmisstankar där beslut ännu inte fattats	10 826	13 158	12 096
Antal och andel av dessa där förundersökning avslutats	2 955 (27%)	4 109 (31%)	4 332 (36%)
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut			
Medelvärde	111	109	108
Medianvärde	83	80	77

* Exklusive beslut av administrativ karaktär, t.ex. överflyttning av ärenden mellan åklagarkammare

av ungdomsbrott. En nationell åtgärdsplan för riktade insatser mot ungdomsbrott har tagits fram. I åtgärdsplanen presenteras förslag till åtgärder vid åklagarkammarna. Utgångspunkten för förändringsarbetet är ett utvecklat administrativt stöd och en aktiv förundersökningsledning. Inriktningen är att en förundersökning ska inledas i så nära anslutning till brottet som möjligt och att utredningen inte ska ligga passiv samt att nya rutiner ska införas för handläggningen i de situationer där ärendet överlämnas mellan polis, åklagare och socialtjänst. En fortlöpande enhetlig uppföljning av fristerna ska ske vid samtliga åklagarkammare genom att en rutin för bevakning i ärendehanteringssystemet Cåbra används. Förändringsarbetet ska drivas efter de lokala förutsättningarna i en förstärkt samverkan med polis, socialtjänst och domstolar.

2.12 Underrättelser om hemliga tvångsmedel

Från den 1 januari 2008 gäller att när beslut om hemlig teleavlyssning eller andra hemliga tvångsmedel upphör ska åklagaren alltid överväga om den som har varit föremål för åtgärden ska underrättas om detta. Åklagaren ansvarar för att underrättelseskyldigheten fullgörs.

Lagstiftningens utgångspunkt är att den som utsatts för ett hemligt tvångsmedel ska underrättas särskilt om han eller hon inte får information om det på annat sätt, exempelvis vid förhör eller delgivning av förundersökningsmaterialet inför ett åtal.

Lagen innebär dock att man i vissa fall ska avstå från en sådan underrättelse. Om sekretess – främst enligt 18 kap. 1 § och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen – hindrar att en underrättelse sker, ska åklagaren skjuta upp frågan om underrättelse.

Om sekretess fortfarande hindrar en underrättelse när ett år har förflutit efter att förundersökningen avslutats får åklagaren besluta att helt avstå från att underrätta den enskilde. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, som bland annat har till uppgift att utöva tillsyn över tillämpningen av reglerna om hemliga tvångsmedel, ska informeras om sådana fall.

Åklagare vid Åklagarmyndigheten har under år 2009 lämnat 276 underrättelser om hemliga tvångsmedel

till enskilda, varav 34 underrättelser till annan än den misstänkte. Vid årets slut stod frågan om underrättelse under bevakning för sammanlagt 783 personer, misstänkta och andra. Vid en jämförelse med föregående år har såväl antalet underrättelser som bevakningsärenden ökat. En stor del av arbetet med att informera dem som berörs av hemliga tvångsmedel äger dock rum fortfarande inom ramen för handläggningen av enskilda förundersökningar. Dessa underrättelser omfattas inte av redovisningen.

Den särskilda underrättelseskyldigheten har inneburit en uppskattad total kostnadsökning som motsvarar mellan tre och fyra årsarbetskrafter – ungefär jämnt fördelat mellan åklagare och administratörer – och ytterligare kostnader på närmare 50 000 kronor.

2.13 Antalet häktade personer samt häktade med restriktioner

Det är domstol som beslutar om en person ska häktas och prövar frågan om dennes kontakter med omvärlden i så fall ska få inskränkas. Åklagaren kan få rättsens tillstånd att meddela sådana restriktioner om det finns risk för att den misstänkte undanröjer bevis eller på något annat sätt försvårar brottsutredningen.

I Åklagarmyndighetens ärenden häktades 10 995 personer under år 2009. Det är en minskning från 2008, då antalet var 11 245. Antalet häktade kan jämföras med antalet misstänkta personer, som för 2009 var ca 244 000. Andelen häktade var således 4,5 procent.

Även om antalet häktade har minskat något har antalet personer där tillstånd till restriktioner meddelats ökat med 239 sedan föregående år, från 7 303 till 7 542. Andelen häktade där tillstånd till restriktioner meddelats uppgick därmed till 69 procent, fyra procentenheter mer än 2008.

Det bör noteras att åklagaren inte alltid beslutar om restriktioner även om det finns ett tillstånd från domstol som medger detta. Det statistiska underlag som finns om de häktade faktiskt varit ålagda restriktioner och hur länge detta skett är i behov av omfattande kvalitetsförbättringar och ger således inte en rättvisande bild. Riksåklagaren har beslutat om ett omfattande tillsyns-

Häktade personer kan få inskränkningar i sina kontakter med omvärlden.

projekt med syfte att utvärdera användningen av restriktioner vid åklagarkamrarna. Under 2010 genomförs en förstudie där bland annat efterfrågad statistik över restriktioner kommer att tas fram. Regeringskansliet har informerats om detta i särskild ordning.

Det finns påtagliga skillnader mellan åklagarkamrarna när det gäller frekvensen av tillstånd att meddela restriktioner. Det är svårt att dra några säkra slutsatser om vad dessa skillnader kan bero på, men torde dock till en del förklaras av att ärendestrukturen skiljer sig åt mellan kamrarna.

Ärendestrukturen förklarar exempelvis att tillstånd till restriktioner ges i mycket hög utsträckning i ärenden vid de internationella åklagarkamrarna (91–97 procent). Den kammare som utöver dessa uppvisar högst andel tillstånd till restriktioner (83 procent) har också under året handlagt påfallande många stora mål angående bland annat grovt narkotikabrott, smuggling, relationsvåld och grova våldsbrott bland unga. I dessa typer av ärenden är det vanligt att domstolen bedömer att det finns en risk att den misstänkte försvårar brottsutredningen.

Två åklagarkammare har klart lägre andel häktade där tillstånd till restriktioner meddelats än kamrarna i övrigt. I dessa fall är det sannolikt att avvikelser till stor del förklaras av kamrarnas särskilda ärendestruktur. De har jämförelsevis många ärenden där den misstänkte är på tillfälligt besök i Sverige och häktas på grund av risk

för att han eller hon undandrar sig lagföring. Den ena är en storstadskammare som också har många ärenden där den misstänkte blir häktad av risk för fortsatt brottslighet efter att ha begått t.ex. stöld i butik.

Ett annat skäl till olikheterna mellan åklagarkamrarna är att inflödet av ärenden skiftar från tid till annan vad gäller arten av brottslighet och den därmed sammanhängande andelen tillstånd till restriktioner. Vid en analys av förhållandena under tidigare år har det visat sig att det inte är ovanligt med stora förändringar när man jämför en enskild kammars resultat för olika år.

Av analysen ovan framgår att en viktig orsak till skillnaderna mellan olika kammare sannolikt är skillnader i ärendesammansättning och förutsättningar under olika tidsperioder. Den nämnda förstudien ingår i ett omfattande tillsynsprojekt som har påbörjats, med syfte att utvärdera användningen av restriktioner vid åklagarkamrarna.

2.14 Utveckling av det internationella samarbetet

Internationellt rättsligt samarbete

Åklagarmyndigheten bedriver ett aktivt arbete med att utveckla det internationella straffrättsliga samarbetet. Det övergripande målet är att nationsgränserna inte ska hindra en effektiv lagföring.

En uppgift för det internationella samarbetet är att bistå utländska myndigheter med olika åtgärder i deras brottsutredningar. De internationella åklagarkamrarna

har huvudansvaret för utredningar med internationell anknytning. Under året har internationella erfarenhetsseminarier anordnats för samtliga åklagare vid de internationella åklagarkammarna, åklagarkammaren för säkerhetsmål och korruptionsenheten. Kompetenshöjande insatser har gjorts även för de allmänna kamrarna.

Vid riksåklagarens kansli finns en central funktion för utveckling av regelverket och verksamhetsstöd för det internationella samarbetet.

Överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder **Överlämnande från Sverige**

Under 2009 handlades ca 95 ärenden om överlämnande från Sverige för lagföring och straffverkställighet, vilket är en markant ökning från föregående år. År 2008 uppgick antalet till 56 och år 2007 till 41.

Överlämnande till Sverige

Svenska åklagare har under året utfärdat 94 arresteringsorder för lagföring. Motsvarande siffror för 2008 och 2007 var 89 respektive 62.

Antalet ärenden om överlämnande till Sverige för lagföring, dvs. där den eftersökte personen påträffats i ett annat EU-land, var under 2009 ca 30. Motsvarande siffra för 2008 var 35. Kommentar: Uppgifter för tidigare år saknas.

Utlämning

Utlämning från Sverige

År 2009 inkom 25 ansökningar om utlämning från Sverige till ett utomnordiskt land, jämfört med 18 för år 2008 och 29 för år 2007.

Utlämning till Sverige

Under året har 7 ärenden handlagts som gäller utlämning till Sverige för lagföring från annat land exklusive de nordiska länderna. År 2008 var antalet 11 och år 2007 var antalet 9.

Eurojust

Åklagarsamarbetet Eurojust, som har sitt säte i Haag i Nederländerna, har som främsta uppgift att inom EU underlätta och förbättra samordning och samarbete mellan medlemsstaterna när det gäller utredning och åtal av grov brottslighet, särskilt i de fall den är organi-

serad. Eurojust bistår medlemsstaterna främst i ärenden som kräver samordning av utredningar som berör flera länder.

Sverige har en nationell medlem och en nationell expert (åklagare) stationerade i Haag samt en biträdande nationell medlem vid Åklagarmyndighetens kansli.

När Eurojust inrättades år 2002 registrerades 202 ärenden. År 2009 registrerade Eurojust 1 372 ärenden att jämföra med 1 194 för 2008 och 1 085 för 2007. Antalet svenska ärenden under 2009 var 107 i jämförelse med 111 för 2008 och 110 för 2007.

De vanligaste ärendetyperna vid Eurojust är olika typer av komplicerade bedrägerier och grova narkotikabrott. Andra typer av brott som förekommer är organiserade grova stölder, grova våldsbrott, penningtvätt, förfalskningsbrott, människohandel, människosmuggling och penningtvätt.

Polissamarbetet Europol är en av Eurojusts viktigaste samarbetsparter. Under 2009 har ett nytt samarbetsavtal träffats mellan organisationerna vilket ytterligare kommer att effektivisera det operativa samarbetet dem emellan.

Sverige har varit drivande när det gäller genomförandet av de åtgärder för att förstärka Eurojust som beslutades i december 2008. Beslutet innebär bl.a. inrättandet av en joursamordning. Den arbetsgrupp som inrättats för att underlätta genomförandet av beslutet i medlemsländerna träffades fyra gånger under året, varav ett tillfälle arrangerades som ett EU-ordförandeskapsseminarium på Lidingö i Stockholm.

Europeiska rättsliga nätverket – EJN

Det Europeiska rättsliga nätverket (EJN) som inrättades 1998 har till syfte att underlätta det internationella straffrättsliga samarbetet genom att bistå i rättsliga och praktiska frågor. Nätverket består av ett antal kontaktpunkter i respektive EU-land och administreras av ett sekretariat som är samlokaliserat med Eurojust i Haag.

Det svenska ordförandeskapet i EU 2009

Det internationella arbetet har under året vid sidan av den löpande verksamheten präglats av det svenska ord-

förändskapet i EU. Möten för Eurojust har anordnats i samverkan med Åklagarmyndigheten, dels i Stockholm och dels i Haag. Myndigheten har också anordnat två möten för EJM, varav ett möte arrangerades i Stockholm. Även i övrigt har representanter för Åklagarmyndigheten deltagit i arbetet under det svenska ordförandeskapet.

Internationella konferenser och riksåklagarmöten m.m.

Under året har svenska åklagare deltagit vid konferenser om bl.a. gemensamma utredningsgrupper, immaterialrätt, korruption och folkrättsbrott, samt vid den Internationella Åklagarföreningens konferens.

Riksåklagaren har deltagit i årliga mötena mellan riksåklagarna i Norden och mellan riksåklagarna inom EU samt med riksåklagare från länder inom Europarådet. Riksåklagaren har vidare varit representerad vid möten för riksåklagare inom Östersjöområdet och för Aktionsgruppen mot organiserad brottslighet i Östersjöregionen.

Internationellt rättsligt utvecklingssamarbete

En åklagare har under året tjänstgjort i en EU-gemensam insats som stöd för stabiliteten och rättsutvecklingen i de Palestinska områdena.

2.15 Riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen

Högsta domstolen är sista domstolsinstans bland de allmänna domstolarna och är i princip en ren prejudikatinstans. Riksåklagaren är ensam allmän åklagare i Högsta domstolen och verkar där för rättsbildning och rättsutveckling. Uppgiften för riksåklagaren i Högsta domstolen är framför allt inriktad på rättsliga frågor som har betydelse i det dagliga åklagararbetet. Genom att föra lämpliga mål till Högsta domstolen kan riksåklagaren få fram klargörande besked i frågor som rör den praktiska rättstillämpningen på centrala straffrättsliga områden. Genom verksamheten i Högsta domstolen bidrar riksåklagaren också till att lagstiftarens kriminalpolitiska intentioner får ett genomslag.

En sammanställning över aktuella rättsutvecklingsfrågor redovisas i Åklagarmyndighetens verksamhetsplan. Bland de frågor som tas upp där kan nämnas

- våldsbrott och särskilt familjerelaterat våld
- sexualbrott
- människohandel och koppleri
- narkotikabrott
- ekobrott
- företagsbot och förverkande

Antalet mål som har förts till Högsta domstolen

Det är många faktorer som spelar in när det gäller att bedöma om ett mål lämpar sig för Högsta domstolens prövning. Det är viktigt att målet kan leda till ett prejudikat av mer allmänt värde för det operativa åklagararbetet och målet får normalt inte avse en ren bevisvärderingsfråga eller leda till ett avgörande som har betydelse endast i det överklagade målet.

Riksåklagaren har under år 2009 fört upp 5 mål till Högsta domstolen, varav ett mål till den dömdes förmån. Det är ett lägre antal än 2008 och 2007 då 9 respektive 22 mål fördes till Högsta domstolen. Som redan har berörts finns det begränsningar när det gäller vilka mål som är lämpliga för överklagande till Högsta domstolen, vilket också gör att antalet överklaganden varierar mellan åren.

På samma sätt som för enskilda gäller sedan några år att ett mål som riksåklagaren överklagat tas upp till prövning endast om Högsta domstolen beviljar prövningstillstånd. Högsta domstolen har under året avslagit riksåklagarens begäran om prövningstillstånd i ett mål.

Det bör framhållas att antalet mål som riksåklagaren överklagar inte ger en heltäckande bild av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen. Den övervägande delen

av arbetet upptas av mål där riksåklagaren har ställning som motpart till den dömde som har överklagat en hovrättsdom och där Högsta domstolen begär att riksåklagaren ska komma in med en svarsskrivelse. Ofta avgörs frågan om prövningstillstånd först sedan riksåklagaren har svarat i målet. I de allra flesta fall där riksåklagaren har ansett att det inte har funnits skäl för prövningstillstånd har Högsta domstolen inte heller tagit upp målet till prövning. Antalet svarsskrivelser har under 2009 uppgått till cirka 60. Under 2008 och 2007 var antalet svarsskrivelser drygt 70 respektive 80.

En del av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen avser ärenden om resning till förmån för den tilltalade. Resningsinstitutet är ett extraordinärt rättsmedel och ska aktualiseras endast i undantagsfall. Den rättsliga regleringen ska tillgodose dels intresset av att de inblandade parterna i ett brottmål ska känna trygghet och slippa leva under hotet att en sak som har prövats av domstol ska kunna tas upp igen, dels intresset av att felaktiga domar ska kunna korrigeras. Generellt sett är ärendena komplicerade och tar stora resurser i anspråk.

År 2007 inrättade riksåklagaren en särskild funktion med en överåklagare som direkt under riksåklagaren ska handlägga resningsärenden. Den överåklagaren är frikopplad från andra operativa åklagarärenden och därmed tillförsäkrad möjligheten att handlägga resningsärendena så självständigt och objektivt som det är möjligt inom ramen för åklagarrollen. Överåklagaren för resningsärenden har under året handlagt drygt 50 ärenden.

Analys av hur riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen har påverkat rättsutvecklingen

Ett område som är prioriterat av statsmakterna är bekämpningen av sexualbrott. Beviskraven i denna typ av mål har under en längre tid varit föremål för diskussion i olika sammanhang. Högsta domstolen har i två domar uttalat sig om beviskraven när den huvudsakliga bevisningen utgörs av målsägandens berättelse. Avgörandena innebär framför allt en signal om att målsägandens uppgifter så långt det är möjligt att utreda måste få stöd av annan bevisning.

Bekämpningen av ekobrott är även i fortsättningen högt prioriterad. Högsta domstolen har i ett mål prövat förutsättningarna för att döma ett företags extern-

revisor till ansvar för medhjälp till bokföringsbrott. Riksåklagaren har också överklagat ett hovrättsbeslut som gäller konkurrensen mellan påföljd för skattebrott och skattetillägg med hänsyn till Europadomstolens praxis.

Ofta kan det vara svårt att bedöma i vilken utsträckning domstolen kan ta hänsyn till invändningar om nöd eller nödvärn och hur långt man får gå för att värja sig mot ett angrepp. I en dom har Högsta domstolen uttalat sig om bedömningen när den angripne på grund av sin rädsla använt ett större mått av våld än som egentligen varit nödvändigt, s.k. nödvärnsexcess. Högsta domstolen fann att omständigheterna var ursäktliga och frikände den tilltalade.

Av betydelse för det operativa åklagararbetet är frågor om påföljder i olika situationer. En länge omdiskuterad fråga är om det finns utrymme i den svenska lagstiftningen för att lindra påföljden med hänsyn till att den tilltalade har lämnat uppgifter om medgärningsmän som lett till att även dessa kunnat ställas till svars. Högsta domstolen har i ett mål slagit fast att det i princip inte finns något sådant utrymme. Däremot kan domstolen ta hänsyn till om den tilltalade till följd av avslöjandet drabbats personligen, t.ex. genom att tvingas leva under allvarligt hot.

En annan fråga är hur domstolen ska bestämma ett nytt straff när det är fråga om brottslighet som har begåtts innan ett tidigare utdömt straff har verkställts. Högsta domstolen har i ett antal domar under året lagt fast vilka principer som då ska gälla, t.ex. om den nya brottsligheten ska bedömas på samma sätt som återfall.

På det internationella området kan nämnas att Högsta domstolen efter överklagande av riksåklagaren har tagit ställning till vilka villkor som ska gälla för överlämnande enligt den europeiska arresteringsordern, som reglerar förfarandet för utlämning av brottslingar mellan EU:s medlemsstater, och i vilken utsträckning svenska myndigheter ska godta de uppgifter som den ansökande staten lämnar.

Mål i Högsta domstolen under 2009

Våldtäkt

Högsta domstolen har i två mål prövat vilka beviskrav som ska ställas vid åtal för våldtäkt när teknisk bevisning saknas och den huvudsakliga bevisningen mot den

tilltalade utgörs av målsägandens uppgifter. I båda fallen hade tingsrätten och hovrätten ansett att åtalet var styrkt. I Högsta domstolen ogillades båda åtalen trots att målsägandena i och för sig ansågs trovärdiga. Domarna får i första hand ses som en signal om att utredningarna i denna typ av mål genomgående måste hålla hög kvalitet och att man under utredningen så långt det går måste pröva om målsägandens berättelse kan bekräftas av annan bevisning.

Gränsen mellan stöld och snatteri

Även om bedömningen ska göras med hänsyn till samtliga omständigheter blir oftast värdet på det tillgripna avgörande för om ett butikstillgrepp ska rubriceras som stöld eller snatteri. Gränsen har länge legat på 800 kr. En person hade i en leksaksbutik olovligen tagit varor till ett värde av 869 kr och 40 öre med uppsåt att tillägna sig dem. Han dömdes för stöld i hovrätten. Enligt Högsta domstolen har konsumentprisindex stigit så att gränsen bör höjas till 1 000 kr. Gärningen bedömdes alltså som snatteri.

Fickstöld – påföljd och utvisning av EU-medborgare

Högsta domstolen har prövat ett mål i vilket hovrätten dömt en rumänsk medborgare för grov stöld och försök till grov stöld (fickstöld) till sex månaders fängelse.

I domen uttalar Högsta domstolen att sådana fickstöldar som är att bedöma som grov stöld får anses vara av sådan art att det finns en presumtion för att påföljden ska bestämmas till fängelse. Om det inte finns särskilda skäl, ska således påföljden för sådana brott vara fängelse.

Målet gällde också om den dömde skulle utvisas ur Sverige och om det EG-rättsliga rörlighetsdirektivet hindrade detta. Enligt Högsta domstolen bör EG-direktivet leda till att domstolen ska göra en individualiserad bedömning av den gärningen och gärningsmannens personliga beteende. Högsta domstolen ansåg att brottsligheten i det här fallet inte innebar ett så allvarligt hot mot samhället som krävs för att utvisning ska få äga rum enligt rörlighetsdirektivet.

Urkundsförfalskning

En person åtalades för att ha fört över information om nummer hänförliga till kreditkort till magnetremsor på plastkort. Frågan var om korten var att betrakta som urkunder med hänsyn till att de inte var försedda med någon synlig text om utställare och innehavare. Dessa uppgifter framgick i stället av den elektroniska koden på kortens magnetremsa. Enligt Högsta domstolen utgjorde korten urkunder även om det krävdes en maskinell behandling i en kortläsare för att identifiera utställaren och kontoinnehavaren. Den tilltalade dömdes därför för urkundsförfalskning.

Datorer med Internetuppkoppling – inte spelautomater

En person var åtalad för brott mot automatspelslagen för att han utan tillstånd i sin tobaksaffär ställt upp två spelautomater samt för allmänheten anordnat spel på dessa. Av utredningen framgick inte annat än att datorerna, som butikens kunder kunde använda mot betalning, varit uppkopplade mot Internet men inte försedda med förval, genvägar eller liknande med anknytning till spelsajter på Internet eller på annat sätt särskilt utrustade för spel. Högsta domstolen fann därför att datorerna inte kunde anses utgöra spelautomater i automatspelslagens mening och ogillade åtalet.

Straffrabatt för avslöjande av andras delaktighet i brott

En person hade gjort sig skyldig till bl.a. medhjälp till försök till mord. En fråga var om det förelåg skäl för strafflindring mot bakgrund av att den tilltalade avslöjat andra personers delaktighet i brotten. Enligt Högsta domstolen utgör själva avslöjandet inte något självständigt skäl för strafflindring. Däremot måste man ta hän-

syn till att den tilltalade, till följd av att han avslöjat och berättat om sina medbrottslingars medverkan, under lång tid framöver kommer att leva under hot om allvarliga repressalier och därför tvingas använda skyddad identitet. Att avslöjandet fått så allvarliga konsekvenser för honom är därför enligt Högsta domstolen anledning att döma till ett mildare straff.

Grovt skattebrott

Enligt den svenska lagstiftningen kan en person dömas för brott enligt skattebrottslagen samtidigt som han eller hon åläggs skattetillägg. Europadomstolen har tidigare funnit att det svenska systemet inte strider mot Europakonventionens förbud mot dubbelbestraffning. Emellertid har Europadomstolen under 2009 meddelat ett antal domar som innebär en delvis ny tolkning av förbudet.

I ett beslut i oktober 2009 avisade en hovrätt ett åtal för grovt skattebrott med hänvisning till att den tilltalade redan ålagts ett skattetillägg. Enligt hovrätten utgör Europadomstolens nya praxis ett sådant klart stöd som krävs för att underkänna det svenska systemet med parallella sanktioner på skatteområdet. Det kan noteras att Regeringsrätten i ett mål om skattetillägg som avgjordes i september 2009 kommit till motsatt slutsats.

Med hänsyn till att hovrättens beslut i jämförelse med Regeringsrättens dom har kommit att medföra en betydande osäkerhet i rättstillämpningen överklagade riksåklagaren hovrättens beslut. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd.

Utvidgat förverkande

Den 1 juli 2008 infördes en ny bestämmelse i brottsbalken om s.k. utvidgat förverkande. Genom bestämmelsen om utvidgat förverkande övergavs den tidigare strikta synen på att förverkande av utbyte av brott kräver ett direkt samband mellan ett visst konkret brott och vinster av just det brottet. Det utvidgade förverkandet innebär att det vid viss allvarlig brottslighet ska vara möjligt att förverka inte bara utbyte av ett visst konkret brott utan också utbyte av en inte närmare preciserad brottslig verksamhet. När det gäller sambandet mellan det som förverkas och den brottsliga verksamheten infördes ett sänkt beviskrav i förhållande till vad som i allmänhet gäller i brottmålsprocessen.

Riksåklagaren har överklagat en hovrättsdom i den del domen avsåg frågan om utvidgat förverkande. Hovrätten dömde en tilltalad för bl.a. grovt narkotikabrott till fängelse i 12 år och 6 månader. Samtidigt ogillades ett yrkande om utvidgat förverkande avseende en personbil.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd. Målet gäller vilket beviskrav som ska gälla för att ett utvidgat förverkande ska kunna komma i fråga och särskilt betydelsen av att den tilltalade invänt att han haft inkomster som inte redovisats för skattemyndigheterna.

2.16 Principer för verksamhetsredovisningen

Statistikförändringar

Vid kvalitetsgranskning av statistik framtagen för tidigare årsredovisningar har vissa justeringar gjorts. I de fall definitioner ändrats har nya siffror tagits fram även för åren 2007–2008 för att säkra jämförbarheten mellan åren. Sådana förändringar kommenteras i respektive avsnitt.

Avrundningsregler

I tabeller och diagram har standardregler för avrundning tillämpats, vilket innebär att summan av procentandelar inte alltid är 100 procent.

Definitioner m.m.

I redovisningen i avsnitt 2 används omväxlande uppgifter som gäller ärenden, misstänkta personer och brottsmisstankar. Ett ärende kan omfatta en eller flera misstänkta personer som var och en misstänks för ett eller flera brott. Vilket av begreppen ärende, misstänkt person eller brottsmisstänke som används beror på hur regeringen formulerat återrapporteringskraven samt på vilka uppgifter som enligt Åklagarmyndighetens bedömning beskriver verksamhetsresultaten på ett adekvat sätt.

Redovisningen har följande indelning

- våldsbrott
- narkotikabrott
- ekonomisk brottslighet
- miljöbrottslighet
- bötesbrott (brott med enbart böter i straffskalan)
- övriga brott med fängelse i straffskalan

Som princip vid klassificering av ärenden gäller att den brottsmisstanke som bedöms ta längst tid att handlägga ska styra valet av brottstyp för hela ärendet.

Vidare ska enligt regleringsbrevet för 2009 åtgärder som avser mängdbrott, vålds- och sexualbrott mot kvinnor och mot barn samt ungdomsbrottslighet särredovisas.

Definitionerna för de olika brottstyper som finns i redovisningen är

Våldsbrott

Brott mot

- 3 kap. 1–6 samt 11 §§ brottsbalken (mord, dråp, barna-dråp, misshandel, grov misshandel samt försök eller förberedelse till dessa brott och stämpling till mord, dråp eller grov misshandel eller underlåtenhet att avslöja sådant brott)
- 4 kap. 4a § brottsbalken (grov fridskränkning samt grov kvinnofridskränkning)
- 6 kap. 1, 4 och 15 §§ brottsbalken (våldtäkt, grov våldtäkt, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn samt försök, förberedelse eller stämpling till dessa brott)
- 8 kap. 5–6 samt 12 §§ brottsbalken (rån, grovt rån samt försök, förberedelse och stämpling till eller underlåtenhet att avslöja dessa brott)
- 17 kap. 1 och 16 §§ brottsbalken (våld eller hot mot tjänsteman samt försök eller förberedelse till detta brott)

Narkotikabrott

Brott mot

- narkotikastrafflagen (1968:64)
- lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel
- lagen (2000:1225) om straff för smuggling såvitt avser smuggling av narkotika eller dopningsmedel
- läkemedelslagen (1992:859) såvitt avser läkemedel som hanterats tillsammans med preparat som klassificerats som dopningsmedel

Ekonomisk brottslighet

Brott mot

- 11 kap. brottsbalken
- lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.
- skattebrottslagen (1971:69)
- aktiebolagslagen (2005:551)
- lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk vid handel med finansiella instrument

Mål vars handläggning annars ställer särskilda krav på kännedom om finansiella förhållanden, näringslivsförhållanden, skatterätt eller liknande.

Miljöbrottslighet

- Brott mot miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter
- Brott mot lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg med tillhörande förordningar och föreskrifter
- Brott som avses under de två första punkterna även om brotten vid en granskning visar sig falla under en svårare brottsrubricering i exempelvis brottsbalken
- Jaktbrott som avser de fredade rovdjuren
- Arbetsmiljöbrott och brott mot arbetsmiljölagen

Brott med enbart böter i straffskalan

Exempel på bötesbrott är brott mot trafikförordningen (1998:1276).

Övriga brott

Exempel på övriga brott (alla med fängelse i straffskalan) är brott mot

- 8 kap. brottsbalken utom 5–6 och 12 §§ (tillgreppsbrott)
- 9 kap. brottsbalken (bedrägeribrott)
- 12 kap. brottsbalken (skadegörelse)
- 16 kap. brottsbalken (brott mot allmän ordning)

Därutöver finns ärenden som avser annat än ansvar för brott. Exempel är ärenden om besöksförbud, yttranden enligt lagen om rättspsykiatrisk vård och vissa internationella ärenden.

I följande avsnitt finns definitioner av de brottskategorier där särredovisning krävs. Sexualbrott mot kvinnor kan endast delvis särredovisas, då brottskoder som medger en sådan redovisning saknas för flera typer av brott.

Mängdbrott

- Brott som utreds av Polisen under ledning av en polisiär förundersökningsledare.

Våld mot kvinnor

- 3 kap. 5–6 §§ brottsbalken (misshandel och grov misshandel i fall där offret är en kvinna 15 år eller äldre)
- 4 kap. 4a § 2 st. brottsbalken (grov kvinnofridskränkning)

Våld mot barn

- 3 kap. 5–6 §§ brottsbalken (misshandel och grov misshandel endast i fall där offret är under 15 år)

Sexualbrott mot kvinnor

- 6 kap. 1–2 och 10 §§ brottsbalken (våldtäkt, grov våldtäkt samt försök till dessa brott, sexuellt tvång, grovt sexuellt tvång samt sexuellt ofredande mot kvinnor 15 år eller äldre).

Sexualbrott mot barn

- 6 kap. 4–6 och 10 §§ brottsbalken (våldtäkt, grov våldtäkt samt försök till dessa brott, sexuellt utnyttjande och sexuellt ofredande mot barn under 15 år samt sexuellt utnyttjande och sexuellt övergrepp mot personer i åldern 15–17 år).

Ungdomsbrott

- Samtliga brott där den misstänkte var 15 till 17 år gammal vid tidpunkten för brottet.

3. Kompetensförsörjning

SAMMANFATTNING

- Antalet anställda i Åklagarmyndigheten var 1 287 vid utgången av året, varav 892 åklagare och 395 administratörer. Antalet anställda har ökat med 70 åklagare och 30 administratörer sedan 2008. Antalet årsarbetskrafter har ökat med 63.
- Andelen kvinnor var 65 procent, vilket är en ökning med 1 procentenhet jämfört med föregående år. Andelen kvinnliga åklagare var 54 procent. Andelen kvinnliga chefer var 38 procent. Av myndighetens anställda var 7,0 procent födda utomlands eller hade föräldrar som båda var födda utomlands vilket är en ökning med 1,1 procentenheter.
- Sjukfrånvaron ligger på en fortsatt mycket låg nivå och var under 2009 i genomsnitt 2,5 procent.
- Säkerhetsarbetet har haft en hög prioritet även under 2009. Ett personsäkerhetsprogram har införts för att höja de anställdas säkerhet.

Intresset för att arbeta i Åklagarmyndigheten är stort.

3.1 Personalförsörjning och kompetens

Åklagarmyndighetens verksamhet bygger på medarbetarens kompetens och engagemang. Med arbetsmiljön i fokus och en ändamålsenlig personalpolitik ska goda förutsättningar skapas för en effektiv verksamhet. Genom en utveckling av arbetsfördelningen, eget ansvar och nya arbetsformer ska alla medarbetare ges möjlighet till att utveckla sitt arbete. Alla medarbetare ska genom ett aktivt och framåtsyftande säkerhets- och krishanteringsarbete garanteras en trygg arbetsplats. Chefer ska ges stöd för att utveckla sitt ledarskap i syfte att öka tillgänglighet, tydlighet och engagemang.

Under 2009 har Åklagarmyndighetens ekonomiska förutsättningar inneburit möjligheter att rekrytera fler medarbetare, framförallt under andra halvåret. Sammantaget har Åklagarmyndigheten under 2009 ökat antalet anställda med 100 personer motsvarande 63 årsarbetskrafter. På kort sikt har myndigheten därmed

säkerställt att kompetens finns för att nå verksamhetens mål.

Intresset för att arbeta i Åklagarmyndigheten är fortsatt stort, hos både åklagare och andra yrkesgrupper. Vid en undersökning bland unga jurister som genomfördes under 2009 placerade sig Åklagarmyndigheten på andra plats bland de mest attraktiva arbetsgivarna.

Åklagarmyndigheten inrättade under 2009 ett utbildningsråd. Rådet har i uppdrag att säkerställa att utbildningsfrågorna är en del av Åklagarmyndighetens strategiska planering samt att verka för en effektiv kompetensförsörjning och kompetensutveckling.

Tjänsteförslagsnämnden för åklagarväsendet bereder tillsättningsärenden för beslut av riksåklagaren eller generaldirektören för Ekobrottsmyndigheten. Nämnden har under året behandlat 82 specialisttjänster och 16 chefs-tjänster vid Åklagarmyndigheten. Sammanlagt har antal ärenden som nämnden handlagt ökat med ca 48 tjänster jämfört med 2008.

3.2 Arbetsbelastning

Arbetsbelastningen har under 2009 varit fortsatt hög. De besparingar som genomfördes under 2008 för att klara ekonomin innebar bland annat ett anställningsstopp från april 2008, vilket ledde till att antalet anställda minskade. Åklagarmyndigheten hade vid halvårsskiftet 2009 återställt personalstyrkan till samma nivå som före anställningsstoppet. Under andra halvåret ökade antalet anställda.

För att säkerställa en acceptabel arbetsmiljö har sär-

skilda åtgärder vidtagits. Ett exempel är att myndigheten under året anställt extra åklagare för kortare eller längre tid. Vissa av dessa extra åklagare har organiserats i en avarbetningsgrupp med huvuduppgift att ta förhandlingar i framför allt Stockholms tingsrätt. Gruppen har också givit stöd till övriga delar av landet. Avarbetningsgruppen avvecklades under sommaren 2009. Även yngre jurister som inte har tingsmeritering har anställts som beredningsjurister för att bereda enklare ärenden. Genom den förstärkta organisationen för styrning och uppföljning som infördes i mars 2009 har förmågan ökat att omfördela resurser mellan åklagarkamrarna för att därigenom skapa en jämnare arbetsbelastning.

3.3 Likabehandling

Åklagarmyndigheten och arbetstagarorganisationerna tog under 2008 fram en likabehandlingsplan som omfattar både jämställdhets- och mångfaldsarbetet på myndigheten. För att säkerställa ett långsiktigt arbete med likabehandlingsfrågor omfattar planen åren 2009–2011.

Arbetet med att underlätta för småbarnsföräldrar att förena föräldraskap och yrkesliv har fortsatt under 2009. Detta har bl.a. skett genom diskussioner med domstolar om sessionsplanering. Kammarcheferna har även beaktat småbarnsföräldrars situation t.ex. vid domstolsförhandlingar utanför kammarorten samt vid fördelning av jour- och beredskapstjänstgöring.

Åklagarmyndigheten har under 2009 antagit 62 åklagaraspiranter varav 23 är män. Under 2009 har det varit en medveten strategi att öka andelen manliga åklagaraspiranter. Av yngre åklagare är de flesta kvinnor och det stora flertalet sökande till aspiranttjänster är kvinnor.

TABELL 3.1 Antal och andel anställda efter etnisk bakgrund 2008–2009, per personalkategori

	Administratörer				Åklagaraspiranter				Åklagare			
	Antal		Andel		Antal		Andel		Antal		Andel	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar	14	18	3,8%	4,5%	0	0	0,0%	0,0%	13	14	1,6%	1,8%
Utrikes födda	20	26	5,5%	6,5%	1	5	8,3%	10,2%	23	24	2,8%	3,0%
Totalt	34	44	9,3%	11,0%	1	5	8,3%	10,2%	36	38	4,4%	4,8%

Antalet anställda avser bemanningen i början av december 2009 och skiljer sig från uppgifterna i kommande avsnitt.
Källa: Statistiska centralbyrån.

Att underlätta för småbarnsföräldrar att förena föräldraskap och yrkesliv är en del av jämställdhetsarbetet.

Andelen kvinnliga chefer inom Åklagarmyndigheten var 38 procent, vilket är en ökning med fyra procentenheter sedan 2008. Utöver de generella åtgärder som rör småbarnsföräldrar har detta uppnåtts genom ett aktivt rekryteringsarbete vid chefstillsättningar.

Att öka den etniska och kulturella mångfalden inom åklagaryrket är ett långsiktigt arbete och är beroende av mångfalden hos dem som genomgår jurist- och notarieutbildning. Intresset för juristyrket och specifikt åklagaryrket måste skapas redan bland ungdomar på gymnasienivå. Åklagarmyndigheten har varit representerad vid arbetsmarknadsdagar på de universitet som har juristutbildning. För att nå fler ungdomar som går sista året i gymnasiet samt niondeklassare har Åklagarmyndigheten informerat om myndighetens olika yrken via Framtidsvalet. Myndigheten har också fortsatt informationsinsatserna vid gymnasie- och högstadieskolor där åklagare berättar om sitt yrke.

I arbetet med att förebygga förekomsten av diskriminering har Åklagarmyndigheten påbörjat ett arbete med ett internt nätverk för mångfaldsinspiratörer. Det ska underlätta utbyte av kunskap och erfarenheter inom likabehandlingsområdet.

I Åklagarmyndighetens ledarskapsutbildning under hösten 2009 deltog 50 procent kvinnor och 50 procent män. Av 18 chefstjänster som tillsattes under 2009 var 8 kvinnor.

Av myndighetens samtliga anställda var 7 procent födda utomlands eller hade föräldrar som båda var utrikes födda. Motsvarande siffra för 2008 var 5,9 procent.

3.4 Arbetsmiljö och sjukfrånvaro

Arbetsmiljöarbetet har under 2009 framförallt inneburit

- Fortsatt arbete med att alla medarbetare ska ha en rimlig arbetsbelastning och få hjälp med prioritering av arbetsuppgifterna vid hög arbetsbelastning
- Fortsatt förebyggande åtgärder som t.ex. samtalsstöd för att minska konsekvenserna av arbetsrelaterad stress vid psykiskt påfrestande ärenden.
- Kontinuerlig uppföljning av den upplevda arbetsbelastningen för att på ett tidigt stadium identifiera arbetstyngda arbetsplatser.

Under året har en medarbetarenkät genomförts som riktat sig till samtliga anställda. Svarsfrekvensen var 72,6 procent. Enkäten hade ett nöjd medarbetarindex (andel positiva svar), NMI, för hela myndigheten på 63,6 procent. För cheferna inom myndigheten var motsvarande siffra 84,1 procent. Jämfört med föregående års medarbetarenkät har resultatet förbättrats på alla områden i enkäten. NMI för hela myndigheten 2008 var 58,3.

Ur svaren kan bland annat utläsas att

- 92 procent av medarbetarna är engagerade i sitt arbete
- 80 (73 procent 2008) procent av medarbetarna är stolta över att arbeta på Åklagarmyndigheten
- 72 procent (58 procent 2008) av medarbetarna rekommenderar gärna Åklagarmyndigheten som arbetsgivare
- 68 procent (64 procent 2008) av medarbetarna anser att allmänheten har förtroende för vår verksamhet och
- 64 procent (52 procent 2008) av medarbetarna är nöjda med sin arbetssituation.

Jämfört med 2008 års medarbetarenkät är medarbetarna stoltare över att arbeta på Åklagarmyndigheten och är mer nöjda med sin arbetssituation. Den fortsatt höga arbetsbelastningen återspeglas dock i svaren. Endast 37 procent av de anställda uppger att de hinner utföra sina arbetsuppgifter på ordinarie arbetstid och endast 51 procent anser sig ha en bra balans mellan arbete och fritid.

Under året har utbildning i arbetsmiljöfrågor genom-

TABELL 3.2 Total sjukfrånvaro under 2007–2009 per kön och åldersgrupp (procent av möjlig närvaro)

	2007	2008	2009
Alla anställda	2,9	3,1	2,5
Alla män	1,6	1,7	1,2
Alla kvinnor	3,7	3,9	3,3
Alla yngre än 30 år	1,4	1,5	2,0
Alla mellan 30 och 49 år	2,3	2,3	2,3
Alla 50 år och äldre	4,1	4,6	3,0
Alla män yngre än 30 år	0,5	0,9	0,4
Alla män mellan 30 och 49 år	1,4	1,1	0,9
Alla män 50 år och äldre	2,1	2,5	1,7
Alla kvinnor yngre än 30 år	1,8	1,7	2,5
Alla kvinnor mellan 30 och 49 år	2,8	2,9	3,0
Alla kvinnor 50 år och äldre	5,3	5,9	3,9

förts vid två tillfällen. Utbildningen omfattade ämnen som arbetsmiljölagsstiftningen, diskrimineringslagstiftningen, säkerhetsarbetet samt arbetet med debriefing.

Sjukfrånvaro

Åklagarmyndighetens sjukfrånvaro minskade under 2009 från en tidigare låg nivå. Sjukfrånvaron för alla anställda var 2,5 procent, vilket är en minskning med 0,6 procentenheter jämfört med 2008. Myndighetens mål att särskilt minska sjukfrånvaron bland kvinnor har uppnåtts under 2009. Av den totala sjukfrånvaron är 53,7 procent frånvaro under en sammanhängande tid om 60 dagar eller mer.

Friskvård

Friskvårdsarbetet har bedrivits vid respektive arbetsställe under ledning av de friskvårdsansvariga. Syftet

har varit att stimulera medarbetarna till ett egenansvar för sin friskvård. Antalet personer som tecknat egna friskvårdskort som till viss del subventioneras av arbetsgivaren har ökat.

Säkerhet och krishantering

Säkerhetsfrågorna bedrivs med fortsatt hög prioritet. Arbetet syftar till att

- minska riskerna i verksamheten
- identifiera möjliga framtida risker
- förbättra den administrativa säkerhetsstrukturen
- skapa ökat förtroende hos de anställda för myndighetens säkerhetsarbete och krishantering.

Åklagarmyndigheten har under 2009 påbörjat en säkerhetsanalys av myndighetens skyddsvärda verksamhet. Analysen avslutas under första kvartalet 2010. Syftet är att få en övergripande bild av riskerna inom verksamheten samt av beredskapsnivån för eventuella kriser.

Under året har ett personsäkerhetsprogram startat. Programmet syftar till att öka medarbetarnas säkerhetsmedvetande, minska risken för att de ska bli kartlagda samt öka det fysiska skyddet.

Under 2009 har arbete också påbörjats med att definiera en säkerhetsstandard. Den innehåller policys och riktlinjer samt en miniminivå för Åklagarmyndighetens verksamhetsskydd.

En säkerhetsutbildning har genomförts för alla säkerhetsansvariga på arbetsplatserna. Säkerhetsutbildning har under året även införts som en obligatorisk del i åklagarutbildningen.

Under 2009 har ett incidentrapporteringssystem upphandlats. Systemet kommer att driftsättas under 2010. Antalet inrapporterade säkerhetsstörningar samt hot- och våldsincidenter var ungefär lika stort 2009 som 2008. Ett mindre antal hot- och våldssituationer har krävt omfattande åtgärder från såväl myndighetens sida som Polisens personskydd.

Krisstöd

Inom myndigheten fanns vid utgången av 2009 15 personer med utbildning i krishantering. Dessa personer utgör myndighetens krisstödsgrupp.

Krisstödsgruppens verksamhet består till stor del av avlastningssamtal med enskilda personer. Under året har

Inom myndigheten finns 15 personer med särskild utbildning i krishantering.

ett antal sådana samtal genomförts. Det externa krisstödet med erfarna krisstödspsykologer har anlåtats vid några tillfällen under 2009.

3.5 Personalstatistik

Anställda, årsarbetskrafter

Åklagarmyndigheten hade vid utgången av året 1 287 anställda, varav 892 åklagare och 395 administratörer. Antalet anställda har under året ökat med 70 åklagare och 30 administratörer. Vid årets slut fanns 52 åklagaraspiranter vid myndigheten.

Antalet årsarbetskrafter vid utgången av året var 63 fler än 2008 (diagram 3.2).

Under året har extra åklagare tjänstgjort med varierande tjänstgöringstid. Dessa har främst använts för att fylla vakanser vid föräldraledigheter och långtidssjukskrivningar. Vid utgången av 2009 tjänstgjorde 30 extra åklagare vid myndigheten.

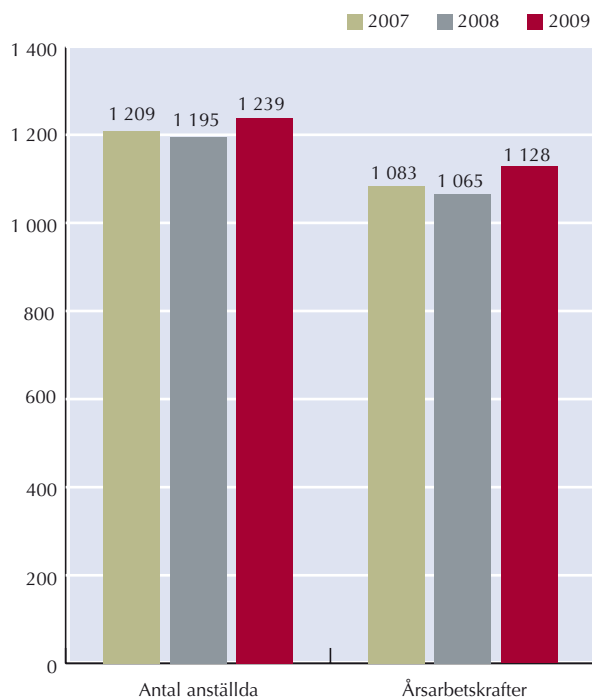
Ett antal beredningsjurister har varit anställda under vanligtvis sex månader. Vid utgången av 2009 fanns 12 beredningsjurister i myndigheten. Antalet delpensionärer (enligt avtalet PA-03) omräknat till heltider motsvarar 12,05 årsarbetskrafter, varav 5,55 var administrativ personal och 6,5 åklagare. Detta är en minskning med 1,85 årsarbetskrafter jämfört med 2008.

Personalstruktur och personalrörlighet

Sammanfattningsvis kan för 2009 konstateras att

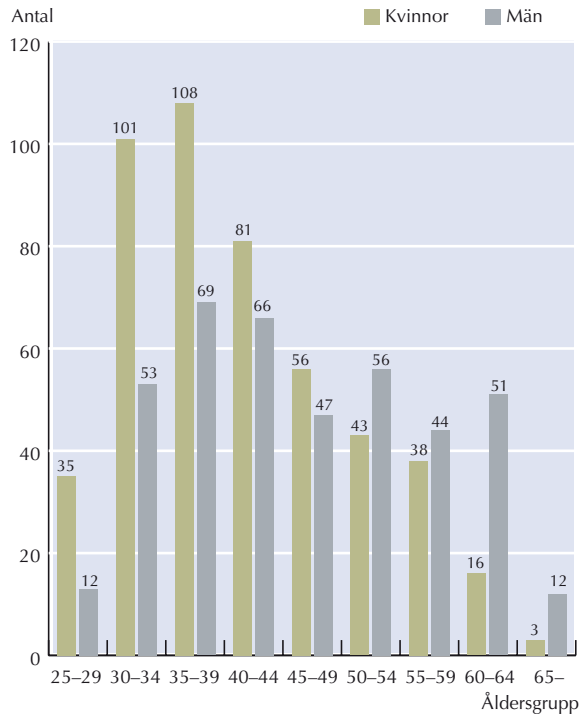
- Av Åklagarmyndighetens anställda var andelen kvinnor 65 procent, vilket är en ökning med drygt en procentenhet jämfört med 2008. Andelen kvinnliga åklagare har ökat med två procentenheter, vilket innebär att fördelningen mellan kvinnliga och manliga åklagare nu är 54 respektive 46 procent. Det bör dock noteras att i åldersgruppen 25–44 år är andelen kvinnor 62 procent och de manliga 38 procent. Den administrativa personalen består liksom tidigare till huvuddelen av kvinnor.
- Åldersstrukturen är oförändrad jämfört med 2008. Drygt 90 anställda (23 procent) av den administrativa personalen är 60 år eller äldre.
- Andelen kvinnliga chefer inom Åklagarmyndigheten är 38 procent vilket är en ökning med fyra procentenheter sedan 2008. Av Åklagarmyndighetens chefsadministratörer är samtliga kvinnor.

DIAGRAM 3.1 Genomsnittligt antal anställda och årsarbetskrafter 2007–2009

Antal anställda = genomsnittet av antalet anställda vid slutet av varje kvartal

Årsarbetskrafter = antalet anställda omräknat till helårsarbetskrafter minskat med längre sjuk- och tjänstledigheter

DIAGRAM 3.2 Ålders- och könsfördelning för åklagare (antal anställda 2009-12-31)

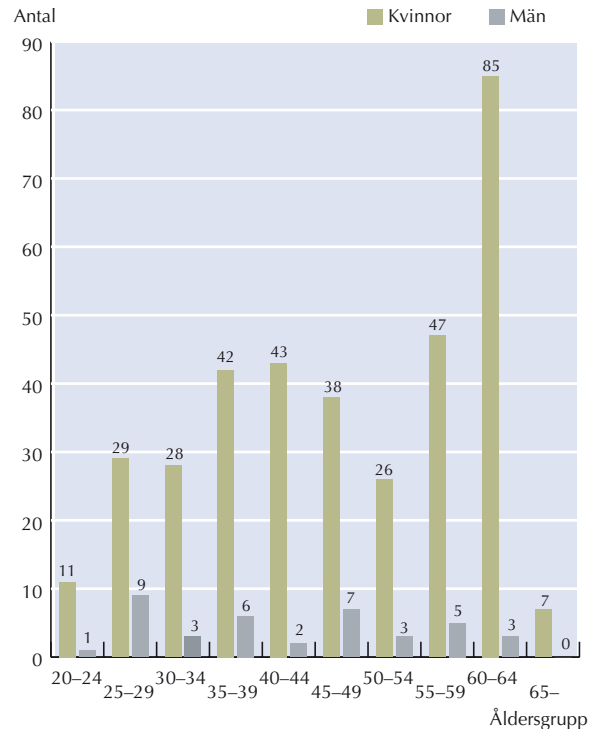
- Medelåldern för åklagare är 44 år, för män 47 år och för kvinnor 42 år.
- Medelåldern för den administrativa personalen är 46 år, för män 44 år och för kvinnor 47 år.

Under året har Åklagarmyndigheten anställt 62 åklagaraspiranter, 23 män och 39 kvinnor. Dessutom har myndigheten anställt 10 åklagare (6 män och 4 kvinnor). Av dessa kom två från domstolsväsendet, tre från Ekobrottsmyndigheten och 5 från annan verksamhet.

Annan frånvaro än sjukfrånvaro

Föräldraledigheterna uppgick under året till 18 117 dagar, vilket motsvarar 50 årsarbetskrafter. Det är en ökning motsvarande en årsarbetskraft jämfört med föregående år.

Andra tjänstledigheter uppgick under 2009 till 11 362 kalenderdagar, vilket motsvarar 31 årsarbetskrafter, lika mycket som år 2008. Under 2009 har motsvarande 21 årsarbetskrafter varit frånvarande för att prova annan anställning.

DIAGRAM 3.3 Ålders- och könsfördelning för administrativ personal (antal anställda 2009-12-31)

TABELL 3.3 Personalekonomiska nyckeltal 2007–2009

	2007	2008	2009
Medelålder (år)			
Administrativ personal	49	49	46
Kvinnor	49	49	47
Män	46	45	44
Åklagare	44	44	44
Kvinnor	41	42	42
Män	46	46	47
Medellön (kr/mån)			
Administrativ personal	25 033	27 033	27 100*
Åklagare	42 400	44 700	43 900*
Tjänstledighetsdagar/anställd	20,6	25,3	22,9

* Under 2009 har ingen lönerrevision genomförts.

Sammantaget har antalet tjänstledighetsdagar per anställd minskat med 2,4 dagar jämfört med 2008.

3.6 Utbildning

Antalet utbildningsdagar var 8 stycken per åklagare under 2009 (6 dagar under 2008). För administrativ personal var utbildningsdagarna knappt 4 per anställd. (2 dagar under 2008). Den fortsatt hårda arbetsbelastningen under 2009 medförde att många kammare avstod från att skicka personalen på utbildning. Framförallt avstod man från vidare- och specialistutbildningarna.

De totala utbildningskostnaderna har uppgått till 16 miljoner kronor vilket är en ökning med 5 miljoner kronor jämfört med 2008. Det bör dock påpekas att utbildningsbudgeten för 2008 var kraftigt reducerad på grund av det ansträngda ekonomiska läget. En stor del av vidare- och specialistutbildningen prioriterades då bort till förmån för den operativa verksamheten.

Kortare utbildningar har därutöver genomförts av åklagarkamrarna själva – sammanlagt 773 dagar för åklagare och 386 dagar för administratörer. Kostnaden för dessa ingår inte i beloppet ovan.

Åklagarutbildning

Åklagarutbildningarna och utvecklingen av nya utbildningar har genomförts som planerat. Praktikutbildning vid utvecklingscentrum och internationella åklagarkammare har inte genomförts av resursskäl.

Grundutbildningen

Grundutbildningen har även under 2009 legat cirka 50 procent över den tänkta normalterminen med en kurs i vart och ett av de fyra utbildningsstegen. 221 personer har under året deltagit i grundutbildning. 53 personer har avslutat sin utbildning under 2009.

Vidareutbildning

I det ordinarie utbildningsprogrammet har de flesta utbildningar genomförts vid minst ett tillfälle. En ny handledarutbildning har genomförts och kommer att fortsätta som ordinarie utbildning. En ny utbildning i massmediehantering har genomförts och kommer även den att ingå i ordinarie program. En ny utbildning har startats om internationellt rättsligt samarbete. Både åklagare och administratörer har deltagit i Brotts-offermyndighetens utbildning om bemötande av sexual-

brottsoffer och åklagare i motsvarande utbildning om bemötande av offer för människohandel och prostitution.

Specialistutbildning

I det ordinarie utbildningsprogrammet har de flesta utbildningar genomförts vid minst ett tillfälle.

En ny utbildning om arbetsmiljöbrott har tagits fram i samverkan med Rikspolisstyrelsen och Arbetsmiljöverket. En ny utbildning för erfarna specialister har genomförts i ämnet grova brott. Kursen kommer att ingå i det ordinarie utbildningsprogrammet. Samtliga åklagare och administratörer vid de internationella kammarna har genomfört seminarier i internationella frågor.

Regeringsuppdraget under handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål

En pilotutbildning om människohandel och prostitution har genomförts och kommer att fortsätta under 2010.

Regeringsuppdraget att bekämpa hedersrelaterat våld mot ungdomar

Utbildning i hedersrelaterat våld har genomförts sedan 2007. Då regeringsuppdraget avslutats kommer Åklagarmyndigheten att fortsätta utbildningen i egen regi en gång per år.

Chefsutbildning

Åklagarmyndighetens nya program för kompetensutveckling av samtliga chefer har startat med en ledarskapsutbildning. Utbildningen kommer att fortsätta under 2010.

Administrativ utbildning

Åklagare deltar tillsammans med administratörer i utbildningar om ledning och styrning, personalfrågor och arbetsmiljöfrågor. Därutöver finns särskilda utbildningar för administrativ personal.

Grundutbildning

Två introduktionsutbildningar och två grundutbildningsomgångar har genomförts.

Vidareutbildning

Kurser har genomförts i offentlighet och sekretess. Vidare har juridisk utbildning för beredningsassistenter, handledarutbildning, arkivutbildning samt utbildning om representation och mutor genomförts.

Specialistutbildning

En utbildning om medarbetarsamtal har skapats för chefsadministratörer.

IT-seminarier och erfarenhetsseminarier i Cåbra, utbildning i Human Resource Management, arbetsmiljöutbildning samt utbildning i styrning och uppföljning har genomförts.

Utbildningsutveckling

En introduktionshandbok för nyanställda har utarbetats och finns tillgänglig på intranätet.

Ett projekt kring varierat lärande har påbörjats och en pilotstudie har genomförts i ämnet offentlighet och sekretess. Projektet fortsätter under 2010 och syftar till en effektivare inläring. En del om e-utbildning syftar till en mindre bortovaro från arbetet på kammaren.

Åklagarmyndigheten har tillsammans med Nationellt Centrum för Kvinnofrid och Uppsala Universitet tagit fram en kurs om relationsvåld på 7,5 universitetspoäng, med 15 deltagande åklagare under 2009.

4. Ekonomiskt resultat

SAMMANFATTNING

- Åklagarmyndigheten disponerade, under förvaltningsanslaget 1:3, 1 084 miljoner kronor 2009.
- Myndigheten har förbrukat 1 052 miljoner kronor vilket var en ökning i förhållande till 2008 med 75 miljoner kronor.
- Överskottet vid årets slut uppgick till 32 miljoner kronor.
- Av anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder har Åklagarmyndigheten disponerat 11 miljoner kronor för projekten barnahus, mäns våld mot kvinnor och människohandel och prostitution. Utnyttjandet av anslaget var 6 miljoner kronor.
- Vissa större förändringar har skett under året som har påverkat anslagsutfallet i förhållande till föregående år
 - övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning
 - ändrade redovisningsprinciper för anskaffning av bärbara datorer som från och med 2009 kostnadsförs direkt
- Lönerrevisionen 2009 omfattade fyra kvartal, till skillnad mot 2008 som endast omfattade ett kvartal.
- De totala kostnaderna har ökat med 61 miljoner kronor, varav personalkostnaderna med 41, lokal-kostnaderna med 2 och övriga kostnader med 18 miljoner kronor.

4.1 Anslag och anslagsutfall

Anslag 1:3 Åklagarmyndigheten

Allmänt

Vid ingången av 2009 disponerade Åklagarmyndigheten en ekonomisk ram på drygt 1 071 miljoner kronor. Av denna summa utgjorde anslaget 1 054 miljoner kronor, varav 0,5 miljoner kronor fördes till regeringens disposition för att finansiera Ekonomistyrningsverkets utredning av styrning och kontroll inom Åklagarmyndigheten. Myndigheten disponerade därutöver ett anslagssparande från 2008 på 17 miljoner kronor. Under året minskades anslaget med 7 miljoner kronor för att korrigera för

effekterna av övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning. Vidare beslutade riksdagen i september att öka anslaget för Åklagarmyndigheten med 20 miljoner kronor. Tillgängliga medel för 2009 var därmed 1 084 miljoner kronor. Låneramen i Riksgäldskontoret för investeringar var 114 miljoner kronor.

Utnyttjandet av anslaget vid årets slut uppgick till 1 052 miljoner kronor, vilket resulterade i ett överskott på 32 miljoner kronor. Låneramen för investeringar utnyttjades med 84 miljoner kronor.

Under 2009 har Åklagarmyndigheten haft bättre ekonomiska förutsättningar än 2008 då myndigheten tvingades minska utgifterna genom att bland annat införa tillfälligt anställningsstopp samt starkt begränsa utbildnings- och utvecklingsverksamheten.

Planeringen för året präglades inledningsvis av den allmänna finansiella krisen som medförde en osäkerhet om tidigare utlovade satsningar på rättsväsendet 2010 skulle kunna genomföras. Åklagarmyndigheten intog därför en försiktighet med rekryteringar eftersom dessa påverkar kostnaderna för kommande år. Efter förslaget i budgetpropositionen om anslagsökning för de kommande åren samt ett utökat anslag för 2009 påbörjades omfattande rekryteringar för att kunna uppnå en utökad bemanning.

Andra omständigheter som påverkat kostnaderna är dels personalrörligheten, som 2009 varit ovanligt stor, dels de projekt som finansierats med externa medel från jämställdhetsanslaget och som har bemannats med befintlig personal från åklagarkamrarna. Härigenom har ett ekonomiskt utrymme uppstått innan ersättare kommit på plats.

Sammantaget är de ovan nämnda omständigheterna orsaken till överskottet vid årets slut.

Anslagsutfall

Av **tabell 4.1** framgår budget och utfall för verksamheten vid åklagarkamrarna, utvecklingscentrumen, riksåklagarens kansli och för den myndighetsgemensamma verksamheten.

Verksamheten vid åklagarkamrarna har haft ett budgetutfall som är 67 miljoner kronor högre än 2008. Ökningen avser främst personalkostnader, kostnader för lönerevisionen och utbetalning av sparade semesterdagar. Vidare har en förnyelse skett av kontorsutrustning, bland annat bärbara datorer som möjliggör ett effektivare arbetssätt.

Utvecklingscentrumen har under en stor del av året haft ett antal vakanta befattningar, bl.a. chefstjänster. Detta har medfört att personalkostnaderna har minskat jämfört med 2008. Det har också bidragit till att projekt- och tillsynsverksamheten inte kunnat genomföras i den omfattning som planerats, vilket också inneburit minskade kostnader.

Den *myndighetsgemensamma verksamheten* har i förhållande till 2008 ökat kostnaderna med drygt 9 miljoner kronor. Ökningen avser främst säkerhetsåtgärder, utbildning samt förvaltning och vidareutveckling av e-arkiv. Inom andra områden har kostnaderna minskat, exempelvis räntekostnaderna till följd av den låga

TABELL 4.1 Anslag 1:3, anslagsutfall 2009 (tkr)

	Budget	Utfall	Utgående balans
Åklagarkammare	756 761	753 714	3 047
Utvecklingscentrum	29 512	24 550	4 962
Riksåklagarens kansli	83 650	80 824	2 826
Myndighetsgemensamt	194 228	193 250	978
Tilläggsbudget, ej fördelat	20 000	0	20 000
Totalt	1 084 151	1 052 338	31 813

räntan. Vid riksåklagarens kansli har kostnaderna ökat med knappt 9 miljoner kronor, främst på grund av den förstärkta organisationen för styrning och uppföljning som inrättades den 1 mars 2009, en ökning av förvaltningsorganisationen för ärendehanteringssystemet Cåbra samt kostnader i samband med Sveriges ordförandeskap.

Anslag 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Allmänt

Åklagarmyndigheten disponerade 2009 externa medel för utvecklingsprojekt inom jämställdhetsområdet. Regeringsuppdragen, som genomförs i samverkan med främst Polisen, avser mäns våld mot kvinnor, barnahus samt människohandel och prostitution. Av **tabell 4.2** framgår tillgängliga medel och kostnader för denna projektverksamhet.

Anslagsutfall

Dessa kostnader avser verksamhet vid Utvecklingscentrum Göteborg. Projektet människohandel och prostitution omfattar, förutom utvecklingsverksamheten vid utvecklingscentrum, även verksamhet vid de internationella kamrarna för att möta polisens operativa satsningar inom området.

En delredovisning av projektet Människohandel och

TABELL 4.2 Anslag 3:1, anslagsutfall 2009 (tkr)

	Budget	Utfall	Utgående balans
Människohandel	6 567	4 392	2 175
Mäns våld mot kvinnor	4 000	1 369	2 631
Nationella riktlinjer våld mot barn	300	205	95
Totalt	10 867	5 966	4 901

prostitution lämnas till regeringen under februari månad 2010.

I projektet mäns våld mot kvinnor kommer de lokala utbildningsinsatser för poliser, där åklagare medverkar, som var planerade under 2009 att genomföras i början av 2010. Projektet ska slutredovisas senast den 28 februari 2010.

4.2 Kostnader och intäkter

Kostnaderna för verksamheten för 2009 har ökat med 61 miljoner kronor i förhållande till 2008. Finansieringen har skett både med Åklagarmyndighetens anslag, de externa medlen från jämställdhetsanslaget samt med övriga intäkter.

Intäkterna har ökat med 63 miljoner kronor i förhållande till 2008, främst på grund av den ökade anslagsbelastningen.

Hur kostnader och intäkter har utvecklats för åren 2007 till 2009 framgår av **tabell 4.3**.

TABELL 4.3 Kostnader och intäkter 2007–2009 (tkr)

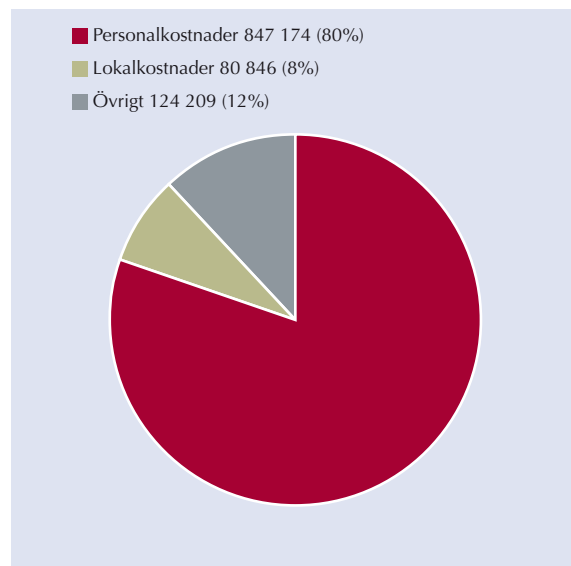
År	Kostnader	Intäkter
	Löpande priser	Löpande priser
2007	987 788	978 902
2008	991 263	989 114
2009	1 052 229	1 052 229

Av **tabell 4.4** framgår hur kostnaderna och även årsarbetskrafter fördelas mellan åklagarkammare, utvecklingscentrum och riksåklagarens kansli. Trots de vakanser vid utvecklingscentrum som inneburit minskade kostnader har antalet årsarbetare ökat. Ökningen består till stor del av fler beredningsjurister. Den förhållandevis stora ökningen av årsarbetare vid riksåklagarens kansli

TABELL 4.4 Kostnader och årsarbetskrafter 2008–2009 (tkr)

	Kostnader		Årsarbetskrafter	
	2009	2008	2009	2008
Åklagarkammare	923 838	868 073	995	958
Utvecklingscentrum	30 297	32 420	32	30
Riksåklagarens kansli	98 094	90 770	101	77
Totalt	1 052 229	991 263	1 128	1 065

DIAGRAM 4.1 Kostnadsfördelning 2009 (tkr)

hänger samman med förstärkningen av ledning och styrning samt IT-utveckling. Därutöver har ett antal vakanta tjänster på kansliet tillsatts.

I **diagram 4.1** redovisas hur de totala kostnaderna 2009 fördelar sig mellan områdena personal-, lokal- och övriga kostnader. Fördelningen är i stort sett oförändrad jämfört med 2008. Kostnaderna inom varje område förklaras nedan.

Personal

Personalkostnaderna har ökat med 41 miljoner kronor i förhållande till 2008. Lönekostnaderna, exklusive avgifter, ökade med 34 miljoner kronor. Extern utbildning samt interna kurser och konferenser ökade med knappt 5 miljoner kronor. Kostnaderna har däremot minskat för bland annat pensionsavsättningar och semesterlöneskuld samt premier till statens avtalsförsäkringar.

Lokaler

Vid utgången av året disponerade Åklagarmyndigheten en lokalyta på 41 272 kvadratmeter, vilket innebar en minskning i förhållande till 2008. Ytan per anställd var 32,1 kvadratmeter 2009 jämfört med 2008 då ytan per anställd var 35,5 kvadratmeter. Den minskade lokalytan per anställd har åstadkommit genom ett mer effektivt lokalutnyttjande, dels genom förtätning i befintliga loka-

ler, dels genom ett bättre lokalutnyttjande i samband med flytt till nya lokaler.

Lokalkostnaderna har ökat med knappt 2 miljoner kronor, främst på grund av flytt till nybyggda lokaler. Kostnaderna för de årliga indexhöjningarna har i stort sett varit oförändrade.

Övrigt

Övriga kostnader har ökat med knappt 18 miljoner kronor. De största kostnadsökningarna avser korttidsinvesteringar (huvudsakligen bärbara datorer) samt konsult- och övriga tjänster. De finansiella kostnaderna minskade samtidigt till följd av ränteläget med nästan 5 miljoner kronor.

4.3 Kostnader och intäkter per brottsgrupp

Myndighetens totala kostnader har fördelats på brottsgrupper i proportion till utfallet av den tidredovisning som genomfördes under september 2009. Redovisningen

Handläggning av våldsbrott kostar mest.

avser tidsåtgång per brottsmisstanke inom respektive brottsgrupp. Jämfört med tidredovisningen 2008 förändrades tidsåtgången per brottsmisstanke något, och nya vikter har därmed beräknats för brottsmisstankar i de olika brottsgrupperna.

Av **diagram 4.2** framgår att handläggningen av våldsbrott (utom sexualbrott och grov misshandel samt dödligt våld) kostade mest, 249 miljoner kronor. Handläggningen av övriga brott med fängelse i straffska-

DIAGRAM 4.2 Total kostnad per brottsgrupp 2007–2009

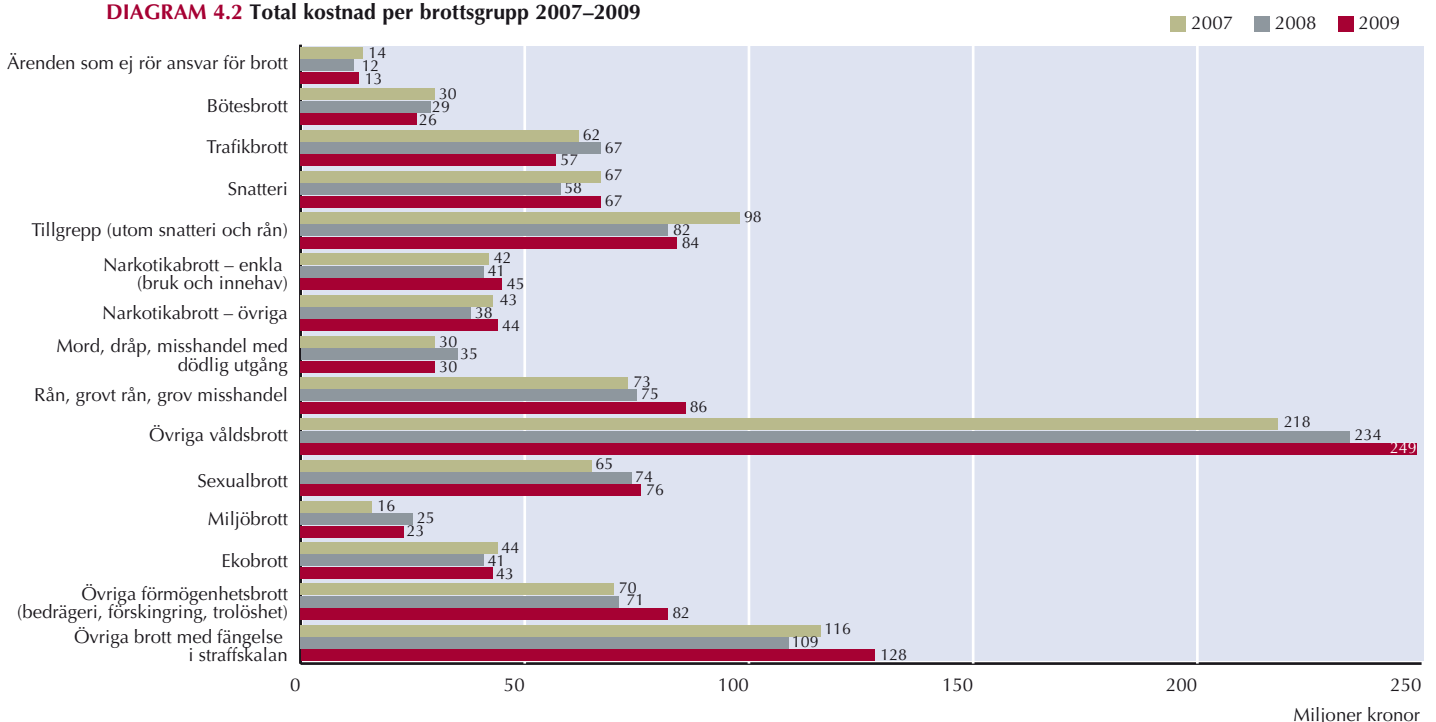
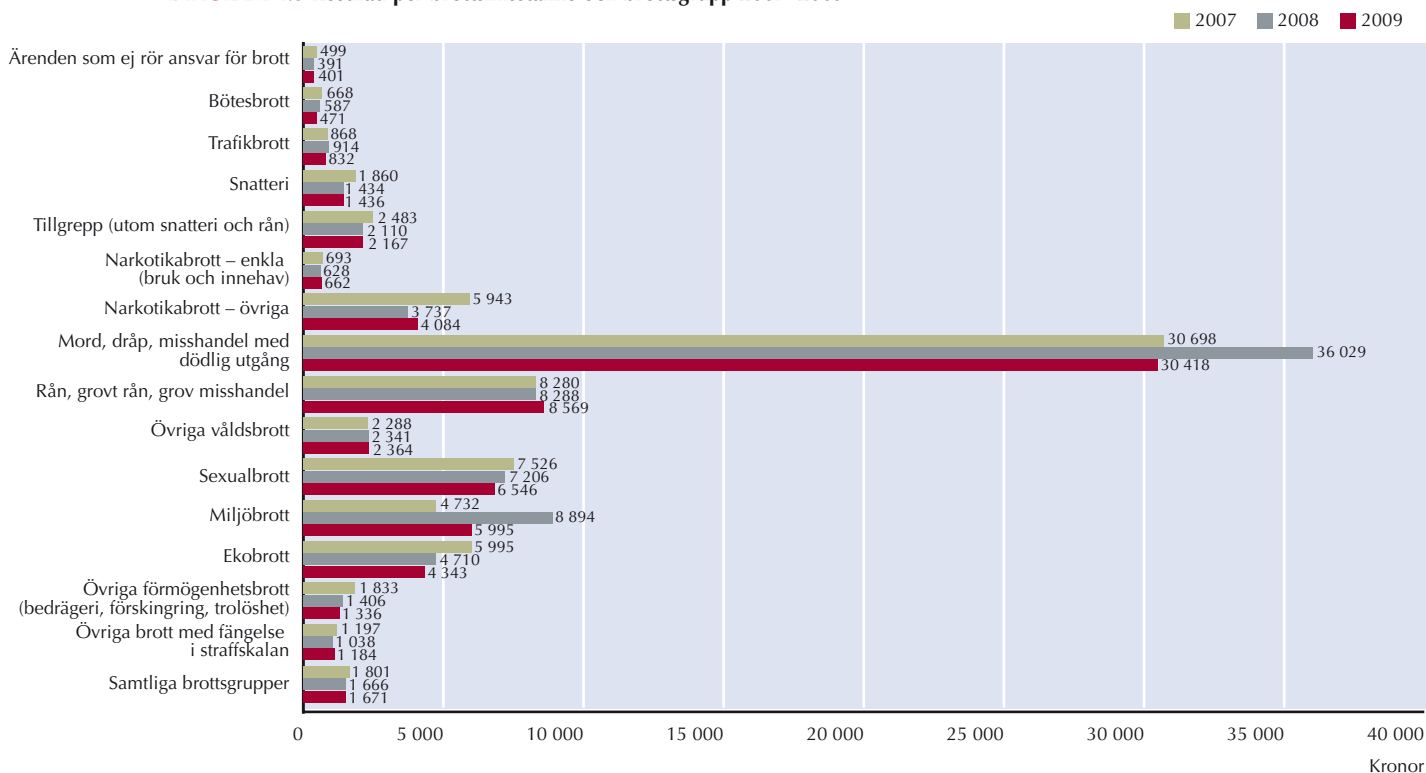

DIAGRAM 4.3 Kostnad per brottsmisstanke och brottsgrupp 2007–2009

lan och rån/grov misshandel krävde också stora resurser, 128 respektive 86 miljoner kronor, medan miljöbrotten och ärenden som inte rör ansvar för brott kostade minst, 23 respektive 13 miljoner kronor.

Kostnaderna för våldsbrott och rån har ökat mest, med sammanlagt 26 miljoner kronor. Vidare visade den nya tidredovisningen på en ökad tidsåtgång per brottsmisstanke för våldsbrott och grova narkotikabrott.

Kostnaden för handläggning av en genomsnittlig brottsmisstanke var 1 671 kronor för 2009. Motsvarande kostnad 2008 var 1 666 kronor. Den ungefärliga kostnaden för en brottsmisstanke inom en viss brottsgrupp framgår av **diagram 4.3**. Det bör dock observeras att det handlar om genomsnittsvärden och att kostnaden

kan variera avsevärt för brottsmisstankar inom samma brottsgrupp.

Som framgår av diagrammet är det stora skillnader i kostnaderna per brottsmisstanke för de olika brottsgrupperna. Kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke som rör mycket grovt våld, som mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, var 2009 i genomsnitt 46 gånger så hög som en brottsmisstanke i ett enklare narkotikabrott (bruk och innehav) och 37 gånger så hög som för brottsmisstanken i ett trafikbrott.

Verksamhetens intäkter kan fördelas på brottsgrupper efter samma princip som för kostnaderna. Detta redovisas dock inte särskilt eftersom intäkterna nästan uteslutande består av anslagsmedel.

5. Finansiell redovisning

5.1 Resultaträkning

Belopp i tkr	not	2009	2008
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		1 041 643	977 155
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	8 059	10 449
Intäkter av bidrag	2	2 204	1 341
Finansiella intäkter	3	323	169
Summa verksamhetens intäkter		1 052 229	989 114
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-847 174	-805 732
Kostnader för lokaler		-80 846	-79 013
Övriga driftkostnader		-93 842	-71 543
Finansiella kostnader	5	-645	-4 826
Avskrivningar och nedskrivningar		-29 722	-30 149
Summa verksamhetens kostnader		-1 052 229	-991 263
Verksamhetsutfall		0	-2 149
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		0	10
Lämnade bidrag		0	-10
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	-2 149

5.2 Balansräkning

Belopp i tkr	not	2009-12-31	2008-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	6	45 651	51 906
Licenser, rättigheter m.m.	7	875	1 116
Summa immateriella anläggningstillgångar		46 526	53 022
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	8	7 230	8 627
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	9	41 843	34 465
Summa materiella anläggningstillgångar		49 073	43 092
Fordringar			
Kundfordringar		5	19
Fordringar hos andra myndigheter	10	12 663	11 905
Övriga fordringar		0	10
Summa fordringar		12 668	11 934
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	11	20 536	20 884
Summa periodavgränsningsposter		20 536	20 884
Avräkning med statsverket	12	12 089	-17 589
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	13	79 071	31 571
Kassa, postgiro och bank		58	61
Summa kassa och bank		79 129	31 632
Summa tillgångar		220 021	142 975

Belopp i tkr	not	2009-12-31	2008-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	14	27	27
Balanserad kapitalförändring	15	471	-69 682
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	-2 149
Summa myndighetskapital		498	-71 804
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	16	8 410	9 768
Summa avsättningar		8 410	9 768
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	17	83 815	82 234
Skulder till andra myndigheter		25 894	24 645
Leverantörsskulder		21 980	14 970
Övriga skulder	18	18 963	18 036
Summa skulder m.m.		150 652	139 885
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		59 997	64 498
Oförbrukade bidrag		307	628
Övriga förutbetalda intäkter		157	0
Summa periodavgränsningsposter	19	60 461	65 126
Summa kapital och skulder		220 021	142 975
Ansvarsförbindelser:		Inga	Inga

5.3 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag 2009	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Belopp i tkr							
Anslag	not 20						
Utgiftsområde 4. Rättsväsendet							
1:3 Åklagarmyndigheten							
ap.1 Ramanslag	17 615	1 073 652	0	-7 116	1 084 151	1 052 338	31 813
Finansiella villkor							
Anslagskredit	31 625						
Utnyttjad	0						
Låneram	114 000						
Utnyttjad lån Riksgäldskontoret	83 815						
Räntekontokredit	105 000						
Maximalt utnyttjad under året	2 616						
Utgiftsområde 13. Integration och jämställdhet							
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder							
ap.14 Ramanslag	3 467	7 400	0	0	10 867	5 966	4 901
Utgiftsområde 26. Statsskuldräntor m.m.							
1:4 Övergångseffekter av kostnads- mässig avräkning							
ap.64 Medgivet överskridande enligt regeringsbeslut 2009-05-28, Fi2009/4427	0	0	11 820	0	11 820	11 820	0

5.4 Tilläggsupplysningar och noter

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Myndigheten har från och med 2009 övergått till kostnadsräkningsavräkning av anslag enligt ändringar i anslagsförordningen (1996:1189). Utgifter och inkomster för egen verksamhet avräknas därmed mot anslaget som kostnader respektive intäkter det år de hänför sig till. Ändringen innebär att det inte längre uppstår någon periodiseringsdifferens i resultaträkningen mellan redovisade kostnader och posten "Intäkter av anslag". Kapitalförändringen blir därmed noll. Enligt en övergångsbestämmelse ska semesterdagar som tjänats in till och med 2008 även fortsättningsvis anslagsavräknas när de betalas ut.

Ändrade redovisningsprinciper

Myndigheten har från 2009 beslutat att bärbara datorer ska kostnadsföras direkt vid anskaffningen. För bärbara datorer som anskaffats tidigare har nedskrivning skett av det bokförda värdet till noll.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar är värderade till det belopp som beräknas bli betalt. Skulder är upptagna till nominella belopp.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst 10 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den ekonomiska livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Persondatorer och servrar	3 år
Bärbara PC	Kostnadsförs direkt
Bilar, kontorsmaskiner, systemprogramvaror	5 år
Möbler, telefonväxlar, larmanläggningar, datanät	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Anpassas till hyreskontraktets längd eller till förväntad nyttjandeperiod

Noter till redovisningen

Belopp i tkr	2009	2008
NOT 1. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR		
<i>Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>		
Ekobrottsmyndigheten, utlåning personal	278	1 239
Ekobrottsmyndigheten, övriga driftkostnader	5 655	5 719
Övriga intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	2 021	3 263
<i>Övriga intäkter</i>	105	228
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	8 059	10 449
NOT 2. INTÄKTER AV BIDRAG		
Bidrag från myndigheter, EU:s institutioner m.m.	2 204	1 341
Summa intäkter av bidrag	2 204	1 341
NOT 3. FINANSIELLA INTÄKTER		
Ränta på räntekontot hos Riksgäldskontoret	323	160
Övriga finansiella intäkter	0	9
Summa finansiella intäkter	323	169
NOT 4. KOSTNADER FÖR PERSONAL		
Lönekostnader, exklusive avgifter	541 508	507 587
Övriga personalkostnader	305 666	298 145
Summa kostnader för personal	847 174	805 732
NOT 5. FINANSIELLA KOSTNADER		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	553	4 065
Ränta avseende räntekonto i Riksgäldskontoret	0	597
Övriga räntekostnader	92	164
Summa finansiella kostnader	645	4 826
NOT 6. BALANSERADE UTGIFTER FÖR UTVECKLING		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	71 344	65 999
Årets balanserade utgifter för utvecklingsverksamhet	6 996	5 345
Årets avskrivningar	-13 251	-12 281
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-19 438	-7 157
Bokfört restvärde	45 651	51 906

Belopp i tkr	2009	2008
NOT 7. LICENSER, RÄTTIGHETER M.M.		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	19 809	19 809
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	548	0
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-318	0
Årets avskrivningar	-790	-2 161
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-18 693	-16 532
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	319	0
Bokfört restvärde	875	1 116
NOT 8. FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	14 543	12 264
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	253	3 223
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-596	-944
Årets avskrivningar	-1 633	-1 654
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-5 916	-5 106
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	579	844
Bokfört restvärde	7 230	8 627
NOT 9. MASKINER, INVENTARIER, INSTALLATIONER M.M.		
Tillgångarnas anskaffningsvärde	105 875	106 808
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	22 050	5 152
Avgående tillgångar (sålda, utrangerade tillgångar)	-14 751	-6 085
Årets avskrivningar	-14 048	-14 054
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-71 410	-62 944
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	14 127	5 588
Bokfört restvärde	41 843	34 465
NOT 10. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER		
Mervärdesskattefordran	11 816	5 667
Övriga fordringar hos andra myndigheter	847	6 238
Summa fordringar hos andra myndigheter	12 663	11 905
NOT 11. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		
Förutbetalda hyror	18 068	18 291
Övriga förutbetalda kostnader	2 468	2 593
Summa periodavgränsningsposter	20 536	20 884

Belopp i tkr	2009	2008
NOT 12. AVRÄKNING MED STATSVERKET		
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	26	0
Redovisat mot anslag	5 966	33
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	5 992	33
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	-17 615	23 092
Redovisat mot anslag	1 064 158	977 132
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 085 472	-1 017 839
Återbetalning av anslagsmedel	7 116	0
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-31 813	-17 615
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
Ingående balans (beloppet omfört från balanserad kapitalförändring, jfr not 15)	60 481	0
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-16 661	0
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	43 820	0
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>		
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	69	0
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-5 979	-7
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	-5 910	-7
Utgående balans	12 089	-17 589
NOT 13. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET		
Summa behållning på räntekonto (anslagsmedel)	79 071	31 571
Ekonomiska villkor		
Av regeringen beviljad kreditram	105 000	91 161
NOT 14. STATSKAPITAL		
Statskapital utan avkastningskrav (IB)	27	27
Årets förändring	0	0
Summa statskapital	27	27
NOT 15. BALANSERAD KAPITALFÖRÄNDRING		
Periodiseringsdifferenser	471	-69 682
Summa balanserad kapitalförändring	471	-69 682

Belopp i tkr	2009	2008
NOT 16. AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKNANDE FÖRPLIKTELSE		
Avsättning för pensioner		
Ingående avsättning	9 768	9 311
Årets pensionskostnad	3 510	6 613
Årets pensionsutbetalningar	-4 868	-6 156
Summa utgående avsättning för pensioner	8 410	9 768
NOT 17. LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET		
Ingående skuld	82 234	100 051
Lån upptagna under året	29 193	9 788
Årets amorteringar	-27 612	-27 605
Summa lån i Riksgäldskontoret	83 815	82 234
Ekonomiska villkor		
Låneram*	114 000	110 000
Utnyttjad i Riksgäldskontoret	83 815	82 234
Utnyttjad finansiell leasing	0	2 747
* <i>Ändring av regleringsbrev, regeringsbeslut 2009-06-11</i>		
NOT 18. ÖVRIGA SKULDER		
Personalens källskatt	18 963	15 289
Summa övriga skulder	18 963	15 289
NOT 19. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		
Upplupna löner	6 763	3 932
Semesterlöneskuld	50 726	60 482
Övriga upplupna kostnader	2 508	84
Oförbrukade bidrag från andra myndigheter	307	628
Övriga förutbetalda intäkter	157	0
Summa periodiseringsposter	60 461	65 126
NOT 20. ANSLAGSREDOVISNING		
Årets tilldelning enligt regleringsbrev:		
<i>Utgiftsområde 4 Rättsväsendet, Anslag 1:3 ap.1</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2009 regeringsbeslut 2008-12-16	1 053 652	1 017 839
Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2009 regeringsbeslut 2009-11-19	20 000	
Övergångseffekter av kostnadsmissig avräkning mot anslag, regeringsbeslut 2009-05-28	-7 116	
<i>Summa anslag 1:3, ap. 1 Åklagarmyndigheten</i>	<i>1 066 536</i>	<i>1 017 839</i>
<i>Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet, Anslag 3:1 ap.14</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2009 regeringsbeslut 2008-12-18	7 400	3 500
Summa årets tilldelning enligt regleringsbrev	1 073 936	1 021 339

Ersättningar enligt 7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret samt för dessa personer uppdrag som styrelseledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag
Uppdrag år 2009 utöver Åklagarmyndigheten anges med kursiv stil

Belopp i tkr	2009	2008
Ledande befattningshavare hos Åklagarmyndigheten		
Anders Perklev	1 109	809
Kerstin Skarp <i>Styrelseledamot, Order by Fax AB</i>	1 000	0
Björn Blomqvist	1 025	0
Thomas Häggström	888	0
Jörgen Lindberg	900	0
Eva Lundström	962	0
Marianne Ny	849	0
Nils Rekke	981	903
Mats Åhlund	719	0
Tjänsteförslagsnämnden		
Thomas Häggström	7	0
Rådgivande Nämnden		
Inge Garstedt <i>Ledamot, Rättshjälpsnämnden</i>	10	10
Mildred Thulin	4	4
Inger Davidson <i>Ordförande, Rikstrafikens styrelse</i> <i>Ledamot, Rikspolisstyrelsens styrelse</i>	3	4
Margareta Persson <i>Ledamot, Domstolsverkets insynsråd</i> <i>Ledamot, stiftelsestyrelsen för Högskolan i Jönköping</i>	2	5
Torkild Strandberg	0	2
Alf Karlsson <i>Ordförande, Fastighetsbolaget Kårhuset i Eskilstuna AB</i> <i>Ledamot, Säkerhets- och integritetsskydds-nämnden</i>	1	3
Mats Einarsson	1	4

6. Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i tkr	2009	2008	2007	2006	2005
Låneram					
Beviljad i regleringsbrevet	114 000	110 000	115 000	105 000	80 000
Utnyttjad	83 815	84 981	105 979	91 152	42 171
Kontokredit hos Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrevet	105 000	91 161	89 705	91 400	82 600
Maximalt utnyttjad	2 616	47 162	38 958	42 259	32 588
Räntekonto					
Ränteintäkter	323	160	291	119	228
Räntekostnader	0	597	346	260	26
Intäkter av avgifter och andra ersättningar					
Budget i regleringsbrevet	0	0	0	0	0
Utfall	8 059	10 449	9 896	7 158	6 458
Anslagskredit					
Beviljad i regleringsbrevet	31 625	28 788	26 912	25 871	0
Utnyttjad kredit	0	0	23 092	937	0
Anslag					
Anslagssparande	31 813	17 615	0	0	13 967
Varav in-tecknat belopp för personal och lokaler	6 763	3 932	0	0	5 998
Medeltal under året					
Årsarbetskrafter	1 128	1 065	1 083	1 028	997
Anställda	1 239	1 195	1 209	1 155	1 120
Driftkostnad					
Per årsarbetskraft	906	898	886	864	817
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	0	-2 149	-8 886	-4 050	7 227
Balanserad kapitalförändring	471	-69 682	-60 795	-56 746	-63 973

Regeringen
Justitiedepartementet

Årsredovisning för budgetåret 2009

Jag beslutar härmed om årsredovisningen för budgetåret 2009.

I den slutliga beredningen av ärendet har deltagit vice riksåklagaren Kerstin Skarp, kanslichefen Bertil Metzger, överåklagaren Nils Rekke, överåklagaren Björn Blomqvist, överåklagaren Eva Lundström, överåklagaren Urban Svenkvist, överåklagaren Mats Åhlund, planeringsdirektören Petra von Schmalensee, ekonomidirektören Agnète Löthman, informationsdirektören Karin Rosander, personaldirektören Peter Brodd och verksamhetscontrollern Sara Billström, föredragande.

MBL-förhandling har ägt rum.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Anders Perklev

Riksåklagare

Sara Billström

Kopia till
Riksrevisionen
Ekonomistyrningsverket

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

Åklagarmyndigheten, Box 5553, 114 85 Stockholm
Tel: 010-562 50 00, e-post: registrator@aklagare.se
Webbplats: www.aklagare.se